

Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль
районы Түбән Урысбага авыл жирлеге Советы
карары белән кабул ителде
Карар №144 2018 елның 01 июне
Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль
районы Түбән Урысбага авыл жирлеге
башлыгы _____ Х.Х.Сибгатуллин

**Татарстан Республикасы Дәүләт Советы
Зеленодольск муниципаль районы
"Түбән Урысбага авыл жирлеге»
муниципаль берәмлеге**

УСТАВЫ

Түбән Урысбага

2018 ел

Гомуми нигезлэмэләр

Мәкалә 1. Авыл җирлеге һәм аның статусы

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Түбән Урысбага авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенә авыл җирлеге статусы бирелгән.
2. Муниципаль берәмлекнең рәсми исеме – «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Түбән Урысбага авыл җирлеге» (алга таба-җирлек).
3. Татарстан Республикасы Зеленодольск районының «Түбән Урысбага авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы составына керә.

2 Статья. Җирлекнең территорияль төзелеше

1. Җирлек территориясе составына торак пунктлар керә:
Түбән Ураспуги, Югары Ураспуги, Васюково, кече Асасыр, Кызыл таң авыллары.
2. Түбән Ураспуги авылы җирлекнең административ үзәге булып тора
3. Җирлек чикләре «Зеленодольск муниципаль районы «муниципаль берәмлегенә һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 24-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән.
4. Җирлек составына милек формасына һәм максатка карамастан җирләр керә.
5. Җирлек чикләрен үзгәртү, аны үзгәртеп кору җирлектә яшәүчеләр фикерен исәпкә алып, законнарда билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы законы белән гамәлгә ашырыла.

3 Статья. Җирлекнең рәсми символлары

1. Бистәннең үз гербы, флагы бар, ул тарихи, мәдәни һәм башка җирле традицияләренә һәм үзенчәлекләренә чагылдыра.
2. Җирлекнең гербы, флагы тасвирламасы җирлек Советының норматив хокукый акты белән раслана.

3.Жирлек гербы сурәте жирлекнең жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының мөһерләрендә, бланкларында һәм башка рәсми документларында, жирлекнең жирле үзидарә органнары биналарының фасадларында, жирлек Советының утырышлар залында, жирлек башлығының эш кабинетларында, жирлек башлығының урынбасары, жирлек башкарма комитеты житәкчесенең урынбасары урынында урнаштырыла. Жирлек гербын рәсми күчерүнең башка очраклары жирлек Советы карары белән билгеләнә.

4.Герб, жирлек флагы федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

4 Статья. Жирлектә яшәүчеләр һәм халык

Жирлектә яшәүчеләр-Россия Федерациясе гражданны (алга таба гражданны) жирлек территориясендә даими яки күбесенчә яшәүче.

5 Статья. Жирлектә жирле үзидарәне гамәлгә ашыру хокукы, аны гамәлгә ашыру тәртибе һәм гарантияләре

1.Гражданны референдумда, муниципаль сайлауларда катнашу һәм турыдан-туры ихтыяр белдерүнең башка формалары аша, шулай ук әлеге Уставта каралган сайлау һәм башка жирле үзидарә органнары аша жирле үзидарәне гамәлгә ашыралар. Жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда гражданнының катнашу тәртибе әлеге Устав һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

2. Жирлек территориясендә даими яки күбесенчә яшәүче чит ил гражданны Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәләре һәм федераль законнар нигезендә жирле үзидарәне гамәлгә ашырганда хокукларга ия.

3. Гражданны женес, раса, милләт, тел, чыгышы, мөлкәти һәм вазыйфаи торышына, дингә мөнәсәбәтенә, инануларына, ижтимагый берләшмәләргә карауларына бәйсез рәвештә турыдан-туры да, үз вәкилләре аша да жирле үзидарәне тормышка ашыруга тигез хокуклы.

4.Гражданны жирлекнең жирле үзидарә органнарына сайланырга һәм сайланырга хокуклы.

5. Россия Федерациясе дәүләт телен белгән гражданны муниципаль хезмәтне узу өчен тигез шартларга һәм аны женес, раса, милләт, чыгышы, мөлкәти һәм вазыйфаи торышына, яшәү урыннарына, дингә мөнәсәбәтенә, ышануларына, ижтимагый берләшмәләргә, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең һөнәри һәм эш сыйфаты белән бәйле булмаган башка шартларга бәйсез рәвештә узуның тигез шартларына ия.

6. Һәркем турыдан-туры жирле үзидарә органнарына һәм жирлекнең жирле үзидарә вазыйфаи затларына мөрәжәгать итәргә, жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә турында мәгълүмат алырга хокуклы.

7. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары һәркемгә үз хокукларына һәм ирекләренә турыдан-туры кагыла торган документлар һәм

материаллар белән танышу мөмкинлеген, шулай ук гражданнар тарафыннан жирлекнең жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә турында башка тулы һәм дөрес мәгълүмат алу мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш.

8. Жирлекнең жирле үзидарә органнары массакуләм мәгълүмат чаралары аша һәм башка ысул белән халыкка жирлекнең һәм аның аерым территорияләренең иң мөһим үсеше, гомуми файдаланудагы транспорт, торак-коммуналь хужалык эше, халыкка төрле хезмәтләр күрсәтүче социаль-мәдәни һәм башка учреждениеләр һәм хезмәтләр челтәрен үстерү, социаль ташламалар, жәмәгать тәртибен саклауның торышы һәм табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр турында даими мәгълүмат бирә.

9. Гражданнар, законнарға каршы килсә, гражданнарның хокукларын, ирекләрен бозса, жирлекнең жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфай затларының норматив хокукый актлары, гамәлләре (гамәл кылмавы) судка шикаять бирергә хокуклы.

6 Статья. Жирлекнең жирле үзидарә органнары структурасы

1. Жирлекнең жирле үзидарә органнары структурасына жирлек Советы, жирлек башлыгы, жирлек башкарма комитеты, жирлекнең Ревизия комиссиясе, әлегә Устав нигезендә төзелә торган башка жирле үзидарә органнары керә.

2. Жирле үзидарә органнары структурасын үзгәртү жирлек Уставына үзгәрешләр кертү юлы белән генә башкарылмый.

7 Статья. Жирлек карамагындагы мәсьәләләр.

1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә жирлек:

1) жирлек бюджеты проектын төзү һәм карау, жирлек бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлешен тикшереп тору, жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны төзү һәм раслау;

2) жирлекнең жирле салымнарын һәм жыемнарын билгеләү, үзгәртү һәм гамәлдән чыгару;

3) муниципаль жирлектәге мөлкәткә ия булу, файдалану һәм алар белән эш итү;

4) жирлекнең торак пунктлары чикләрендә беренчел янғын куркынычсызлыгын тәэмин итү;

5) жирлек халкын элементә, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;

6) жирлектә яшәүчеләрне мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;

7) Жирлек территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакуләм спорт үсеше өчен шартлар тәэмин итү, жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыру;

8) жирлекнең архив фондларын формалаштыру;

9) жирлек территориясен төзеклэндерү кагыйдэләрен раслау, аларның үтәлешен контрольдә тоту, күрсәтелгән Кагыйдәләр нигезендә жирлек территориясен төзеклэндерүне оештыру;

10) объектларга адреслар бирү, адресларны үзгәртү, адресларны юкка чыгару, урам-юл челтәре элементларына (федераль эһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яисә муниципальара эһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның жирле эһәмиятендәге автомобиль юлларыннан тыш) исемнәр бирү, жирлек чикләрендәге планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирү, мондый исемнәрне үзгәртү, юкка чыгару, дәүләт адреслы реестрында мәгълүмат урнаштыру;

11) авыл хужалыгы производствосын үстерүдә булышлык итү, кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыру;

12) жирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча чараларны оештыру һәм тормышка ашыру;

13) жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданнырға һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтү, халык дружиналары эшчәнлегә өчен шартлар тудыру;

14) каты коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аерып жыю) һәм транспортлау эшчәнлеген оештыруда катнашу;

15) ритуаль хезмәтләр оештыру һәм күмү урыннарын тоту;

16) жирлек чикләрендә халыкны су белән тәмин итү, ташландык суларны агызу, халыкны ягулык белән тәмин итү Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә оештыру;

17) жирлекнең торақ пунктлары чикләрендә жирле эһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлегә;

18) жирлек территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклау һәм үстерүгә, мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясенә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

19) жирлек халкының массакүләм ял итү өчен шартлар тудыру һәм халык күпләп ял итә торган урыннарын төзеклэндерүне оештыру, шул исәптән гражданнырның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буйларына ирекле үтеп керүен тәмин итү.

2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча үз вәкаләтләренә бер өлешен Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирлек бюджетыннан Яшел Үзән муниципаль районы бюджетына бирелә торган бюджетара трансфертлар исәбенә тапшыру турында Яшел Үзән муниципаль районы жирле үзидарә органнары белән килешүләр төзәргә хоқуқлы.

3. Жирле үзидарә органнарына Татарстан Республикасының аерым дәүләт вәкаләтләрен бирү «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләре нигезендә Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

8 Статья. Жирле үзидарә органнарының жирлекнең жирле эһәмиятендәге мәсьәләләргә карамаган мәсьәләләрне хәл итүгә хоқуқлары

1. Жирлекнең жирле үзидарә органнары хокуклы:

- 1) жирлек музейлары булдыру;
- 2) жирлектә нотариус булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр кылу;
- 3) опека һәм попечительлек эшчәнлеген тормышка ашыруда катнашу;
- 4) жирлек территориясендә жирле милли-мәдәни автономияләренң хокукларын гамәлгә ашыруга бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;
- 5) Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм жирлек территориясендә милләтара мөнәсәбәتلәр өлкәсендәге чараларны тормышка ашыруга ярдәм итү;
- 6) жирлек территориясендәге муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизация эзәрләү чараларын оештыруда һәм тормышка ашыруда катнашу;
- 7) туризм үсешен өчен шартлар тудыру;
- 8) муниципаль Янғын сагы булдыру;
- 9) кеше хокукларын тәмин итүгә жәмәгать контролен һәм мәжбүри тоту урыннарындагы затларга ярдәм күрсәтүне гамәлгә ашыручы ижтимагый күзәтү комиссияләренә ярдәм күрсәтү;
- 10) «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук инвалидларның гомумроссия ижтимагый берләшмәләре оештырган оешмаларга ярдәм күрсәтү;
- 11) торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарын наем шартнамәләре буенча гражданның муниципаль торак фондыннан торак урыннары бирү;
- 12) жирлек территориясендә яшәүче сукбай хайваннарны тоту һәм карап тоту буенча чараларны гамәлгә ашыру;
- 13) «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында» 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру;
- 14) инвалидларның, сәламәтлек мөмкинлекләре чикләнгән затларның, адаптив физик культура һәм спортны үстерүгә ярдәм күрсәтү.

2. Жирле үзидарә органнары әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләргә хәл итәргә хокуклы (аларга «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принципнары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 19 статьясы нигезендә тапшырылмаган), әгәр бу федераль законнарда каралса, башка муниципаль берәмлекләренң жирле үзидарә органнары компетенциясенә кермәгән башка мәсьәләләргә хәл итәргә хокуклы, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән аларның компетенциясеннән төшереп калдырылмаган, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгән бюджетара трансфертлардан һәм түләүләренң өстәмә нормативнары буенча салым керемнәреннән тыш, жирле бюджетлар керемнәре исәбенә.

9 Статья. Муниципаль контроль

1. Жирле үзидарэ органнары жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча кабул ителгән муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән таләпләрне үтәүне муниципаль контрольдә тотуны оештыралар һәм гамәлгә ашыралар, ә тиешле контроль төрләре федераль законнар белән жирле үзидарэ органнары вәкаләтләренә кертелгән очракларда, шулай ук Татарстан Республикасы Федераль законнарында билгеләнгән таләпләрнең үтәләшен муниципаль контрольдә тотуны оештыралар һәм гамәлгә ашыралар.

2. Муниципаль контрольне тормышка ашыру, юридик затларны, шәхси эшкуарларны тикшерүне оештыру һәм үткәрү белән бәйлә мөнәсәбәтләргә карата «дәүләт контролен (күзәтчеләген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм шәхси эшкуарларның хокукларын яклау турында " 2008 елның 26 декабрдәге 294-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

10 Статья. Жирлекнең муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы

1. Жирлекнең жирле үзидарэ органнарының үзара хезмәттәшлеген оештыру, муниципаль берәмлекләренә гомуми мәнфәгатьләрен белдерү һәм яклау максатыннан жирлек Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр советы эшендә катнаша, шулай ук муниципаль берәмлекләренә башка берләшмәләре эшендә катнашырга хокуклы.

2. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү өчен финанс чараларын, матди һәм башка ресурсларны берләштерү максатыннан жирлекнең жирле үзидарэ органнары тарафыннан башка муниципаль берәмлекләр белән берлектә муниципальара берләшмәләр төзелә, Хужалык жәмгыятьләре һәм башка муниципальара оешмалар оештырыла ала, Федераль законнар һәм жирлек Советының норматив хокукый актлары нигезендә килешүләр һәм килешүләр төзелә ала. Күрсәтелгән муниципальара берләшмәләр жирлекнең жирле үзидарэ органнарына вәкаләтләр бирә алмыйлар.

3. Жирле үзидарэ органнары муниципальара басма МАССАКҮЛӘМ мәгълүмат чарасын оештыра ала.Статья 11. Взаимоотношения органов местного самоуправления Поселения с органами государственной власти

Жирлекнең жирле үзидарэ органнарының дәүләт хакимияте органнары белән мөнәсәбәтләре аша гамәлгә ашырыла:

1) жирлекнең социаль-икътисадый үсешенә юнәлдерелгән дәүләт программаларын гамәлгә ашыруда жирле үзидарэ органнарының катнашуы;

2) жирлекнең жирле үзидарэ органнары һәм дәүләт хакимияте органнары арасында шартнамәләр (киләшүләр) төзү;

3) даими яисә вакытлыча Координация, консультатив, киңәшмә һәм башка эш органнары булдыру;

4) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында жирлек Советының закон чыгару инициативасы;

5) законнар белән билгеләнгән хезмәттәшлекнең башка формалары.

II бүлек. ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ТОРМЫШКА АШЫРУ ҺӘМ ЖИРЛЕК ХАЛКЫНЫҢ КАТНАШУЫ

ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ТОРМЫШКА АШЫРУДА

12 Статья. Жирле үзидарәне турыдан туры гамәлгә ашыру һәм халыкның жирле үзидарәне тормышка ашыруда катнашуы формалары

Халык турыдан туры жирле үзидарәне гамәлгә ашыра һәм түбәндәге формаларда жирле үзидарәне тормышка ашыруда катнаша:

- 1) жирле референдум;
- 2) муниципаль сайлаулар;
- 3) депутат, жирле үзидарәнең сайланулы органы эгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфай затын чакыртып алу буенча тавыш бирү;
- 4) жирлекнең чикләрен үзгәртү һәм үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү;
- 5) гражданнар жыены.
- 6) гражданнарның хокукый инициативасы;
- 7) территориаль ижтимагый үзидарә;
- 8) ижтимагый тыңлаулар;
- 9) гражданнар жыелышы;
- 10) гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы);
- 11) гражданнарны сораштыру;
- 12) жирле эһәмияттәге иң мөһим мәсьәләләр турында халык фикер алышуы;
- 13) жирле үзидарә органнарына гражданнар мөрәжәгатьләре;
- 14) Ижтимагый (консультатив) киңәшләр булдыру;
- 15) Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарға, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка формалар.

13 Статья. Жирле референдум

1. Жирле референдум жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне турыдан-туры халык тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә хәл итү максатларында үткәрелә.

2. Жирле референдум жирлекнең бөтен территориясендә үткәрелә.

3. Жирле референдумда яшәү урыны жирлек чикләрендә урнашкан Россия Федерациясе гражданнары катнашырга хокуклы. Россия Федерациясе гражданнары яшерен тавыш бирүдә гомуми тигез һәм турыдан-туры белдерү нигезендә жирле референдумда катнашалар.

4. Жирле референдум үткөрү турында Карар жирлек Советы тарафыннан инициатива буенча кабул ителә:

1) жирле референдумда катнашу хокукына ия Россия Федерациясе гражданнары тарафыннан тәкъдим ителгән инициатива буенча;

2) сайлау берләшмәләре, башка ижтимагый берләшмәләр тәкъдим иткән инициатива буенча, аларның уставлары сайлауларда һәм (яисә) референдумнарда

катнашуны күздә тотә һәм федераль законда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда теркәлгән;

3) жирлек Советы һәм жирлек башлығы алар белән бергә күрсәтелгән.

5. Әлеге статьяның 4 өлешендәге 2 пунктнда күрсәтелгән гражданнар, сайлау берләшмәләре, башка ижтимагый берләшмәләр инициативасы буенча жирле референдумны билгеләү шарты-әлеге инициативаны хуплап имзалар жыю, аларның саны район территориясендә теркәлгән референдумда катнашучылар санының биш процентын тәшкил итәргә тиеш, әмма 25 тән дә ким булмаска тиеш.

6. Референдум үткәрү инициативасы жирлек Советы һәм жирлек башлығы белән берлектә жирлек советы карары һәм жирлек башлығы тарафыннан рәсмиләштерелә. Күрсәтелгән инициативаны күрсәтү тәртибе жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

7. Жирле референдум жирлек Советына жирле референдум үткәрү инициативасын тәкъдим итү турында документлар кертелгәннән соң 30 көн эчендә жирле референдум билгели.

8. Тавыш бирү нәтижәләре һәм жирле референдумда кабул ителгән карар рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

9. Жирле референдумда кабул ителгән карар жирлек территориясендә мәжбүри үтәлергә тиеш һәм нинди дә булса дәүләт хакимияте органнары, аларның вазыйфай затлары яки жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан раслануга мохтаж түгел.

10. Жирле үзидарә органнары әлеге устав белән билгеләнгән вәкаләтләр бүләшү нигезендә жирле референдумда кабул ителгән карарларның үтәләшен тәэмин итәләр.

11. Жирле референдум үткәрү турында карар, шулай ук жирле референдумда кабул ителгән карар гражданнар, жирле үзидарә органнары, прокурор, федераль закон белән дәүләт хакимияте органнары тарафыннан суд тәртибендә шикаять бирелергә мөмкин.

12. Жирле референдумда катнашу хокукларына гарантияләр, шулай ук жирле референдумны әзерләү һәм уздыру тәртибе «Россия Федерациясе гражданнарының сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы федераль закон һәм 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән жайга салына

"Жирле референдум турында".

14 Статья. Муниципаль сайлаулар

1. Муниципаль сайлаулар яшерен тавыш биргәндә гомуми тигез һәм турыдан-туры сайлау хокукы нигезендә жирле үзидарәнең сайланулы органына депутатлар, әгъзалар, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфай затларын сайлау максатларында үткәрелә.

2. Муниципаль сайлаулар Уставта каралган вакытта муниципаль берәмлекнең вәкилләкле органы тарафыннан билгеләнә.

Федераль законнарда, Татарстан Республикасы Сайлау Кодексында билгелэнгән очракларда муниципаль сайлаулар жирлекнең сайлау комиссиясе яисә суд тарафыннан билгеләнә.

3. Жирлек Советы депутаты итеп Россия Федерациясе гражданы сайлана ала, шулай ук Федераль законда каралган очракларда да законнар белән, Тавыш бирү көненә 18 яшькә житкән һәм сайлау хокукы булган чит ил гражданы.

4. Депутатларны сайлауны билгеләү турында карар жирлек Советы тарафыннан 90 көннән дә иртәрәк һәм тавыш бирү көненә кадәр 80 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә. Күрсәтелгән карар массакуләм мөгълүмат чараларында кабул ителгән көннән биш көннән дә соңга калмыйча рәсми басылып чыгарга тиеш.

Федераль законда билгелэнгән очракларда жирлек Советы депутатларын сайлау жирлек сайлау комиссиясе яисә суд тарафыннан билгеләнә.

5. Әгәр жирлек Советы әлегә статьяның 4 пунктында каралган срокларда, шулай ук жирле үзидарәнең вәкиллеке органы булмаган очракта сайлаулар тиешле муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе тарафыннан тавыш бирү көненә кадәр 70 көннән дә соңга калмыйча билгеләнә.

6. Жирлек Советы депутатларын сайлауларны эзерләү һәм үткәрү закон һәм әлегә Устав нигезендә оештырыла торган сайлау комиссияләре тарафыннан башкарыла.

7. Жирлек советын сайлаулар «Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль законы һәм 2007 елның 7 маендагы 21-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Сайлау кодексы белән билгелэнгән тәртиптә бер мандатлы сайлау округлары буенча уздырыла.

8. Бер мандатлы сайлау округы буенча теркәлгән, тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның иң күп тавышын жыйган кандидат сайланганнарга таныла.

9. Теркәлгән кандидатлар бертигез санда сайланган тавышлар арасында элегрәк теркәлгән кандидат санала.

10. Бер мандатлы сайлау округында тавыш бирүне уздырганда сайлаучыларның тавыш бирүдә катнашкан тавышларының кимендә 50 процентын алган кандидат сайланган дип санала.

11. Жирлек Советы депутатларын сайлау нәтижеләре рәсми басылып чыгарга тиеш.

15 Статья. Депутат, жирле үзидарәнең сайланулы органы эгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфай заты чакыруы буенча тавыш бирү

1. Жирлек Советы депутаты, шул исәптән жирлек башлыгы, сайлаучылар тарафыннан федераль закон, «жирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм әлегә устав белән билгелэнгән нигезләр һәм тәртиптә кире алынырга мөмкин.

2. Жирлек Советы депутатын чакыртып алу нигезләре сайлаучыларның аңа ышануын шик астына куя торган һәм депутат вазыйфаларын яисә жирлек башлыгы бурычларын үтәмәүдә, депутат статусы, жирлек башлыгы белән туры килми торган гамәлләр кылуда чагылган һәм Россия Федерациясе Конституциясенә, Татарстан Республикасы Конституциясенә, законнарның һәм башка норматив хокукый

актларның суд тәртибендә расланган конкрет хокукка каршы карарлары яисә гамәлләре (гамәл кылмавы) һәм Татарстан Республикасы хокукый актлары, әлеге устав һәм башка муниципаль хокукый актлар.

3. Авыл жирлеге Советы депутаты чакыруы буенча тавыш бирү Халык инициативасы белән үткәрелә.

4. Жирлек Советы депутатын чакыртып алу һәм гражданның имзаларын жыю буенча тавыш бирү инициативасын күрсәтү өчен, муниципаль сайлауларда катнашырга хокуклы кимендә 10 кешедән торган инициативалы төркем барлыкка килә.

5. Инициатив төркем жирлек сайлау комиссиясенә инициатив төркемне теркәү үтенече белән мөрәжәгать итә. Инициатив төркем үтенечнамәсендә депутатның конкрет хокукка каршы карарына яисә гамәленә (гамәл кылмавына) күрсәтелергә тиеш, аны чакыртып алу өчен нигез булып торучы депутатның фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган көне һәм урыны, паспорт яки граждан паспортын алыштыра торган документ бирү сериясе, номеры һәм датасы, аны биргән органның атамасы яки коды, шулай ук инициатив төркемнең һәр әгъзасының яшәү урыны күрсәтелергә тиеш һәм аның исемнән жирлек территориясендә эшләргә вәкаләтле затлар. Инициатив төркемнең гаризасы күрсәтелгән төркемнең барлык әгъзалары тарафыннан имзаланырга тиеш. Үтенечнамәгә депутатның күрсәтелгән хокукка каршы Карары яки гамәл (гамәл кылмавы) расланган суд карары бирелергә тиеш.

6. Инициативалы төркемне теркәү, жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү үткәрү инициативасын хуплап имзалар жыю, жыелган имзаларны тикшерү жирле референдумны үткәрү өчен законда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

7. Жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү жирлек Советы тарафыннан билгеләнә һәм «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләренә исәпкә алып, жирле референдум үткәрү өчен законда билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

8. Жирлекнең сайлау комиссиясе инициатив төркемнең үтенечнамәсен караганда, жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне билгеләгәндә жирлек Советының тиешле депутаты аны искә алу өчен нигез булып куела торган хәлләр уңаеннан аңлатмалар бирергә, кирәкле документларны тапшырырга хокуклы. Күрсәтелгән депутат сайлау комиссиясе, жирлек советы утырышларын үткәргән көнгә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча, аларны үткәрү вакыты һәм урыны турында язмача хәбәр итәргә тиеш.

9. Авыл жирлеге Советы депутаты, аның фикере буенча тавыш биргәндә, сайлаучыларга аны чакыртып алу шартлары буенча аңлатмалар бирү максатыннан, инициатив төркем белән бертигез нигездә агитация алып бару хокукына ия.

10. Тиешле сайлау округында теркәлгән сайлаучыларның яртысыннан кимендә тавыш бирсә, жирлек Советы депутаты, шул исәптән жирлек башлыгы, чакыртып алынган дип санала.

11. Тавыш бирү нәтижәләре жирлек Советы депутаты чакыруы буенча рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

12. Сайлау комиссиясе чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтижеләрен рәсми ясаганнан соң 5 көн эчендә инициатив төркемгә, жирлек советына һәм жирлек Советының тиешле депутатына аның фикере буенча тавыш бирү нәтижеләре турында язмача хәбәр итә.

16 Статья. Авыл жирлеге чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү

1. Жирлекне үзгәртү, чикләрен үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү күрсәтелгән чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртү өчен халык ризалыгын алу максатыннан үткәрелә.

2. Жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү жирлек Советы тарафыннан билгеләнә һәм «Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы федераль закон һәм «жирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә, 6 октябрдәге Федераль законда билгеләнгән үзенчәлекләрен исәпкә алып үткәрелә 2003 елның 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында». Шул ук вакытта дөүлэт органнары, жирле үзидарә органнары, дөүлэт яисә муниципаль вазыйфаларны биләүче затлар тарафыннан агитация үткәрүне тыя торган федераль закон, Татарстан Республикасы законы нигезләмәләре, шулай ук референдумда кабул ителгән карарның юридик көчен билгели торган нигезләмәләр кулланылмый.

3. Жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү жирлек Советы тарафыннан билгеләнә һәм «жирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Федераль закон һәм Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләрен исәпкә алып үткәрелә.

4. Авыл жирлеге чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча сайлау хокукы булган жирлектә яшәүчеләрнең яртысыннан артыгы яки жирлекнең бер өлеше катнашкан очракта тавыш бирү узган дип санала. Авыл жирлеге чикләрен үзгәртүгә халыкның ризалыгы, жирлекне үзгәртеп кору, үзгәртеп кору өчен жирлектә яки жирлекнең бер өлешендә тавыш бирүдә катнашкан халыкның яртысыннан артыгы тавыш бирсә, алынган дип санала.

5. Жирлекнең чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү нәтижеләре һәм кабул ителгән карарлар рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

17 Статья. Гражданның жыены

1. «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган очракларда гражданның жыены үткәрелергә мөмкин:

1) жирлек чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча торак пунктта күрсәтелгән торак пункт территориясен башка жирлек территориясенә кертүгә китерә торган күрсәтелгән торак пункт керә;

2) жирлек составына керүче торак пунктта әлеге торак пункт территориясендә гражданнарның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча;

3) Зеленодол муниципаль районы чикләрендә жирлек составына керүче йә авыллар арасында урнашкан торак пунктта әлеге торак пункт территориясендә гражданнарның үзара салымы чараларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча;

2. Әлеге статьяда каралган гражданнар жыены торак пунктта яшәүчеләрнең сайлау хокукына ия булучыларның яртысыннан артыгы катнашында хокуклы. Гражданнар жыенында катнашучыларның яртысыннан артыгы тавыш бирсә, мондый жыенның карары кабул ителгән дип санала.

18 Статья. Гражданнарның хокукый инициативасы

1. Гражданнар әлеге устав белән билгеләнгән тәртиптә хокук чыгару инициативасына хокуклы.

2. Хокукый инициатива белән актив сайлау хокукына ия гражданнар төркеме сайлау хокукына ия булган жирлектә яшәүчеләр саныннан кимендә 3 процент күләмендә чыгыш ясый ала.

3. Хокук инициативасын тормышка ашыру максатыннан жирлектә яшәүчеләр хокуклы:

- яшәү урыны буенча гражданнар жыелышларын һәм хокук чыгару инициативасы буенча фикер алышу һәм тәкъдим итү буенча башка коллектив чараларны оештырырга һәм үткәргә;

- хокукый инициатива тәкъдим итү өчен имзалар жыю буенча инициативалы төркемнәр булдыру;

- жирлектә яшәүчеләрнең имзаларын жыярга һәм законнарга каршы килми торган юллар белән хокукый инициатива күрсәтү өчен агитация алып барырга.

4. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары гражданнарга хокук чыгару инициативасын тормышка ашыруда булышлык күрсәтергә тиеш.

5. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты жирлек Советы тарафыннан аның ачык утырышында, жирлек башлыгы яисә жирлек башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан тиешле акт кабул ителгәннән соң өч ай эчендә каралырга тиеш.

6. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты караганда, гражданнарның инициативалы төркеме вәкилләренә үз позицияләрен билгеләү мөмкинлеге бирелергә тиеш.

7. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты карау процедурасы жирлек Советы Регламенты, жирлек башлыгының, жирлек башкарма комитетының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

8. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты карау нәтижеләре буенча кабул

ителгән мотивлы карар рәсми рәвештә язма рәвештә кертелгән гражданның инициативалы төркеменә житкерелергә тиеш.

19 Статъя. Территориаль ижтимагый үзидарә

1. Жирлектә территориаль ижтимагый үзидарә турыдан-туры халык тарафыннан гражданның жыелышларын һәм конференцияләрен үткәрү, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарә органнарын булдыру аша башкарыла.

2. Территориаль ижтимагый үзидарә түбәндәге гражданның яшәү территорияләре чикләрендә гамәлгә ашырыла: күпфатирлы торак йорт подъезды; күпфатирлы торак йорт; торак йортлар төркеме; торак микрорайон; авыл жирлегә булмаган торак пункт; гражданның яшәешенә башка территорияләре.

3. Территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләре жирлек Советы тарафыннан әлеге территориядә яшәүче халык тәкъдиме буенча билгеләнә.

4. Территориаль ижтимагый үзидарә башкарыла торган территория башка шундый территория составына керә алмый.

5. Территориаль ижтимагый үзидарә аның Уставы нигезендә юридик зат булырга мөмкин һәм коммерцияле булмаган оешманың оештыру-хокукый рәвешендә дәүләт теркәве узарга тиеш.

6. Территориаль ижтимагый үзидарә уставында билгеләнә:

1) ул гамәлгә ашырыла торган территория;

2) Территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенә максатлары, бурычлары, формалары һәм төп юнәлешләре;

3) территориаль ижтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләрен, хокукларын һәм бурычларын формалаштыру, туктату тәртибе, вәкаләтләре вакыты;

4) карарлар кабул итү тәртибе;

5) милекне сатып алу тәртибе, шулай ук күрсәтелгән мөлкәттән һәм финанс чараларыннан файдалану һәм файдалану тәртибе;

6) территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату тәртибе.

7. Территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегә мәсьәләләре буенча гражданның жыелышлары, конференцияләре аның Уставы нигезендә үткәрелә.

8. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданның жыелышы, уналты яшкә житкән территориядә яшәүчеләрнең кимендә өчтән бере катнашса, хокукы дип санала.

Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданның конференциясе, әгәр анда уналты яшкә житкән территориядә яшәүчеләрнең өчтән икесенән ким булмаган санда вәкил булган гражданның жыелышларында сайланган делегатларның өчтән икесе катнашса, хокукы дип санала.

9. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыручы гражданның жыелышы, конференциясенә аерым вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) территориаль ижтимагый үзидарә органнары структурасын билгеләү;

2) Территориаль ижтимагый үзидарә уставын кабул итү, аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;

3) территориаль ижтимагый үзидарә органнарын сайлау;

4) территориаль ижтимагый үзидарэ эшчэнлегенен төп юнөлешлөрөн билгеләү;

5) территориаль ижтимагый үзидарэнен керем һәм чыгымнар сметасын һәм аның үтөлеше турында хисапны раслау;

6) территориаль ижтимагый үзидарэ органнары эшчэнлеге турындагы хисапларны карау һәм раслау.

10. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары:

1) Тиешле территориядә яшәүче халык мәнфәгатләрөн яклылар;

2) гражданнар жыелышларында һәм конференцияләрендә кабул ителгән карарларның үтөлешен тәмин итәләр;

3) Тиешле территориядә яшәүче гражданнарның социаль-көнкүреш ихтыяжларын канәгәтләндерүгә юнәлдерелгән территорияне төзекләндерү буенча хужалык эшчэнлеген, күрсәтелгән гражданнар акчалары исәбеннән дә, жирлек бюджеты акчаларын кулланып жирлек башкарма комитеты белән шартнамә нигезендә дә гамәлгә ашыра алалар;

4) жирлек Советына, жирлек башлыгына һәм жирлек башкарма комитетына әлеге органнар һәм жирле үзидарэнен вазыйфай затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле муниципаль хокукый актлар проектларын кертергә хокуклы.

11. Территориаль ижтимагый үзидарэне оештыру һәм тормышка ашыру тәртибе, жирле бюджеттан кирәкле акчаларны бүлеп бирү шартлары һәм тәртибе жирлек советының әлеге Уставы һәм норматив хокукый акты белән билгеләнә.

20 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарэне оештыру тәртибе

1. Территориаль ижтимагый үзидарэне гамәлгә кую максатыннан жирлектә яшәүчеләр, жирле үзидарэ органнары инициативасы белән территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы проектын эшләп чыгаручы һәм әлеге территориаль ижтимагый үзидарэне гамәлгә ашыру күздә тотылган территориядә яшәүче гражданнар жыелышын оештыручы гражданнарның инициатив төркеме төзелә.

2. Гражданнар жыелышы жирлекнең тиешле территориясендә территориаль ижтимагый үзидарэ булдыру турында Карар кабул итә, аның уставын кабул итә, шулай ук жирлек Советында гражданнар жыелышын территориаль ижтимагый үзидарэ уставын теркәүгә бәйле мәсьәләләр буенча вәкилле (вәкилләрне), вәкаләтле вәкилләрне (вәкилләрне) билгели.

3. Территориаль ижтимагый үзидарэ территориаль ижтимагый үзидарэ уставын теркәү вакытыннан алып жирлек Советы тарафыннан гамәлгә куелган дип санала.

21 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарэ уставын теркәү тәртибе

1. Территориаль ижтимагый үзидарэ уставын теркәү өчен жирлек башлыгына гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкиле) тапшырыла:

1) территориаль ижтимагый үзидарэ уставын теркәү турында гражданнар жыенының барлык вәкаләтле вәкилләре тарафыннан имзаланган гариза;

2) Территориаль ижтимагый үзидарэ төзү турында Карар кабул ителгән гражданнар жыелышы беркетмәсе, гражданин паспортын, һәр вәкаләтле вәкилен

яшәу урыны адресын алмаштыручы паспорт яки документ бирүнең фамилиясен, исемен, әтисенең фамилиясен, туган көнен, сериясен, номерын һәм датасын күрсәтеп;

3) территориаль ижтимагый үзидарә Уставының ике нөсхәсе.

2. Әлеге статьяның 1 пунктында билгеләнгән документлардан тыш, башка документларны тапшыру турындагы таләп рәхсәт ителми.

Вәкаләтле вәкилгә документлар алуда исемлекне һәм аларны алу датасын күрсәтеп расписка бирелә.

3. Жирлек башлыгы, территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында документлар кергәннән соң, ике атна эчендә, Уставны теркәү турында жирлек Советы Карары проектын алдан карауны һәм әзерләүне оештыра.

4. Гражданнар Жыенының вәкаләтле вәкилләре территориаль ижтимагый үзидарә уставын алдан караганда һәм кинәшмәдә тавыш бирү хокукы булган жирлек Советы утырышында катнашырга хокуклы.

5. Жирлек советы территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында яки әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән документларны алганнан соң 30 көн эчендә аны теркәүдән баш тарту турында Карар кабул итә. Уставны теркәүдән баш тарту мотивацияләнергә тиеш.

6. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту өчен нигез булырга мөмкин:

1) Россия Федерациясе Конституциясенә территориаль ижтимагый үзидарә уставы нормаларына, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына, жирлек Уставына, башка муниципаль хокукый актларга каршы килү;

2) әлеге Уставның 19 статьясындагы 4 пункты таләпләрен үтәмәү.

7. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын булдыруның максатка ярашлы булмавы сәбәпләре буенча теркәүдән баш тарту рәхсәт ителми.

8. Жирлек Советы тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү мәсьәләсе буенча кабул ителгән карар өч көн дәвамында рәсми рәвештә язмача житкерелергә тиеш.

9. Жирлек Советы территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында Карар кабул иткән очракта, уставның бер нөсхәсе, аны теркәү турында тамга белән, гражданнар жылышының вәкаләтле вәкиленә тапшырыла, икенче нөсхә жирлек Советында саклана.

10. Территориаль ижтимагый үзидарә уставына кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр жирлек Советы тарафыннан әлеге статьяда билгеләнгән тәртиптә теркәлгәнә тиеш. Күрсәтелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр теркәлгән көннән үз көченә керә.

22 Статья. Ижтимагый тыңлаулар, жәмәгать фикер алышулары

1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар проектлары турында фикер алышу өчен жирлек Советы, жирлек башлыгы катнашында гавами тыңлаулар үткәрелә ала.

2. Халык алдында тыңлаулар халык, жирлек советы яки жирлек башлыгы инициативасы белән үткәрелә.

Халык яки жирлек Советы инициативасы белән үткәрелә торган ачык тыңлаулар жирлек Советы тарафыннан, ә жирлек башлыгы инициативасы белән жирлек башлыгы итеп билгеләнә.

3. Халык алдында тыңлаулар кабул ителергә тиеш:

1) жирлек уставы проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, жирлек Уставына әлеге Уставны әлеге норматив хокукый актларга туры китерү максатларында Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе (уставы) яисә Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен төгәл кабатлау рәвешендә үзгәрешләр кертелгән очраклардан тыш;

2) жирле бюджет проекты һәм аның үтәлеше турында хисап;

3) жирлекнең социаль-иқтисадый үсеше стратегиясе проекты;

4) жирлекне «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон статьясы нигезендә үзгәртеп төзү өчен жирлекнең тавыш бирү юлы белән йә гражданнырны чыгарыла торган ризалыгын алу таләп ителсә, жирлекне үзгәртеп кору турындагы мәсьәләләр.

4. Гавами тыңлауларны уздыру турындагы карар тиешле орган яки жирлекнең вазыйфаи заты тарафыннан муниципаль норматив хокукый акт проектына караган көнгә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

5. Гавами тыңлауларны уздыру вакытын һәм урынын күрсәтеп үткәрү турындагы карар һәм гавами тыңлауларга чыгарыла торган тиешле муниципаль норматив хокукый акт проекты, әгәр гамәлдәге законнарда башка срок каралмаган булса, жәмәгать тыңлаулары уздырылганчы 7 көннән дә соңга калмыйча бастырып чыгарылырга (халык алдында игълан ителергә) тиеш.

6. Гавами тыңлаулар үткәрү турындагы карар басылып чыккан көннән алып, жирлек халкы жирлек башлыгына гавами тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәлә буенча язма тәкъдимнәр һәм искәрмәләр, шул исәптән муниципаль норматив хокукый актны халык алдында тыңлауга чыгарыла торган проектка башка тәкъдимнәр жиберергә хокуклы. Жирлек башлыгы керүче тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне гомумиләштерүне оештыра. Күрсәтелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр халык алдында тыңлауларда катнашучылар игътибарына житкерелә.

7. Гавами тыңлаулар муниципаль норматив хокукый акт проектына караган көнгә кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча үткәрелә. Гавами тыңлаулар белгечләр, экспертлар, кызыксынган затлар чакыруы белән үткәрелә. Гавами тыңлауларда, әгәр дә башка срок гамәлдәге законнарда каралмаган булса, теләсә кайсы жирлектә яшәүче булырга хокуклы.

8. Гавами тыңлауларны үткәрү нәтижәләре буенча жирле үзидарә органнары һәм жирлекнең вазыйфаи затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле тәкъдимнәр кабул ителә, алар компетенцияләренә муниципаль норматив хокукый акт проектына халык алдында тыңлауга чыгарыла торган кабул итү кертелгән.

9. Кабул ителгән карарларның мотивацияле нигезләнүен дә керттеп, Ачык тыңлауларның нәтижәләре, әгәр гамәлдәге законнарда башка срок каралмаган булса, жәмәгать тыңлаулары үткәрелгәннән соң 5 көннән дә соңга калмыйча бастырылырга (игълан ителергә) тиеш.

10. Әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән проектлар һәм мәсьәләләр буенча ачык тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе жирлек Советының норматив хокукый актлары белән билгеләнә һәм жирлек халкына гавами тыңлаулар үткәрү вакыты һәм урыны турында алдан хәбәр итүне, муниципаль хокукый акт проекты белән алдан танышуны, муниципаль берәмлектә яшәүчеләрнең ачык тыңлауларында катнашуны тәмин итүче башка чараларны, гавами тыңлауларның нәтижәләрен бастырып чыгаруны (халык алдында игълан итүне) күздә тотарга тиеш тыңлаулар, кабул ителгән карарлар өчен мотивацияле нигез дә кертеп.

11. Генераль план проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты, Территорияне планлаштыру проекты, Территорияне межанлау проектлары, территорияне төзекләндерү кагыйдәләре проекты, күрсәтелгән документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар, жир кишәрлегеннән яки капитал төзелеш объектларыннан шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт бирү турындагы карар проектларына, рөхсәт ителгән капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү турындагы карар проектларына, рөхсәт ителгән жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның бер төрен башка төренә үзгәртү сораулары буенча жирдән файдалану һәм төзелешнең расланган кагыйдәләре булмаганда жәмәгать фикер алышулары яисә жәмәгать тыңлаулары үткәрелә, аларны оештыру һәм үткәрү тәртибе шәһәр төзелеш эшчәнлегенә турындагы закон нигезләмәләрен исәпкә алып жирлек Советы тарафыннан раслана торган норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

12. Авыл торак пункттында урнашкан жирле үзидарә органына караган бердәнбер медицина оешмасына карата аны бетерү, аның аерым бүлекчәсе эшчәнлеген туктату турында Карар кабул итү 29.1 статьясының 2 өлешендә билгеләнгән тәртиптә башкарыла. «Россия Федерациясендә гражданнарның сәламәтлеген саклау нигезләре турында» 2011 елның 21 ноябрәндәге 323-ФЗ номерлы Федераль закон, әлеге авыл торак пункттында яшәүчеләрнең ижтимагый (гавами) тыңлаулар нәтижәләре буенча белдерелгән фикерләрен исәпкә алып, әлеге медицина оешмасын гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органы тарафыннан уздыру оештырыла. Әлеге өлештә каралган Ижтимагый (гавами) тыңлауларны уздыру һәм аларның нәтижәләрен билгеләү тәртибе «Россия Федерациясендә гражданнарның сәламәтлеген саклау нигезләре турында» 2011 елның 21 ноябрәндәге 323-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә медицина оешмасын гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнә.

23 Статья. Гражданнар жыелышы

1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләр турында фикер алышу, жирле үзидарә органнары һәм жирлекнең жирле үзидарә вазыйфаи затлары эшчәнлегенә турында халыкка мәгълүмат бирү, жирлек территориясә өлешендә территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру өчен гражданнар жыелышлары уздырыла ала. Гражданнарның жыелышлары микрорайоннар, торак массивлар, кварталлар, урамнар, торак йортлар буенча жыела.

2. Гражданнар жыелышы халык, жирлек Советы, жирлек башлыгы инициативасы белән, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарә уставында каралган очрақларда үткөрелә.

3. Жирлек Советы яисә жирлек башлыгы инициативасы белән үткөрелә торган гражданнар жыелышы жирлек советы яки жирлек башлыгы тарафыннан билгеләнә.

4. Халык инициативасы белән үткөрелә торган гражданнар жыелышы жирлек Советы тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә органнарының, тиешле территориядә яшәүче һәм әлеге территориядә урнашкан предприятие, учреждение, оешма житәкчеләренән, жыелышта катнашырга хокуклы гражданнар төркеменән кимендә 10 проценттан да ким булмаган язма тәкъдиме белән билгеләнә.

Гражданнар жыелышын уздыру турындагы тәкъдимдә аның карап тикшерүенә, тәкъдим ителгән вакытка һәм жыелыш уздыру урынына чыгарыла торган мәсьәләләр исемлеге булырга тиеш. Бу тәкъдим вәкаләтле затлар тарафыннан имзаланырга тиеш, ә жыелышны үткөрү инициативасы белән гражданнар төркеме – әлеге гражданнар мөрәжәгать итсә, аларның һәркайсының фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган көне, яшәу урыны адресы күрсәтелгән.

Жирлек советы үзенән яқындагы утырышында гражданнар жыелышын үткөрү турындагы тәкъдимне карый.

Жирлек советы гражданнарның максатка ярашлы булмавы сәбәпле жыелыш үткөрүдән баш тартырга хокуклы түгел.

5. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында гражданнар жыелышын билгеләү һәм уздыру тәртибе территориаль ижтимагый үзидарә Уставы белән билгеләнә.

6. Гражданнар жыелышын уздыру вакыты һәм урыны, фикер алышуга кертелә торган мәсьәләләр турында тиешле территориядә яшәүчеләр масса күләм мәгълүмат чараларыннан, почта хәбәрләреннән, һәр фатирда йөрөп чыгу, белдерүләрдән һәм башка мөмкин булган чаралардан файдаланып, жиде көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителәләр.

Гражданнарның жыелышын әзерләүне һәм үткөрүне жирлекнең башкарма комитеты тәэмин итә.

7. Жыелышлар эшендә 18 яшькә житкән, әлеге территориядә яшәүче, сайлау хокукына ия гражданнар катнашырга хокуклы. Жыелышта катнашырга хокуклы гражданнарның гомуми саны тору урыны һәм яшәу урыны буенча Россия Федерациясе гражданнарын теркәү исәбе күрсәткечләре нигезендә муниципаль сайлаулар үткәргәндә кулланыла торган Россия Федерациясе чикләрендә билгеләнә.

Жыелышта катнашырга хокуклы гражданнар саныннан кимендә өчтән бере катнашса, гражданнар жыелышы хокуклы санала.

Жыелыш карарлары жыелышта катнашкан гражданнарның күпчелек тавышлары белән кабул ителә.

8. Гражданнар жыелышы жирле үзидарә органнарына һәм жирлекнең жирле үзидарә органнарының вазыйфай затларына мөрәжәгать итә ала, шулай ук жирле үзидарә органнары һәм жирлекнең жирле үзидарә вазыйфай затлары белән үзара мөнәсәбәтләрдә гражданнар жыелышын тәкъдим итәргә вәкаләтле затларны сайлый ала.

9. Территориаль ижтимагый үзидарэне гамэлгэ ашыруга бэйле мәсьәләләр буенча үткәрелә торган гражданнар жыелышы территориаль ижтимагый үзидарэ уставы белән аның компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча карар кабул итә.

10. Гражданнар жыелышы тарафыннан кабул ителгән мөрәжәгатьләр жирле үзидарэ органнары һәм жирлекнең жирле үзидарэ вазыйфаи затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиеш, аларның компетенцияләренә мөрәжәгатьләрдәге мәсьәләләрне чишү кертелгән, язмача жавап бирү юнәлеше белән.

11. Гражданнар жыелышын билгеләү һәм үткәрү тәртибе, шулай ук гражданнар жыелышы вәкаләтләре Федераль закон, жирлек советының әлеге Уставы һәм норматив хокукый акты, территориаль ижтимагый үзидарэ уставы белән билгеләнә.

12. Гражданнар жыелышы нәтижәләре рәсми басылып чыгарга тиеш.

24 Статья. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы)

1. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм жирлектә яшәүчеләрнең фикерләрен ачыклау зарурлыгы белән үткәрелә. Жирлекнең тиешле территориаль өлешләрендә яшәүчеләр арасыннан гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) гражданнар жыелышы кыенлашкан, шул исәптән тиешле территориядә яшәүче һәм гражданнар жыелышында катнашырга хокуклы кешеләр саны 100 кешедән артык очрақларда уздырыла.

2. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) гражданнар жыелышы вәкаләтләрен башкара.

3. Халык конференциясе (делегатлар жыелышы) халык, жирлек Советы, жирлек башлыгы инициативасы белән үткәрелә. Жирлек Советы яисә жирлек башлыгы инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) жирлек советы яки жирлек башлыгы тарафыннан тиешенчә билгеләнә. Халык инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

4. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) сайланган делегатларның кимендә өчтән икесе катнашса, хокуклы санала. Конференциядә катнашучы делегатларның күпчелек тавышы белән гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) карарлары кабул ителә.

5. Гражданнарның конференциясен (делегатлар жыелышын) билгеләү һәм уздыру, делегатлар сайлау тәртибе әлеге Устав һәм жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

6. Территориаль ижтимагый үзидарэне гамэлгэ ашыруга бэйле мәсьәләләр буенча гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) территориаль ижтимагый үзидарэ уставында каралган тәртиптә һәм очрақларда билгеләнә һәм үткәрелә.

7. Конференция нәтижәләре (делегатлар жыелышы) рәсми басылып чыгарга тиеш.

25 Статья. Гражданнар арасында сораштыру

1. Гражданнар арасында сораштыру жирлекнең бөтен территориясендә яки өлешендә жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлар, шулай ук дәүләт хакимияте органнары тарафыннан карар кабул иткәндә халыкның фикерен һәм аны исәпкә алу өчен үткәрелә.

Сораштыру нәтижеләре тәкъдим итү.

2. Сораштыруда авыл халкы сайлау хокукына ия.

3. Гражданнар арасында сораштыру инициатива буенча үткәрелә:

1) жирлек советы яки жирлек башлыклары-жирле эһәмияттәге мәсьәләләр буенча;

2) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары - жирлекнең максатчан билгеләнешен республика һәм төбәкара эһәмияттәге объектлары өчен үзгәртү турында карарлар кабул иткәндә гражданнарның фикерләрен исәпкә алу өчен.

4. Сораштыруны үткәрү һәм билгеләү тәртибе жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

5. Сораштыруны билгеләү турында Карар жирлек Советы тарафыннан кабул ителә. Сораштыруны билгеләү турында жирлек Советы карарында билгеләнә:

1) сораштыру үткәрү датасы һәм вакыты;

2) Сораштыру үткәргәндә тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителә торган) сорауларны (сорауларны) формулировкалау;

3) сораштыру үткәрү методикасы;

4) сораштыру таблицасы формасы;

5) сораштыруда катнашучы авыл халкының минималь саны.

6. Жирлектә яшәүчеләргә сораштыру үткәрелгәнче кимендә 10 көн алдан гражданнардан сораштыру үткәрү турында хәбәр ителәргә тиеш.

7. Сораштыруга эзерлек һәм үткәрү белән бәйле чараларны финанслау гамәлгә ашырыла:

1) жирлек бюджеты акчалары исәбеннән – жирлекнең жирле үзидарә органнары инициативасы буенча сораштыру үткәргәндә;

2) Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән - Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары инициативасы буенча сораштыру үткәргәндә.

8. Сораштыру нәтижеләре аны үткәргәннән соң бер ай эчендә бастырылырга тиеш. Сораштыру нәтижеләре белән жирлектә яшәүче һәр кеше таныша ала. Сораштыру нәтижеләре жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле карарлар кабул иткәндә мәжбүри исәпкә алынырга тиеш.

26 Статья. Жирле эһәмияттәге иң мөһим мәсьәләләр турында халык фикер алышуы

1. Муниципаль хокукый актлар проектларын һәм жирле эһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләргә халык фикер алышуына чыгару турында Карар жирлек Советы тарафыннан үз инициативасы белән яисә тиешле территориядә яшәүче гражданнар таләбе буенча жирлек советы билгеләгән тәртиптә кабул ителә.

2. Муниципаль хокукый акт проекты тексты һәм халык фикер алышуына чыгарыла торган мәсьәләләр буенча фикер алышуга чыгарыла торган башка материаллар, аларны халык фикер алышуына чыгару турында Карар кабул ителгәннән соң биш көннән дә соңга калмыйча, массакуләм мәгълүмат чараларында басылып чыга, жирлектә яшәүчеләргә жибәрелә, халык белән танышу өчен уңайлы урыннарда урнаштырыла, башка ысуллар белән халыкка житкерелә.

3. Халык фикер алышуына мәсьәләне чыгару белән бер үк вакытта жирлек советы фикер алышу барышында кергән тәкъдимнәрне һәм искәرمәләрне карау буенча эшне оештыру вакытын һәм тәртибен билгели, күрсәтелгән максат өчен махсус комиссия төзи.

4. Жирлек советы ул чыгара торган муниципаль хокукый актлар проектлары һәм жирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләр буенча фикер алышунуы тәмин итә, моның өчен кирәкле шартлар тудыра.

5. Халык фикер алышуына чыгарылган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәرمәләр жирлек советына жибәрелә.

6. Муниципаль хокукый актлар проектлары һәм жирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәرمәләр жирлек Советы тарафыннан карала.

7. Халык фикер алышуы нәтижәләре турында халыкка хәбәр ителә.

27 Статья. Гражданнар мөрәжәгатьләре жирлекнең жирле үзидарә органнарына.

1. Гражданнар жирлекнең жирле үзидарә органнарына индивидуаль һәм күмәк мөрәжәгатьләргә хокуклы.

2. Гражданнар мөрәжәгатьләре «Россия Федерациясе гражданның мөрәжәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль законда, шулай ук Татарстан Республикасының гамәлдәге законнарында билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда каралырга тиеш.

3. Мөрәжәгатьләрен карау тәртибен һәм срокларын бозган өчен Жирле үзидарәнең вазифаи затлары Россия Федерациясе законнары нигезендә жаваплылыкка тартыла.

28 Статья. Жирлекнең ижтимагый (консультатив) советлары

1. Жирлекнең гражданның һәм жирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлеген тәмин итү максатыннан чыгып, жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча карарларны эшләгәндә һәм тормышка ашырганда, жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә жәмәгать контролен гамәлгә ашырганда жирлекнең ижтимагый советы оештырыла.

2. Жирлекнең ижтимагый советы аның эшчәнлегендә авыл халкының, ижтимагый берләшмәләр вәкилләренә һәм башка коммерцияле булмаган оешмаларның ирекле катнашуы нигезендә формалаша.

3. Жирлекнең ижтимагый советын формалаштыру тәртибе, аның утырышларын үткәрү һәм карарлар кабул итү тәртибе, жирлекнең жирле үзидарә

органның мәғлүмат бирү, консультация бирү һәм жирлекнең ижтимагый советы эшчәнлегенә ярдәм итүнең башка мәсьәләләренә карата бурычлары, аны таркату процедурасы, шулай ук аны оештыру һәм эшчәнлекнең башка мәсьәләләре жирлек Советы тарафыннан раслана торган нигезләмә белән билгеләнә.

4. Башка ижтимагый (консультатив) киңәшләр жирлекнең жирле үзидарә органнары каршында аларның карарлары нигезендә барлыкка килергә мөмкин.

5. Ижтимагый (консультатив) советларда эшләү ижтимагый башлангычларда башкарыла.

29 Статъя. Жирлек халкы тарафыннан жирле үзидарәне турыдан туры гамәлгә ашыруның һәм аны тормышка ашыруда катнашуның башка формалары

1. Әлеге Уставта каралган федераль закон нигезендә жирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыру һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы белән беррәттән гражданнар жирле үзидарәне Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка формаларда гамәлгә ашыруда катнашырга хокуклы.

2. Жирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыру һәм халыкның жирле үзидарәне тормышка ашыруда катнашуы законлылык, иреклелек принципларына нигезләнә.

Жирле үзидарә органнары һәм жирлекнең жирле үзидарә органнарының вазыйфай затлары халыкка турыдан-туры жирле үзидарәне тормышка ашыруда һәм халыкның жирле үзидарәне тормышка ашыруда катнашуында булышырга тиеш.

III бүлек. ЖИРЛЕК СОВЕТЫ

30 Статъя. Жирлек советы – жирлекнең жирле үзидарә вәкиллеке органы

1. Жирлек Советы-Жирле үзидарәнең сайланма, коллегиаль вәкиллеке органы булып тора.

2. Жирлек Советының рәсми атамасы - «Түбән Урысбага авыл жирлеге Советы».

3. Жирлек Советы вәкаләтләре срогы-5 ел.

4. Жирлек Советы жирлек халкына хисап тотты һәм контрольдә тотылды.

5. Жирлек советының үз исеме язылган бланклары, мөһерләре бар.

6. Жирлек Советы эшчәнлеген тәмин итүгә тотылган чыгымнар жирлек бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

31 Статъя. Жирлек Советы Составы

1. Жирлек советы бермандатлы сайлау округлары буенча муниципаль сайлауларда сайланучы 7 депутаттан тора.

2. Жирлек советы аның составына жирлек Советының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесен сайлап алганда хокуклы.

3. Жирлек уставы белән жирлек Советы утырышының хокуклылыгы билгеләнә. Сайланган депутатлар санынан 50 проценттан да кимрәк булса, жирлек советы утырышы хокуклы дип саналырга тиеш түгел. Жирлек советы утырышы кимендә өч айга бер тапкыр үткәрелә.

4. Яңа сайланган жирлек Советы беренче утырышка жирлек уставы белән билгеләнгән срокка жыела, ул жирлек советын сайлау көненнән 30 көннән артып китә алмый.

32 Статья. Жирлек Советы депутаты статусы

1. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре сайланганнан соң башлана һәм яңа чакырылыш жирлек Советы эшли башлаган көннән туктатыла.

2. Жирлек Советы депутаты, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазифаларын башкару белән берләштереп, әлеге Уставта билгеләнгән очрактан тыш, азат ителмәгән нигездә эшли.

3. Депутат статусы белән бәйле чикләүләр федераль законнар белән билгеләнә.

4. Жирлек Советы депутатына законнар, әлеге Устав, жирлек Советы карарлары нигезендә үз вәкаләтләрен тоткарлыксыз гамәлгә ашыру өчен шартлар тәмин ителә.

5. Жирлек Советы депутаты жирлек Советы тарафыннан раслана торган депутат этикасы кагыйдәләрен үтәргә тиеш, алар арасында депутатның түбәндәге йөкләмәләрен дә үз эченә алырга тиеш:

1) жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм депутат статусын жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданныр эшчәнлегенә шәхсән яки якын туганнарына кагылышлы мәсьәләләренә хәл иткәндә йогынты ясау өчен кулланмаса;

2) депутат вазыйфаларын объектив үтәүдә шик тудырырлык тәртиптән тыелырга, шулай ук аның абруена яки жирлек Советы абруена зыян китерә алырлык конфликтлы хәлләрдән котылырга;

3) мәнфәгатьләр конфликты барлыкка килү куркынычы туганда - шәхси кызыксыну турыдан-туры яки турыдан-туры булмаган ситуацияләр депутат бурычларының тиешле, объектив һәм гадел башкарылуына тәэсир итә яки тәэсир итә ала торган хәлләр - бу хакта жирлек советына хәбәр итәргә һәм бу мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яки жайга салу юнәлешендәге карарын үтәргә;

4) жирлек Советында билгеләнгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә;

5) депутат эшчәнлегенә белән бәйле булмаган максатларда үзенә депутатлык бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә танылган конфиденциаль характердагы белешмәләргә федераль закон нигезендә кертелгән белешмәләренә игълан итмәү һәм кулланмау;

6) депутат вазыйфаларын үтәүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затлардан бүләкләр (бүләкләр, акчалата бүләк, ссудалар, хезмәтләр күрсәтү, күңел ачу, ял итү өчен түләү, транспорт чыгымнары һәм башка бүләкләр) алмаса;

6. Депутат, жирле үзидарәнен сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнен сайланулы вазыйфай заты, муниципаль вазыйфаны биләүче бүтән зат «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны, вазыйфаларны үтәргә тиеш. Депутат, жирле үзидарәнен сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнен сайланулы вазыйфай заты, муниципаль вазыйфаны биләүче бүтән затның вәкаләтләре «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы федераль закон, 2012 елның 3 декабрәндәге 230 номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләр, тыюлар, бурычларны үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла-«дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп торы турында» Федераль закон, «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертәмнәр) ачуны һәм аларга ия булуны, акчаларны һәм кыйммәтләргә саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яки) файдалануны тыю турында» 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы федераль закон белән.

7. Жирлек Советы депутаты коррупциягә каршы көрәш турында Россия Федерациясе законнары нигезендә тапшырыла торган керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләргә дәрәсләгән һәм тулылыгын тикшерү Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президенты карары белән үткәрелә.

8. Әлеге статьяның 7 өлешен нигезендә үткәрелгән тикшерү нәтижәсендә «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп торы турында» 2012 елның 3 декабрәндәге 230-ФЗ номерлы федераль закон, Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны, бурычларны үтәмәү фактларын, бурычларны үтәмәү очраклары ачыкланганда, «аерым категориядәге затларга счетлар (кертәмнәр) ачуны һәм аларга ия булуны тыю турында " 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы закон белән, Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында акчаларны һәм кыйммәтләргә сакларга, чит ил финанс инструментларына ия булырга һәм (яки) файдаланырга», Татарстан Республикасы Президенты жирлек Советы депутатының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы гариза белән жирле үзидарә органына, тиешле карар кабул итәргә вәкаләтле затка яисә судка мөрәжәгать итә.

9. Муниципаль вазыйфаларны биләүче затлар тарафыннан бирелгән керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникация чөлтәрендәге жирле үзидарә органнарының рәсми сайтларында урнаштырыла һәм (яки) массакүләм мәгълүмат чараларына муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә торган тәртиптә бастырып чыгару өчен бирелә.

10. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары тормыш тәэмин итү, транспорт яки социаль инфраструктура, элемент объектларының эшләвен бозмау, жәяүлеләр һәм (яки) транспорт чаралары хәрәкәтенә комачаулау яисә

гражданнарның торак урыннарына яки транспорт яки социаль инфраструктура объектларына керү мөмкинлегенә китермәү шарты белән, махсус билгеләнгән урыннарда, шулай ук ишегалды территорияләрендә уздырыла. Мондый очрашулар турында Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарына яки жирле үзидарә органнарына хәбәр итү кирәк түгел. Шулай ук вакытта депутат күрсәтелгән органнарда аларны уздыру датасы һәм вакыты турында алдан хәбәр итәргә хокуклы.

11. Жирле үзидарә органнары депутатларның сайлаучылар белән очрашулары үткөрү өчен махсус билгеләнгән урыннарны билгели, шулай ук жирле үзидарә органнары тарафыннан депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын үткөрү өчен бирелә торган биналар исемлеген һәм аларны бирү тәртибен билгели.

12. Депутатның жәмәгәтчелек чарасы рәвешендә сайлаучылар белән очрашулары жылышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә үткәрелә.

13. Депутатның сайлаучылар белән очрашуларын оештыру яки үткөрүгә комачаулау Россия Федерациясе законнары нигезендә жылышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән жәмәгәт чарасы рәвешендә административ җаваплылыкка тартыла.

33 Статья. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәте

1. Жирлек Советы депутаты сайлаучылар, шулай ук аның сайлау округы территориясендә урнашкан предприятие коллективлары, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар белән элемтәдә тора.

2. Жирлек Советы депутаты сайлаучыларга җаваплы һәм җавапсыз.

3. Жирлек Советы депутаты сайлаучылар алдында елга ким дигәндә бер тапкыр үз эше турында хисап тотса, вакыт-вакыт жирлек советы эше турында хәбәр итә, шулай ук айга кимендә бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

4. Жирлек Советы депутаты жирлектә яшәүчеләрнең законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен тәмин итү буенча законнарда каралган чаралар күрергә, шулай ук исәптән алардан кергән тәкъдимнәрне, гаризаларны, шикаятьләрне карарга, аларда булган мәсьәләләрне дөрес һәм вакытында хәл итүгә ярдәм итәргә тиеш.

34 Статья. Яңа сайланган жирлек Советы эшен оештыру

1. Яңа чакырылыш жирлек Советы беренче утырышка жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе сайлангандан соң үз көннән дә соңга калмыйча җыела. Сайлаулардан соң беренче утырышны жирлек башлыгы, ә ул булмаганда – жирлекнең сайлау комиссиясе чакыра.

2. Жирлек Советының сайлаулардан соң беренче утырышын жирлекнең яңа башлыгы итеп сайланганчы авыл Советы депутаты ача һәм алып бара.

35 Статья. Жирлек Советы Компетенциясе

1. жирлек Советы компетенциясендә:

- 1) жирлек уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кабул итү һәм кертү;
- 2) жирлек территориясендә гомуми мәжбүри кагыйдәләр билгеләү;
- 3) жирлек бюджетын раслау һәм аның үтәлеше турында хисап;
- 4) жирле салымнарны һәм жыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм гамәлдән чыгару, салымнар һәм жыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә аларны түләү буенча ташламалар бирү;
- 5) жирлекнең социаль-иқтисадый үсеше стратегиясен раслау;
- 6) жирлекне чикләренә үзгәртү, үзгәртеп кору турында инициатива тәкъдим итү;
- 7) жирлек Советы депутатларын сайлауны билгеләү; жирлек Советына депутатлар сайлау буенча сайлау округлары схемасын раслау;
- 8) жирле референдум билгеләү;
- 9) жирлек башлыгын сайлау;
- 10) муниципаль район Советы депутатлары арасынан авыл жирлеге вәкилен сайлау;
- 11) жирлек башкарма комитеты структурасын раслау, аның хезмәткәрләренең иң чик санын билгеләү;
- 12) жирлек сайлау комиссиясе әгъзаларын билгеләп кую;
- 13) жирлек чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору, жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне билгеләү;
- 14) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында Закон чыгару инициативасы хокукын гамәлгә ашыру;
- 15) авыл жирлегенең муниципаль милкендәге мөлкәт белән идарә итү һәм эш итү тәртибен, шул исәптән федераль законнар нигезендә аны хосусыйлаштыру тәртибен һәм шартларын билгеләү; жирлек Советы тарафыннан килештерелгәннән яки расланганнан соң кире кагылган муниципаль милек төрләре исемлеген билгеләү;
- 16) жирлекнең муниципальара хезмәттәшлек оешмаларында катнашу тәртибен билгеләү;
- 17) жирлекнең жирле үзидарә органнары эшчәнлеген матди-техник һәм оештыру ягынан тәэмин итү тәртибен билгеләү;
- 18) жирле үзидарә органнарының һәм жирле үзидарәнең вазыйфай затларының жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү вәкаләтләрен башкаруларын тикшереп тору;
- 19) урам-юл чөлтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларынан, төбәк әһәмиятендәге автомобиль юлларынан, муниципаль районның жирле әһәмияттәге автомобиль юлларынан тыш) исемнәр, жирлек чикләрендә планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирү, мондый исемнәренә үзгәртү, юкка чыгару;
- 20) жирлек бюджетыннан территориаль иқтимадый үзидарә органнарына кирәкле акчаларны бүлеп бирүнең шартларын һәм тәртибен билгеләү;
- 21) автоном коммерциячел булмаган оешмалар һәм фондлар рәвешендә коммерциячел булмаган оешмалар булдыру, ябык акционерлык жәмгыятьләре һәм

жаваплылыгы чиклэнгән жәмгыятьләр формасында муниципальара хужалык жәмгыятьләрэн төзү турында карарлар кабул итү;

22) ownз массакуләм мәгълүмат чараларын булдыру;

23) жирлек Уставына һәм жирлек Советы карарларына аңлатма бирү;

24) үз эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча жирлек Советының Регламентын һәм башка карарларын кабул итү;

25) жирлек башлыгының отставкага китүе турында Карар кабул итү;

26) жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау;

27) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән жирлекләрнең вәкиллеке органнары карамагына кертелгән башка вәкаләтләр, шулай ук әлеге устав белән жирлек Советы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләр.

2. Жирлек Советы, жирлек башлыгы яки аерым депутатлар (депутатлар төркеме) белән идарә итү һәм (яки) боеру жирлек Советы, жирлек башлыгы һәм депутатларның эшчәнлеген тәмин итүгә жирлек бюджеты акчалары исәбеннән жибәрелә торган акчалардан тыш рөхсәт ителми.

3. Жирлек советы жирлек башлыгының еллык хисапларын, жирлек башлыгы карамагындагы башка жирле үзидарә органнарының һәм жирлек башлыгының эшчәнлеген, шул исәптән жирлек Советы тарафыннан куелган мәсьәләләрне хәл итү нәтижәләрен тыңлый.

36 Статья. Жирлек советы эше тәртибе

1. Жирлек советының эш тәртибе жирлек советының әлеге Уставы һәм регламенты белән билгеләнә.

2. Жирлек советы эшенең төп формасы булып аның утырышлары тора, анда жирлек Советы компетенциясенә караган мәсьәләләр хәл ителә.

3. Жирлек советы утырышы, жирлек Советы депутатларының билгелэнгән саныннан 50 проценттан артыгы катнашса, хокуклы була.

4. Жирлек советының чираттагы утырышлары кирәк булганда, ләкин кимендә ике айга бер тапкыр үткәрелә. Чираттан тыш утырышлар жирлек башлыгы яисә депутатлар төркеме инициативасы белән жирлек Советы депутатларының билгелэнгән саныннан кимендә өчтән бере чакырыла.

5. Совет утырышларын жирлек башлыгы чакыра. Жирлек Советы депутатлары һәм чакырылган затлар чираттагы утырышның вакыты, урыны һәм көн тәртибе турында биш көннән дә соңга калмыйча, чираттан тыш утырышның көн тәртибе турында бер көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителәр.

6. Жирлек Советы утырышлары ачыктан-ачык һәм хәбәрдарлык итеп үткәрелә. Жирлек советының ачык утырышларында жирлектә яшәүче һәр кеше катнашырга хокуклы.

Регламентта каралган очракларда жирлек Советы ябык утырыш уздыру турында Карар кабул итәргә хокуклы, анда бары тик жирлек Советы чакырган затлар, шулай ук утырышта законнар нигезендә катнашырга хокуклы затлар гына катнаша ала.

7. Жирлек Советының һәр утырышында утырыш беркетмәсе алып барыла. Утырыш беркетмәсенә утырышны уздыру датасы, урыны һәм вакыты турында

белешмэләр кертелә, карала торган барлык мәсьәләләр күчерелә һәм тавыш бирү нәтижәләрен күрсәтеп барлык кабул ителгән карарлар теркәлә. Жирлек советы утырышы беркетмәсенә кул куелгач, жирлек башлыгы белән жирлектә яшәүче һәр кеше таныша ала.

8. Жирлек Советы утырышларында һәр депутатның бер тавышы бар. Жирлек Советы депутаты тавыш бирү хокукын шәхсән гамәлгә ашыра. Авыл жирлеге Советы утырышларында тавыш бирү ачык (шул исәптән исемле) һәм яшерен булырга мөмкин. Тавыш бирүнең һәр төрен куллану очраklары элекке Устав, жирлек Советы Регламенты белән билгеләнә.

9. Жирлек башлыгы тавышы жирлек Советы депутаты тавышы буларак карар кабул иткәндә исәпкә алына.

37 Статья. Жирлек Советы эшчәнлеген оештыру

1. Жирлек Советы эшчәнлеген оештыруны жирлек башлыгы башкара.

2. Жирлек Советы Регламенты нигезендә, жирлек башлыгы һәм аның урынбасарынан кала, жирлек Советы компетенциясенә кертелгән мәсьәләләргә алдан карау һәм эзерләү өчен, жирлек башлыгы һәм аның урынбасарынан тыш, комиссияләр төзелергә һәм (яисә) элекке мәсьәләләргә эзерләү өчен җаваплы депутатлар билгеләнергә мөмкин.

3. Муниципаль программаларны, жирлек Советы карарлары проектларын эзерләү өчен, жирлек Советы каршында депутатлар, жирлек башкарма комитеты, җәмәгать берләшмәләре, оешма һәм предприятие вәкилләре, белгечләр, экспертлар һәм жирлек халкы составында эшче, эксперт һәм башка киңәшмә төркемнәре төзелә ала.

4. Жирлек Советы эшчәнлеген оештыру, хокукый, мәгълүмати, матди - техник һәм башкача тәмин итүне жирлек Советы аппараты башкара.

38 Статья. Жирлек Советының контроль функцияләрен башкаруы

1. Жирлек советы жирлек территориясендә кабул ителә торган норматив актларның, жирлек бюджеты үтәлешенә, бюджеттан тыш фондлар акчаларының, жирлекне үстерү программаларының, жирлекнең башкарма комитеты эшчәнлегенә үтәлешен контрольдә тоту.

2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфаи затлары законнары, элекке Уставны һәм башка муниципаль хокукый актларны бозу очраklары ачыкланган очракта, жирлек башлыгы депутатлар арасынан элекке фактларны тикшерү өчен вакытлыча контроль комиссияләр төзелә ала.

3. Жирлек Советы карары, жирлек башлыгы карары нигезендә жирлек бюджеты чараларын максатчан куллануны, муниципаль мөлкәттән нәтижәле файдалануны, шулай ук жирлек башкарма комитетының финанс-хужалык эшчәнлегенә башка мәсьәләләрен тикшерү (ревизия) үткәрелергә мөмкин. Тикшерүләр (ревизияләр) үткәргә билгеләнгән тәртиптә бәйсез аудиторлар, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре җәлеп ителә ала.

4. Жирлек башкарма комитеты, предприятие, учреждение, оешма, вазыйфаи затлар, территориаль ижтимагый үзидарэ органнары, законда башкача билгеләнмәгәндә, жирлек Советы мөрәжәгәте буенча, аның контроль комиссиясе, жирлек Советы депутаты сорала торган мәгълүматны жирлек Советы карамагына караган мәсьәләләр буенча бирергә, ә законнарны, муниципаль хокукый актларны бозуга күрсәтелгән очракта, кичекмәстән закон бозуларны бетерү һәм гаепле затларны җаваплылыкка тарту өчен чаралар күрергә тиеш.

5. Контроль функцияләре башкарып, жирлек советы жирлек башкарма комитетының финанс-хужалык һәм башкарма-боеру эшчәнлегенә тыкшынырга хокуксыз.

39 Статья. Муниципаль район Советына жирлек вәкиле сайлау

1. Жирлек вәкиле Яшел Үзән муниципаль район Советына депутатлар арасынан яшерен тавыш бирү юлы белән сайлана.

2. Кандидат сайланган дип санала, аның өчен жирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының яртысынан артыгы тавыш биргән.

40 Статья. Жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Жирлек Советы вәкаләтләре, аны формалаштыру тәртибенә бәйсез рәвештә, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 73 статьясында каралган тәртиптә һәм нигезләр буенча вакытыннан алда туктатылырга мөмкин. Жирлек Советының вәкаләтләре дә туктатыла:

1) күрсәтелгән орган үз-үзен таркату турында Карар кабул иткән очракта. Шулай ук вакытта үз-үзенә таркату турында Карар жирлек уставы белән билгеләнгән тәртиптә кабул ителә;

2) жирлек Советы депутатларының әлеге составының хокуксызлыгы турында Татарстан Республикасы Югары суды карары үз көченә кәргән очракта, шулай икән депутатлар үз вәкаләтләрен өстәгәнә бәйлә рәвештә;

3) жирлекне «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясындагы 3, 5, 7.2 өлешләре, шулай ук жирлек бетерелгән очракта үзгәртеп кору очрагында;

4) жирлек муниципаль берәмлек статусын югалткан очракта, аның шәһәр округы белән берләшүе белән бәйлә рәвештә;

5) жирлек чикләрен үзгәртү яки жирлекне шәһәр округы белән берләштерү нәтижәсендә жирлектәге сайлаучылар саны 25 проценттан арткан очракта.

6) гражданның турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый акты бастырып чыгару срогын бозу.

2. Жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату аның депутатлары вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатуга китерә.

3. Жирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, вакытыннан алда сайлаулар федераль законда билгеләнгән сроктарда үткәрелә.

41 Статья. Жирлек советының үз-үзен таркату турында Карар кабул итү тәртибе

1. Жирлек советының үз-үзен таркату турындагы карар жирлек башлыгы яки депутатлар төркеме инициативасы белән кабул ителергә мөмкин.

2. Self-үзеңне таркату турында Карар кабул итү инициативасы алга китә алмый:

1) жирлек Советы сайланганнан соң беренче ел дәвамында;

2) жирлек бюджеты кабул ителгән чорда һәм аның үтәләше турындагы хисапны раслау;

3) жирлек башлыгын чакыртып алу турында тавыш бирү уздыру чорында йә аның вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта.

3. Жирлек советының үз-үзен таркату турындагы язма тәкъдимдә үз-үзеңне таркату мотивлары булырга тиеш, шулай ук аңа үз-үзеңне таркату сәбәпләрен дәлилли торган башка материаллар кушылырга мөмкин.

4. Депутатлар арасынан үз-үзеңне таркату мәсьәләсен алдан карау өчен жирлек Советы карары белән комиссия төзелә. Жирлек Советы яисә жирлек башлыгы карары буенча жирлек советының үз-үзен таркату турындагы мәсьәлә халык алдында тыңлауларга чыгарылырга мөмкин.

5. Жирлек советының үз-үзен таркату турындагы мәсьәләне карау дәвамлылығы жирлек Советы депутатлары һәм жирлек халкы тарафыннан үз-үзен таркату инициативасының барлык хәлләре һәм Нигезләмәләре турында һәрьяклап һәм объектив фикер алышу мөмкинлеген гарантияләргә тиеш. Self-үзеңне таркату турында карар үз-үзеңне таркату инициативасы булган көннән ике ай узгач кабул ителергә мөмкин.

6. Жирлек советының үз-үзен таркату турындагы карар яшерен тавыш бирү юлы белән жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән ике тавыш белән кабул ителә.

7. Жирлек Советы үз-үзен таркату турындагы тәкъдим кире кагылган очракта, үз-үзеңне таркату турындагы инициатива тавыш биргәннән соң бер елдан соң үз-үзеңне таркату мәсьәләсе буенча тәкъдим ителергә мөмкин.

42 Статья. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) ownz теләге белән отставкага китү;

3) суд тарафыннан сәләтсез яки чикләнгән сәләтле дип тану;

4) суд тарафыннан Билгесез югалган дип тану яки үлгән дип игълан итү;

5) суд хөкеменең аның законлы көченә керүе;

6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданлығын туктату, чит дөүләт гражданлығын туктату - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга, аларга чит

дәүләт гражданлыгын сатып алырга яисә аларга яшәү өчен төр яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашмый торган чит дәүләт территориясендә Россия Федерациясе гражданының даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ алырга хокукы, шулар нигезендә чит дәүләт гражданлыгы булган Россия Федерациясе гражданы, жирле үзидарә органнарына сайланырга хокукы;

8) сайлаучыларның фикерләре;

9) жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакыру яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә юллама;

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән башка очракларда.

2. Жирлек Советы карары жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгәннән соң 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә.

Татарстан Республикасының югары вазыйфай заты (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенәң югары башкарма органы житәкчесе) Жирлек советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килү көне булып жирлек Советына әлеге гариза кергән көн тора.

3. Жирлек Советы карарында жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен туктату турында әлеге статьяның 1 өлешендәге 1-7, 10 һәм 11 пунктларында күрсәтелгән очракларда жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен туктату көне һәм башка федераль законнар белән билгеләнә.

4. Жирлек Советы депутатының әлеге статьяның 1 өлешендәге 8 пункттында каралган вәкаләтләре жирлек Советы депутаты чакыруы буенча тавыш бирү нәтижәләрен рәсми бастырып чыгарганнан соң туктатыла.

5. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре әлеге статьяның 1 өлешенәң 9 пункттында каралган очракта жирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган көннән туктатыла.

6. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, депутатның өстәмә сайлаулары федераль закон һәм Татарстан Республикасы Сайлау кодексы нигезендә билгеләнә.

7. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла.

IV бүлек. ЖИРЛЕК БАШЛЫГЫ

43 Статья. Жирлек башлыгы-жирлекнең иң югары вазыйфай заты

1. Жирлек башлыгы жирлекнең иң югары вазыйфай заты булып тора.

2. Жирлек башлыгы жирлек Советы тарафыннан сайлана.

3. Жирлек башлыгы бер үк вакытта жирлек советын һәм жирлек башкарма комитетын житәкли.

4. Жирлек башлыгының рәсми атамасы « "Түбән Урысбага авыл жирлегә башлыгы"».

5. Авыл жирлегә башлыгы вазыйфасы буенча Зеленодольск муниципаль район Советы депутаты булып тора.

44 Статья. Жирлек башлыгын сайлау тәртибе

1. Жирлек башлыгы яңа сайланган жирлек советының беренче утырышында жирлек Советы депутатлары арасынан яшерен тавыш бирү юлы белән сайлана. Жирлек башлыгын сайлау жирлек Советы депутатлары тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлардан, шул исәптән жирлектә яшәүчеләрнең, ижтимагый берләшмәләрнең, Татарстан Республикасы Президентының тәкъдимнән чыгып башкарыла.

2. Жирлек Советы депутаты жирлек башлыгы итеп сайланган, аны сайлау өчен жирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының яртысынан артыгы тавыш бирсә, ул сайланган жирлек башлыгы булып санала.

3. Сайланганнан соң жирлек башлыгы ант бирә:

"Жирлек башлыгының миңа йөкләнгән югары вазыйфаларын башкарганда Россия Федерациясе Конституциясен һәм законнарын, Татарстан Республикасы Конституциясен һәм законнарын, жирлек уставын үтәргә, жирлек халкының иминлеген тәмин итү, кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен яклау өчен бөтен көчне һәм белемнәрне беркетергә ант итәм.».

45 Статья. Жирлек Башлыгы Статусы

1. Жирлек башлыгы даими нигездә эшли.

2. Жирлек башлыгын даими нигездә биләп торган Зеленодол муниципаль район Советында вазифага сайланган очракта, ул жирлек башлыгы вәкаләтләрән бушатылмаган нигездә башкара.

3. Үз вәкаләтләрән даими нигездә башкаручы жирлек башлыгы хокуксыз:

- эшмәкәрлек эшчәнлегә белән шәхсән яисә ышанычлы затлар аша шөгыльләнәргә, коммерцияле оешма белән идарә итүдә яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (Россия Федерациясе субъекты муниципаль берәмлекләре советы идарәсендә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, сәяси партиядә, башка ижтимагый оешманың съездында (конференциясендә) яки башка ижтимагый жыелышында, торақ, торақ-төзелеш, гараж кооперативларында, бакчачылык, яшелчәчелек, дача кулланучылар оешмасында катнашудан тыш) катнашырга кооперативлар, күчәмсез милек милекчеләре ширкәтләре), федераль законнарда каралган очрақлардан һәм оешма белән идарә итүдә катнашу Россия Федерациясе законнары нигезендә дәүләт органы яки жирле үзидарә органы исеменнән гамәлгә ашырыла торган очрақлардан тыш;

- мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш, бүтән түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм

гражданлығы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенен халыкара шартнамәсендә яки Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса;

- Россия Федерациясенен халыкара килешүе яки Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның башка органнары һәм Россия Федерациясе территориясендә эшләүче структур бүлекчәләре составына керергә.

Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы жирлек башлыгы гражданлык, административ яки жинаять эше яки административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллеке очрактарыннан тыш) сыйфатында катнаша алмый.

Жирлек башлыгы вәкаләтләрен башкаруга бәйле башка чикләүләр федераль законнар белән билгеләнә.

4. Жирлек башлыгы «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрдәге 273-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны, вазыйфаларны үтәргә тиеш. Жирлек башлыгы вәкаләтләре «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрдәге 273-ФЗ номерлы федераль закон, «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп торыу турында» 2012 елның 3 декабрдәге 230-ФЗ номерлы федераль закон, 7 майдагы федераль закон белән билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны, бурычларны үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла 2013 елның 79-ФЗ номерлы «аерым категориядәге затларга счетлар (кертәмләр) ачуны һәм аңа ия булуны, чит ил банктарында акча һәм кыйммәтләргә саклауны тыю турында», Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яки) файдалану.

5. Жирлек башлыгы үз эшчәнлегендә «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принципнары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм әлегә Устав нигезендә жирлек халкына һәм жирлек Советына контрольлек итә һәм хисап тотат.

6. Жирлек башлыгы жирлек Советы каршында елына кимендә бер тапкыр үз эшчәнлегенә турында хисап тотат.

46 Статья. Жирлек Башлыгы Вәкаләтләре

Жирлек Башлыгы:

1) башка муниципаль берәмлекләргә жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, гражданныр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә жирлек исеменнән ышанычнамәсез эш итә;

2) жирлекнең башкарма комитетыннан башка муниципаль берәмлекләргә жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, гражданныр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә, ышаныч кәгазеннән башка жирлекнең башкарма комитеты исеменнән эш итә;

3) жирлек Советы эшен оештыра, Жирлек советы утырышларын чакыра һәм аларга рәислек итә;

4) жирлекнең башкарма комитеты эшчәнлегенә бердәм житәкчелек принципларында житәкчелек итә һәм жирлек башкарма комитеты тарафыннан аның компетенциясенә кергән вәкаләтләрне үтәү өчен шәхси җаваплылык тотат;

5) жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән әлеге устав белән билгеләнгән тәртиптә имза сала һәм халыкка җиткерә;

6) жирлек Советы каравына жирлек бюджеты проектларын һәм аның үтәлеше турында хисаплар тәкъдим итә;

7) Жирлек советы каравына жирлекнең социаль-иқтисадый үсеше стратегиясе проектын һәм аларның үтәлеше турында хисаплар тәкъдим итә;

8) жирлек Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча үз вәкаләтләре чикләрендә хокукый актлар чыгара;

9) жирлек Советы утырышлары беркетмәләренә кул куя;

10) Закон һәм әлеге Устав нигезендә гражданны турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру буенча жирлек советының хокукый актын кабул итүне оештыра;

11) жирлек башкарма комитеты компетенциясенә кертелгән жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча хокукый актлар, шулай ук жирлек башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар чыгара;

12) жирлек Советы раславына жирлек башкарма комитеты структурасы проектын кертә, жирлек башкарма комитетының штат расписаниесен хезмәткәрләрнең иң чик саны һәм хезмәт өчен түләү фонды раслаган структура нигезендә раслый;

13) жирлек башкарма комитеты житәкчесе урынбасары, муниципаль хезмәткәрләрне һәм Башкарма комитетның башка хезмәткәрләрен билгели һәм вазыйфадан азат итә, аларның эшчәнлеген контрольдә тотат, аларга бүләкләү һәм дисциплинар җаваплылык чараларын куллана;

14) жирлек Советы аппараты эшенә житәкчелек итә;

15) жирлек Советы эшендә хәбәрдарлыкны һәм җәмәгәтчелек фикерен исәпкә алуны тәмин итү буенча чаралар күрә;

16) жирлек Советының чираттан тыш утырышын чакыруны таләп итәргә хокукы;

17) халыкка жирлек башкарма комитеты эшчәнлегенә турында даими мәгълүмат бирә, жирлек башкарма комитеты хезмәткәрләре тарафыннан гражданны премиясен оештыра, айга ким дигәндә бер тапкыр гражданны кабул итә, гражданны тәкъдимнән, гаризаларын һәм шикаятләрен карый, алар буенча карарлар кабул итә;

18) жирлек акчалары белән расланган жирлек бюджеты нигезендә эш итә, жирлекнең бюджет һәм башка счетларын банк учреждениеләрендә ача һәм япа, судта муниципаль берәмлеккә карата дөгвалар буенча җавап бирүче вәкиле буларак муниципаль берәмлек исеменнән: жирлекнең жирле үзидарә органнының яисә бу органның вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмавы) нәтижәсендә физик яки юридик затка китерелгән зыяны каплау турында, муниципаль берәмлек исеменнән муниципаль берәмлек исеменнән чыгыш ясый. ведомство карамагындагы, шул исәптән жирлекнең жирле үзидарә органны актларын нәшер итү нәтижәсендә, законга яки башка норматив хокукый

актка туры килми; ведомство буйсынуындагы бюджет учреждениеләренән акчалата йөкләмәләре буенча субсидиар җаваплылык тәртибендә бирелә торган;

19) җирлек бюджетында җирлек Советы эшчәнлеген тәэмин итүгә һәм карап тотуга каралган чыгымнар буенча средстволарны бүлүче булып тора;

20) җирлекнең башкарма комитеты тарафыннан җирлекнең җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны гамәлгә ашыра һәм (яисә) гамәлгә ашыра, аларның үтәлеше өчен шәхси җавап тота; тиешле законнар нигезендә һәм үтәлеше буенча тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча хокукый актлар чыгара;

21) елына кимендә бер тапкыр яисә җирлек Советы таләбе буенча җирлек советына үз эшчәнлегенә һәм җирлек башкарма комитеты эшчәнлегенә турында хисаплар тапшыра;

22) Дәүләт һәм башка органнарда җирлек мәнфәгатьләрен тәэмин итү һәм яклау буенча чаралар күрә, җирлекнең башкарма комитеты исеминән судка гариза бирә, ышанычнамәләр бирә;

23) җирлекнең җирле үзидарә органнарының федераль башкарма хакимият органнарының территорияль органнары, башка федераль органнар, җирлек территориясендә эшләүче Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән кирәкле хезмәттәшлеген тәэмин итә;

24) җирлек исеминән икътисадый һәм социаль-мәдәни өлкәләрдә хезмәттәшлек турында дәүләт хакимияте органнары, башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары белән килешүләр һәм килешүләр, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән үзара хезмәттәшлек итү һәм гамәлләрне координацияләү турында шартнамәләр һәм килешүләр төзи;

25) муниципаль берәмлек Ижтимагый партнер булып торса яки муниципаль берәмлек катнашында уртақ конкурс үткәрү (Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъекты катнашында уртақ конкурс уздыру планлаштырыла торган очрактан тыш), шулай ук «дәүләт-хосусый партнерлык турында " 2015 елның 13 июлендәге 224-ФЗ номерлы Федераль законда каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру планлаштырылса, муниципаль-хосусый партнерлык проектын гамәлгә ашыру турында муниципаль-хосусый партнерлык, һәм Россия Федерациясенен аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында", башка федераль законнар һәм Россия Федерациясенен норматив хокукый актлары, Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукый актлары, " Түбән Урысбага авыл җирлегенә» муниципаль берәмлегенә Уставы белән;

26) «Россия Федерациясендә дәүләти-хосусый партнерлык, муниципаль-хосусый партнерлык һәм Россия Федерациясенен аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында " 2015 елның 13 июлендәге 224-ФЗ номерлы Федераль законның 18 статьясындагы 2 өлешендә каралган вәкаләтләрне гамәлгә ашыруга вәкаләтле җирле үзидарә органын билгели;

27) «Россия Федерациясендә дәүләти-хосусый партнерлык, муниципаль - хосусый партнерлык һәм Россия Федерациясенен аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында " 2015 елның 13 июлендәге 224-ФЗ номерлы Федераль законның 9 статьясындагы 2-5 өлешләре нигезендә проектын нәтижәләгән

бәяләү һәм аның чагыштырма өстенлеген билгеләү өчен Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органына муниципаль-хосусый партнерлык проектын жиберә;

28) законнар, әлеге Устав, жирлек Советы карарлары нигезендә башка вәкаләтләр башкара.

47 Статья. Жирлек Башлыгы Урынбасары

1. Жирлек башлыгы тәкъдире белән жирлек Советы депутатлар арасынан жирлек башлыгы урынбасары сайлана.

2. Жирлек Советы депутаты жирлек башлыгы урынбасары итеп сайланган, аны сайлаган өчен жирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының яртысынан күбрәгә тавыш биргән булса.

3. Жирлек башлыгы урынбасары жирлек Советы Регламентында билгеләнгән вазыйфаларны бүлү нигезендә функцияләргә башкара, жирлек башлыгы йөкләмәләрен үти, ә аның вакытлыча булмавы (авыру яки ялга бәйләү рәвештә) яисә үз вазыйфаларын үтәмәве яисә вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату мөмкин булмау очрагында жирлек башлыгы вазыйфаларын башкара.

4. Жирлек башлыгы урынбасары, әлеге Уставның 45 статьясындагы 2 пунктта күрсәтелгән очрактан тыш, бушатылмаган нигездә үз вәкаләтләрен башкара.

5. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы жирлек башлыгы урынбасары хокукы түгел:

- эшмәкәрлек эшчәнлегенә белән шәхсән яисә ышанычлы затлар аша шөгыльләнәргә, коммерцияле оешма белән идарә итүдә яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (Россия Федерациясе субъекты муниципаль берәмлекләре советы идарәсендә, муниципаль берәмлекләргә бүтән берләшмәләрендә, сәяси партиядә, башка ижтимагый оешманың съездында (конференциясендә) яки башка ижтимагый жыелышында, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларында, бакчачылык, яшелчәчелек, дача кулланучылар оешмасында катнашудан тыш) катнашырга кооперативлар, күчмәсез милек милекчеләре ширкәтләре), федераль законнарда каралган очрактан һәм оешма белән идарә итүдә катнашу Россия Федерациясе законнары нигезендә дәүләт органы яки жирле үзидарә органы исеменнән гамәлгә ашырыла торган очрактан тыш;

- мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш, бүтән түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә. Шулай ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яки Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса;

- Россия Федерациясенә халыкара килешүе яки Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительлар яки Күзәтчелек советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның башка органнары һәм Россия Федерациясе территориясендә эшләүче структур бүлекчеләре составына керергә.

Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы жирлек башлығы урынбасары граждандык, административ яки жинаять эше яисә административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллеке очрактарыннан тыш) сыйфатында катнаша алмый.

Жирлек башлығы урынбасары «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләренә, тыюларны, вазыйфаларны үтәргә тиеш. Жирлек башлығы урынбасары вәкаләтләре «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы федераль закон, «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрәндәге 230-ФЗ номерлы федераль закон, 7 майдагы федераль закон белән билгеләнгән чикләүләренә, тыюларны, бурычларны үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла 2013 елның 79-ФЗ номерлы «аерым категориядәге затларга счетлар (кертәмләр) ачуны һәм аңа ия булуны, чит ил банктарында акча һәм кыйммәтләренә саклауны тыю турында», Россия Федерациясә территориясеннән читтә урнашкан чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яки) файдалану.

Жирлек башлығы урынбасары вәкаләтләрен башкаруга бәйле башка чикләүләр федераль законнар белән билгеләнә.

6. Жирлек башлығы урынбасары вәкаләтләре әлегә Уставның 42 статьясында каралган нигезләр буенча вакытыннан алда туктатыла.

Жирлек башлығы урынбасары вәкаләтләре «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында » 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла.

7. Жирлек башлығы урынбасары теләсә кайсы вакытта жирлек Советы карары буенча жирлек башлығы инициативасы белән кабул ителә торган яисә депутатлар төркеме таләбе буенча жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бере күләмендә кире алынырга мөмкин. Жирлек башлығы урынбасарын чакыртып алу турындагы карар жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

48 Статья. Жирлек башлығы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Авыл жирлегә башлығы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) ошнз теләге белән отставкага китү;

3) «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74.1 статьясы нигезендә отставкага жиберү;

4) «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74 статьясы нигезендә вазыйфадан азат итү;

5) суд тарафыннан сәләтсез яки чикләнгән сәләтле дип тану;

6) суд тарафыннан Билгесез югалган яки үлгән дип игълан итү;

7) судның гаепләү хөкеменең законлы көченә керүе;

8) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;

9) Россия Федерациясе граждандлығын туктату, Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә катнашучы чит дәүләт граждандлығын туктату, аның нигезендә чит ил гражданды жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы; аларга чит дәүләт граждандлығын алу яисә яшәү өчен аларга төр яисә Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә катнашмый торган чит дәүләт территориясендә Россия Федерациясе граждандының даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ алу, аның нигезендә чит ил граждандлығы булган Россия Федерациясе граждандыны жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы;

10) сайлаучыларның фикерләре;

11) сәламәтлек торышы буенча жирлек башлығы вәкаләтләрен башкару өчен суд тәртибендә билгеләнгән ныклык;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принципнары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясындагы 3, 5, 7.2 өлешләре, шулай ук муниципаль берәмлек бетерелгән очракта гамәлгә ашырыла торган муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору;

13) жирлек муниципаль берәмлек статусын югалткан очракта, аның шәһәр округы белән берләшүе белән бәйле рәвештә;

14) жирлек чикләрен үзгәртү яки жирлекне шәһәр округы белән берләштерү нәтижәсендә жирлектәге сайлаучылар саны 25 проценттан арткан очракта;

15) граждандарны турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый актны бастырып чыгару срогын бозу;

2. Жирлек башлығы вәкаләтләре шулай ук чикләүләренә, тыюларны үтәмәү, «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы федераль закон, «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрәндәге 230-ФЗ номерлы федераль закон, 7 майдагы федераль закон белән билгеләнгән бурычларны үтәмәү сәбәпле дә вакытыннан алда туктатыла 2013 елның 79-ФЗ номерлы «аерым категориядәге затларга счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аңа ия булуны, чит ил банкларында акча һәм кыйммәтләренә саклауны тыю турында», Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил финанс инструментнарына ия булу һәм (яки) файдалану» темасына семинар узды.

3. Жирлек башлығын отставкага жибәрү турындагы мәсьәләне караганда, утырыш жирлек Советы депутаты рәислегендә уза.

4. Жирлек башлығы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган яки суд карары буенча аңа сак астында тоту яисә аның вәкаләтләрен вакытлыча туктатып тору рәвешендә процессуаль мәжбүри чаралар куллану очрагында жирлек башлығы урынбасары аның вәкаләтләрен вакытлыча башкара.

5. Жирлек башлығы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, әлеге статьяның 1 пунктндагы 1-11, 16 пунктларында күрсәтелгән нигезләр буенча яңа

жирлек башлыгын сайлау жирлек Советының якындагы утырышында гамәлгә ашырыла.

6. Жирлек башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, жирлек Советы тарафыннан үз составыннан яисә конкурс комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасыннан сайлана торган жирлек башлыгын сайлау вәкаләтләре туктатылган көннән алты айдан да соңга калмыйча башкарыла.

Шул ук вакытта жирлек Советы вәкаләтләре срогы чыкканчы алты айдан да азрак вакыт калса, жирлек башлыгын жирлек Советы составыннан сайлау яңа сайланган жирлек советының беренче утырышында, ә жирлек башлыгын конкурс нәтижеләре буенча конкурс комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасыннан сайлау - жирлек советын сайлау көннәннән өч ай эчендә хокуклы составта башкарыла.

7. Вәкаләтләре жирлек башлыгы вазыйфасыннан читләштерү турында Татарстан Республикасы Президенты хокукый акты нигезендә вакытыннан алда туктатылган жирлек башлыгы йә жирлек башлыгын отставкага жибәрү турында жирлек Советы карары нигезендә әлегә хокукый актка яисә суд тәртибендәге карарга шикаять бирсә, жирлек Советы жирлек башлыгын үз составыннан яисә конкурс комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасыннан сайлау турында Карар кабул итү хокукында түгел конкурс нәтижеләре буенча, суд карары законлы көченә кәргәнче комиссия.

49 Статья. Жирлек башлыгын отставкага жибәрү

1. Жирлек советы «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә жирлек башлыгын жирлек Советы депутатлары инициативасы яисә Татарстан Республикасы Президенты инициативасы буенча отставкага жибәрергә хокуклы.

2. Жирлек башлыгын отставкага жибәрү өчен нигез булып тора:

1) «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 75 статьясындагы 1 өлешенә 2 һәм 3 пунктларында каралган нәтижеләрне китергән (китергән) жирлек башлыгының гамәлләре (гамәл кылмавы) карарлары;

2) жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда, башка федераль законнарда, әлегә Уставта һәм (яки) жирле үзидарә органнарының жирле үзидарә органнарына федераль законнар белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итү бурычларын үтәмәү һәм Татарстан Республикасы законнары;

3) жирлек башлыгының еллык хисабы нәтижеләре буенча жирлек Советы эшчәнлеген канәгатьләнерлек бәяләмәү, бу ике тапкыр рәттән бирелгән;

4) «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп торы турында» 2012 елның 3 декабрәндәге 230-ФЗ номерлы федераль закон,

"Коррупциягә каршы көрәш турында" 2008 елның 25 декабрдәге 273-ФЗ номерлы федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, вазыйфаларны үтәмәү,"

2013 елның 7 маенда № 79 - ФЗ " аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счет (кертмнәр) ачуны һәм счет (кертмнәр) булуны, акчаларны һәм кыйммәтләрне саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яки) файдалануны тыю турында»;

5) жирлек башлыгы, жирлек башкарма комитеты, жирлекнең башка органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары һәм ведомство карамагындагы оешмалар тарафыннан раса, милләт, тел, дингә мөнәсәбәт һәм башка хәлләргә бәйле рәвештә кеше һәм граждан хокуклары һәм ирекләре тигезлегенә дәүләт гарантияләрен массакуләм бозу, раса, милли, тел яки дингә караганлык билгеләре буенча хокукларны чикләү һәм дискриминацияләүгә юл кую, бу милләтара һәм конфессияара килешүне бозуга китергән һәм милләтара (этникара) һәм конфессияара конфликтларның барлыкка килүенә китергән.

3. Жирлек Советы депутатларының жирлек башлыгын жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бере күрсәтелгән отставкага жибәрү турындагы инициативасы жирлек Советына кертелә торган мөрәжәгать рәвешендә рәсмиләштерелә. Күрсәтелгән мөрәжәгать жирлек башлыгын отставкага жибәрү турында жирлек Советы карары проекты белән бергә кертелә. Әлегә инициативаны тәкъдим итү турында жирлек башлыгы һәм Татарстан Республикасы Президентына күрсәтелгән мөрәжәгатьне жирлек Советына керткән көннән соң килгән көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

4. Авыл жирлеге Советы депутатларының жирлек башлыгын отставкага жибәрү турындагы инициативасын карау Татарстан Республикасы Президенты фикерен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

5. Жирлек Советы депутатларының жирлек башлыгын отставкага жибәрү турындагы инициативасын караганда жирле үзидарә органнары тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен һәм (яисә) жирлек башлыгының нәтижәләргә китергән (китергән) гамәлләрен (гамәл кылмавын) гамәлгә ашыруны тәмин итүгә кагылышлы мәсьәләләрен карау күздә тотыла, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 75 статьясындагы 1 өлешенә 2 һәм 3 пунктларында каралган жирлек башлыгын отставкага жибәрү турында карар Татарстан Республикасы Президенты ризалыгы белән генә кабул ителергә мөмкин.

6. Жирлек башлыгын отставкага жибәрү турында Татарстан Республикасы Президенты инициативасы жирлек Советына тиешле карар проекты белән бергә кертелә торган мөрәжәгать рәвешендә рәсмиләштерелә. Әлегә инициативаны тәкъдим итү турында жирлек башлыгы күрсәтелгән мөрәжәгатьне жирлек Советына керткән көннән соң килгән көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

7. Жирлек Советы депутатларының яисә Татарстан Республикасы Президентының жирлек башлыгын отставкага жибәрү турындагы инициативасын

карау жирлек Советы тарафыннан тиешле мөрәжәгать кертелгәннән соң бер ай эчендә башкарыла.

8. Жирлек Советының жирлек башлыгын отставкага жибәрү турындагы карары, Әгәр аның өчен жирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының өчтән ике өлеше тавыш бирсә, кабул ителгән дип санала.

9. Жирлек Советының жирлек башлыгын отставкага жибәрү турындагы карары жирлек Советы утырышында рәислек итүче депутат тарафыннан имзалана.

10. Жирлек Советы тарафыннан жирлек башлыгын отставкага жибәрү турында Карар кабул иткәндә һәм кабул иткәндә тәмин ителергә тиеш:

1) тиешле утырышны үткөрү датасы һәм урыны турында алдан хәбәрнамә алу, шулай ук жирлек Советы депутатларының яисә Татарстан Республикасы Президентының мөрәжәгәте һәм жирлек Советының аны отставкага жибәрү турында карары проекты белән танышу;

2) аңа жирлек Советы депутатларына отставкага жибәрү өчен нигез булып торган шартлар буенча аңлатмалар бирү мөмкинлеге бирү.

11. Жирлек башлыгы жирлек Советының аны отставкага жибәрү турындагы карары белән килешмәгән очракта, ул үз фикерен язмача житкерергә хокуклы.

12. Жирлек Советының жирлек башлыгын отставкага жибәрү турындагы карары аны кабул иткән көннән биш көннән дә соңга калмыйча рәсми басылып чыгарга тиеш. Жирлек башлыгы аны отставкага жибәрү мәсьәләсе буенча язмача белдергән очракта, ул жирлек Советының күрсәтелгән карары белән бер үк вакытта бастырып чыгарылырга тиеш.

13. Жирлек Советы депутатларының яисә Татарстан Республикасы Президентының жирлек башлыгын отставкага жибәрү турындагы инициативасы жирлек Советы тарафыннан кире кагылган очракта, жирлек башлыгын отставкага жибәрү турындагы мәсьәлә жирлек советы утырышын үткәргәннән соң ике айдан да иртәрәк каралырга мөмкин.

50 Статья. Муниципаль вазыйфаларны биләүче затларга куела торган чикләүләр һәм бурычлар

1. Жирлек башлыгы, жирлек башлыгы урынбасары вазыйфасын биләүне дөгъвалаучы гражданныр һәм жирлек башлыгы урынбасары вазыйфаларын биләүче затлар үзләренә керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук Татарстан Республикасының югары вазыйфаи затына (жирлек башлыгы урынбасары) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат бирәләр (жирлек башлыгы урынбасары) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары) Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә.

2. Жирлек башлыгы, жирлек башлыгы урынбасары вазыйфаларын башкаручы затларның керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникация челтәрәндә Зеленодол муниципаль районы сайтында урнаштырыла һәм (яки) массакуләм мәгълүмат чараларын муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгару өчен бирелә.

3. Керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында әлеге статьяның 1 өлеше нигезендә тапшырыла торган белешмәләренң дәрәсләген һәм тулылыгын тикшерү Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасының югары вазыйфай заты (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенң югары башкарма органы житәкчесе) карары буенча гамәлгә ашырыла.

4. Жирлек башлыгы, жирлек башлыгы урынбасары вазыйфасын биләүче затның «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрәндәгә 273-ФЗ номерлы федераль закон, «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2012 елның 3 декабрәндәгә 230-ФЗ номерлы федераль закон белән билгеләнгән бурычларны үтәмәү очраklarын, әлеге статьяның 3 өлеше нигезендә башкарылган тикшерү нәтижәсендә ачыкланганда дәүләт вазыйфаларын биләүче затлар һәм башка затлар аларның керемнәренә", «Аерым категориядәгә затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында сәчет (кәртеменәр) ачуны һәм сәчетлары (кәртеменәр) булуны, акчаларын һәм кыйммәтләрен саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яки) файдалануны тыю турында» 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы федераль закон белән Татарстан Республикасының иң югары вазыйфай заты (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенң югары башкарма органы житәкчесе) вакытыннан алда туктату турында гариза белән мәрәжәгать итә Жирлек башлыгы вазыйфасын биләүче затның вәкаләтләрен жирлек башлыгы урынбасары, яисә аның башка дисциплинар жәзасын жирлек Советына, тиешле карар кабул итәргә вәкаләтле яки судка куллану.

Жирлектә муниципаль вазыйфаларны биләүче затларны ышаныч югалу сәбәпле эштән азат итү (вазыйфадан азат итү) V.

51 Статья. Ышаныч югалу сәбәпле, муниципаль вазыйфаларны биләүче затларны эштән азат итү (эштән азат итү)

1. Муниципаль вазыйфаны биләүче зат, федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, муниципаль норматив хокукый актларда каралган тәртиптә, ышанычны югалткан очракта, эштән азат ителәргә (вазыйфадан азат ителәргә) тиеш:

- 1) профилактика һәм (яки) торақ пункт буенча чаралар күрмәү кызыксыну конфликты, аның ягы;
- 2) затның үз керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренң) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат бирмәү яисә билгеле булмаган дәрәс яки тулы булмаган мәгълүматлар бирү;
- 3) затның Федераль законда билгеләнгән очраklarдан тыш, коммерцияле оешма идарәсе органы эшчәнлегендә түләүле катнашуы;
- 4) эшкураклык эшчәнлеген лицом тарафыннан башкаруы;
- 5) затның идарә органнары, Попечительләр яки күзәтү советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның һәм Россия

Федерациясе территориясендә гамәлдәге структур бүлекчәләренә составына керүе, әгәр Россия Федерациясенә халыкара килешүе яки Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса.

2. Үзенә буйсынган затның шәхси мәнфәгатьләре каршылыгына китерә яки китерә ала торган, ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат ителергә (вазыйфадан азат ителергә) мөмкин булган муниципаль вазыйфаны биләүче зат тарафыннан үзенә буйсынган затның мәнфәгатьләре каршылыгын булдырмау һәм (яки) жайга салу буенча чаралар күрелмәгән очракта.

3. Муниципаль вазыйфаны биләүче затка карата куллану турында белешмәләре коррупциячел хокук бозу кылганы өчен ышаныч югалу сәбәпле, жирле үзидарә органы тарафыннан эштән азат ителү (вазыйфадан азат итү) рәвешендә эштән азат итү (вазыйфадан азат итү) рәвешендә куллану турында белешмәләре әлеге зат тиешле вазыйфаны биләгән, ышанычны югалтуга бәйле эштән азат ителгән затлар реестрына 2008 елның 25 декабрендәге 273 номерлы Федераль законның 15 статьясында каралган ышанычны югалту сәбәпле эштән азат ителгән затлар реестрына кертелә-«коррупциягә каршы көрәш турында»ФЗ.

VI башлыгы. АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

52 Статья. Жирлек башкарма комитеты – жирлекнең жирле үзидарә башкарма-боеру органы

1. Жирлекнең башкарма комитеты жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү буенча әлеге Уставка һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен вәкаләтләргә ия булган жирле үзидарәнең башкарма-боеру органы булып тора.

2. Жирлек башкарма комитеты Муниципаль контрольне гамәлгә ашыручы вәкаләтле орган булып тора. Оештыру структурасы, муниципаль контрольне гамәлгә ашыручы вәкаләтле орган буларак жирлек Башкарма Комитетының вәкаләтләре, функцияләре һәм эшчәнлек тәртибе, күрсәтелгән вәкаләтле органның вазыйфаи затлары исемлеген һәм аларның вәкаләтләрен билгеләү жирлекнең муниципаль хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

3. Авыл жирлеге башкарма комитетының рәсми атамасы «Түбән Урысбага авыл жирлеге башкарма комитеты».

4. Жирлек башкарма комитеты жирлек Советына, жирлек халкына хисап тотты һәм контрольдә тотылды.

5. Авыл жирлеге башкарма комитеты юридик зат булып тора, мөһерә, үз исеме белән бланклары бар.

6. Жирлекнең башкарма комитеты эшчәнлеген тәмин итүгә тотылган чыгымнар Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә жирлек бюджетында аерым юл белән карала.

53 Статья. Башкарма комитет структурасы

1. Башкарма комитет структурасы жирлек башлығы тәкъдиме белән жирлек Советы тарафыннан раслана.

2. Жирлек башкарма комитеты структурасына жирлек башлығы, жирлек башкарма комитеты житәкчесе урынбасары, жирлек башкарма комитеты секретаре керә.

3. Жирлекнең башкарма комитеты эшчәнлегенә ярдәм итү, жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча аның компетенциясенә караган мәсьәләләрне хәл итү буенча бурычларны хәл итү өчен жирлек башлығы карары белән жирлек башлығы карары белән координация, эксперт һәм башка ижтимагый (консультатив) Советлар төзелергә мөмкин. Күрсәтелгән кинәшләр жирлек башкарма комитеты структурасына керми. Аларда эш жәмәгать башлангычларында алып барыла.

54 Статья. Башкарма комитет вәкаләтләре

1. Авыл жирлеге башкарма комитеты:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм бухгалтерия өлкәсендә:

- жирлек бюджеты проектын төзи һәм карый, жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны төзи, жирлекнең социаль-икътисади үсеше стратегиясе проектын эшли;

- жирлек бюджетының үтәлешен тәмин итә, жирлекнең социаль-икътисади үсеш стратегиясен тормышка ашыра;

- жирлек бюджеты үтәлеше турында хисап, жирлекнең социаль-икътисади үсеш стратегиясе үтәлеше турында хисап эзерли;

- жирлекнең икътисадын һәм социаль өлкәсен характерлый торган статистик күрсәткечләр жыюны һәм әлеге мәгълүматларны Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә дәүләт хакимияте органнарына тапшыруны оештыра;

2) муниципаль милек белән идарә итү, жирлек территориясендәге предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр өлкәсендә:

- муниципаль жирлектә булган мөлкәт белән идарә итә, муниципаль милек объектларын булдыру, алу, файдалану, боерык бирү һәм арендаулау мәсьәләләрен хәл итә;

- жирлек Советы карары белән билгеләнгән очрақларда, муниципаль милекне читләштерү, шул исәптән аны хосусыйлаштыру турында тәкъдимнәр эзерли һәм жирлек Советы килешүенә (раславына) кертә;

- жирлекнең икътисадый һәм социаль үсешендә предприятиеләр, оешмалар белән хезмәттәшлек итү турында шартнамалар төзи; жирлек территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек рәвешләрендәге предприятиеләр булдыруга ярдәм итә;

- жирлек советы билгеләгән тәртипкә туры китереп, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр оештыра, аларның эшчәнлегенә максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, муниципаль казна учреждениеләрен финанслауны тәмин итә, муниципаль учреждениеләрне һәм Предприятиеләрне үзгәртеп кору һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итә, контракт нигезендә билгели һәм аларның житәкчеләрен эшеннән азат итә;

- муниципаль ихтыяжларны тээмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуны тээмин итә; бюджет һәм автоном муниципаль учреждениеләр тарафыннан муниципаль йөкләмәләргә үтәүне финанс белән тээмин итә; жирлекне төзекләндерү, халыкка коммуналь хезмәт күрсәтү, социаль инфраструктура объектларын төзү һәм ремонтлау, продукция житештерү, халыкның көнкүреш һәм социаль – мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен кирәкле хезмәтләр күрсәтү, жирлекнең үз матди һәм финанс чараларын кулланып башка эшләр башкаруга заказ бирә;

3) Жир һәм башка табигый ресурсларны куллану, әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендә:

- муниципаль милектәге жирләрдән рациональ файдалануны һәм саклауны планлаштыра һәм оештыра;

- законда каралган тәртиптә жирлек территориясендәге жир кишәрлекләрен бирә һәм ала;

- экологик хәл турында халыкка хәбәр итә, әйләнә-тирә мохиткә куркыныч тудыручы, табигатьтән файдалану турындагы законнарны бозучы предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның гамәлләре турында тиешле органнарга хәбәр итә;

4) авыл хужалыгын һәм эшқуарлыкны үстерү өлкәсендә:

- авыл хужалыгы производствосын үстерү һәм авыл хужалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарын киңәйтү өчен шартлар тудыра, Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү өчен шартлар тудыра;

5) халыкка торак-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм башка хезмәт күрсәтү өлкәсендә:

- жирлекнең коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программаларын, жирлекнең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын, жирлекнең социаль инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын әзерли, раслий һәм тормышка ашыра, шулай ук жирлек Советына аларның үтәләше турында хисаплар кертә;

- авыл халкын элементә, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү белән тээмин итү өчен шартлар тудыра, базарлар һәм ярминкәләр оештыра;

- жирлектә яшәүчеләрнең массакүләм ял итү өчен шартлар тудыра һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны, шул исәптән гражданның су объектларына һәм аларның яр буйларына ирәкле үтеп керүен тээмин итүне оештыра;

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм күмү урыннарын карап тотуны тээмин итә;

- жирлек чикләрендә халыкны су белән тээмин итүне, ташландык суларны агызуны, халыкны Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә ягулык белән тээмин итүне оештыра;

б) төзекләндерү һәм транспорт өлкәсендә:

- каты коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аерып жыю) һәм транспортлау эшчәнлеген оештыруда катнаша;

- жирлек Советына жирлек территориясен төзеклэндерү кагыйдэләрен раслауга, аларның үтәлешен тикшереп торуны тормышка ашыруга, күрсәтелгән Кагыйдәләр нигезендә жирлек территорияләрен төзеклэндерүне оештыруга кертә;

- адресларын объектларга бирә, адресларын үзгәртә, юкка чыгара, мәгълүматны Дәүләт адреслы реестрында урнаштыра;

- жирлекнең торак пунктлары чикләрендә жирле эһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген гамәлгә ашыра;

7) гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәмин итү өлкәсендә:

- жирлек территориясендә законнарның, дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары актларының үтәлешен, гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәмин итә;

- билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән судта яки арбитраж судында жирле үзидарә хокукларын бозучы дәүләт хакимияте органнары һәм дәүләт вазыйфай затлары, предприятие, учреждение, оешма актларына шикаять бирә;

- жирлекнең торак пунктлары чикләрендә беренчел янғын куркынычсызлыгы чараларын тәмин итә;

- жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданның һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтә, халык дружиналары эшчәнлеген өчен шартлар тудыра;

- муниципаль сайлауларны, жирле референдумны эзерләү һәм үткәрүне, жирлек депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне, жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыру ягынан һәм матди-техник яктан тәмин итүне гамәлгә ашыра;

- жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфай затларын, жирле үзидарәнең сайланулы органнары әгъзаларын, жирлек Советы депутатларын һөнәри эзерләүне һәм квалификацияләрен күтәрүне, шулай ук муниципаль хезмәткәрләргә һәм муниципаль учреждение хезмәткәрләренә өстәмә һөнәри белем алуны оештыра;

- жыелышлар, митинглар, урам йөрешләре, демонстрацияләр һәм пикетлар уздыру, спорт, тамаша һәм башка массакүләм ижтимагый чаралар оештыру белән бәйле законнарда каралган чараларны гамәлгә ашыра;

- жирлек территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклау һәм үстерүгә, мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясенә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны тормышка ашыру өчен шартлар тудыра;

8) мәдәният, спорт һәм балалар һәм яшьләр белән эшләү өлкәсендә:

- жирлектә яшәүчеләрне мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыра;

- жирлек территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакүләм спортны үстерү өчен шартлар тудыра, жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыра;

- жирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча чаралар оештыра һәм тормышка ашыра;

55 Статья. Жирлек Советы, жирлек башлыгы, жирлек башкарма комитеты һәм жирлекнең башка жирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлеге нигезләре

1. Әлеге устав белән билгеләнгән вәкаләтләрне бүлешү нигезендә жирлек Советы, жирлек башлыгы һәм жирлек башкарма комитеты үз вәкаләтләрен мөстәкыйль башкара.
2. Жирлек советы һәм жирлек башкарма комитеты жирлекнең икътисади һәм социаль үсеш процесслары белән нәтижәле идарә итү максатыннан законнарда, әлеге уставта билгеләнгән формаларда һәм халык мәнфәгатьләрендә хезмәттәшлек итәргә бурычлы.
3. Жирлек советы һәм жирлек башкарма комитеты кабул ителгән норматив хокукый актларны кул куелганнан соң жиде көн эчендә бер-берсенә жибәрә.
4. Жирлек башлыгы, жирлек башкарма комитеты житәкчесе буларак, жирлек Советына жирлек советының хокукый актларын кабул итү, бетерү, үзгәртү турындагы тәкъдим белән мөрәжәгать итәргә, шулай ук аларны суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.
5. Жирлекнең башка жирле үзидарә органнарының үзара эшчәнлек тәртибе жирлек Советы тарафыннан билгеләнергә.

56 Статья. Жирлекнең жирле үзидарә органнары арасында бәхәсләрне хәл итү

Жирлекнең жирле үзидарә органнары арасында аларның вәкаләтләрен гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча бәхәсләр килештерү процедураларын яисә суд тәртибендә хәл ителә.

57 Статья. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыручы вәкаләтле орган буларак жирлек башкарма комитеты вәкаләтләре

Муниципаль контрольне гамәлгә ашыручы вәкаләтле орган буларак жирлек башкарма комитеты:

- 1) жирлек территориясендә муниципаль контрольне оештыра һәм гамәлгә ашыра;
- 2) ул гамәлгә ашыру вәкаләтләре бирелгән региональ дөүләт контролен (күзәтчеләген) оештыра һәм гамәлгә ашыра;
- 3) эшчәнлекнең тиешле өлкәләрендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруның административ регламентларын эшли. Күрсәтелгән административ регламентларны эшләү һәм кабул итү Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла;
- 4) Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан расланган эшчәнлекнең тиешле өлкәләрендә муниципаль контрольнең нәтижәлеләгенә мониторинг оештыра һәм үткәрә;
- 5) федераль законнарда, законнарда һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларында каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

VII башлыгы. БАШКА ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ

Авыл жирлеге

58 Статья. Жирлекнең ревизия комиссиясе

1. Жирлекнең ревизия комиссиясе даими эшләп килүче, финанс контроленең коллегияль органы булып тора, аның вәкаләтләрен районның Контроль-хисап палатасы башкара.

2. Контроль-хисап палатасының оештыру һәм эшчәнлек тәртибе, вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет Кодексында «Россия Федерациясе субъектлары һәм муниципаль берәмлекләренең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы, Россия Федерациясенең башка федераль законнары һәм башка норматив хокукый актлары белән билгеләнә район Советы тарафыннан расланган контроль-хисап палатасы турында нигезләмә, башка муниципаль норматив хокукый актлар белән.

Федераль законнарда билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә Контроль-хисап палатасы эшчәнлеген хокукый җайга салу шулай ук Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

59 Статья. Жирлек сайлау комиссиясе

1. Сайлау комиссиясе жирлекнең жирле үзидарә органнары структурасына керми торган, жирлек Советы, Жирле референдум депутатларын сайлауларны эзерләүне һәм үткәрүне, жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне, жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыручы Муниципаль орган булып тора.

2. Жирлекнең сайлау комиссиясе жирлек Советы тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы Сайлау кодексы белән билгеләнгән тәртиптә төзелә.

3. Жирлекнең сайлау комиссиясе вәкаләтләре срогы биш ел тәшкил итә.

4. Жирлекнең сайлау комиссиясе хәлиткеч тавыш бирү хокукы булган 6 әгъза составында формалаша.

5. Жирлекнең сайлау комиссиясе эшчәнлеген финанс белән тәмин итү жирлек бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

6. Жирлекнең сайлау комиссиясе вәкаләтләре, аның эшчәнлегенә тәртибе һәм гарантияләре федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлеге устав белән җайга салына.

7. Жирлекнең сайлау комиссиясе вәкаләтләре жирлек Советы мөрәҗәгатенә нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары буенча Зеленодольск муниципаль районы территорияль сайлау комиссиясенә йөкләнергә мөмкин.

VIII башлыгы. ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ ЭШЧӘНЛЕГЕНЕҢ ГРАЖДАНЛЫК-ХОКУКЫЙ ҺӘМ ФИНАНС НИГЕЗЕ

Авыл жирлеге

60 Статья. Юридик зат хокукларына ия булган жирлекнең жирле үзидарә органнары

Федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә жирлек советына һәм жирлек башкарма комитетына юридик зат хокуклары бирелә.

Башкарма комитет органнарын юридик затлар сыйфатында дәүләт теркәвенә алу өчен жирлек Советының тиешле органы муниципаль казна учреждениесе рәвешендә оештыру турындагы карары һәм жирлек советы турындагы нигезләмәне жирлек башкарма комитеты житәкчесе тәкъдиме белән раслау нигезләмәсе нигезләмә булып тора.

61 Статья. Жирле үзидарә органнары юридик затлар буларак

1. Жирлек исеменнән жирлек башлыгы милек һәм башка хокуклар һәм бурычлар сатып алырга һәм гамәлгә ашырырга, судта ышанычсыз чыгыш ясарга мөмкин.

2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары юридик зат хокукларына ия булган муниципаль казна учреждениеләре булып тора һәм федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә юридик затлар сыйфатында дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

62 Статья. Жирлекнең жирле үзидарә органнарын финанслау

1. Жирле үзидарә органнары һәм жирлекнең муниципаль органнары эшчәнлеген финанс белән тәмин итү бары тик жирлек бюджетының үз керемнәре исәбенә генә башкарыла.

2. Законда, әлеге Уставта, жирлек Советы карарларында каралган очрактарда жирлекнең жирле үзидарә органнары эшчәнлеген тәмин итүгә чыгымнар Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә жирлек бюджетында аерым юл белән карала.

IX бүлек. РАЙОН БАШЛЫГЫНЫҢ СОЦИАЛЬ ҺӘМ БАШКА ГАРАНТИЯЛӘРЕ

МУНИЦИПАЛЬ ВАЗЫЙФАЛАРНЫ БИЛӘҮЧЕ ЖИРЛЕКЛӘР ҺӘМ БАШКА ЗАТЛАР

63 Статья. Жирлек башлыгына, аның урынбасарына социаль һәм башка гарантияләр бирелә

1. Жирлек башлыгы, аның урынбасары эшчәнлегенә социаль һәм башка гарантияләре «Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы депутаты, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфай заты вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре турында» 2009 елның 12 февралендәге 15-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм жирлек Советы карарлары нигезендә билгеләнә.

2. Жирлек башлыгына, аның даими нигездә эшләүче урынбасарына, пенсиягә чыгу сәбәпле, бер тапкыр бирелә торган бүләкне түләү гарантияләнгән. Бер тапкыр бирелә торган түләү шартлары, күләме һәм тәртибе жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

Әлеге пунктның беренче абзацында каралган Гарантия жирлек башлыгы, аның даими нигездә эшләүче урынбасары вәкаләтләре туктатылган очракта, 35 статьяның 16 өлешенәң жиденче абзацында, 36 статьяның 6 өлешенәң 2.1, 3, 6 - 8 пунктларында, 7.1 өлешендә, 40 статьяның 10 өлешендәгә 5 - 7 пунктларында, 40 статьяның 10.1 өлешендә, 1 һәм 2 өлешләрендә каралган нигезләр буенча кулланылмый «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 73.

64 Статья. Жирлек Советы депутаты, башка вазыйфай затлар эшчәнлегенә социаль һәм башка гарантияләре

1. Жирлек Советы депутатына, жирлек Советы һәм аның органнары утырышларында катнашу, жирлек Советы йөкләмәләрен үтәү вакытында жирлек Советы тарафыннан билгеләнгән күләмдә акчалата компенсация түләнә. Компенсация жирлектә уртача хезмәт хакы күләменнән исәпләп чыгарылган сәгатьлек түләүне, шулай ук закон нигезендә командировка чыгымнарын түләүне үз эченә ала.

2. Жирлек башлыгы урынбасарына, жирлек башлыгы вазыйфаларын башкарганда, әлеге Уставта каралган очракларда жирлек башлыгы вазифаларын башкарганда, жирлек башлыгының айлык акчалата түләвенәң 90% күләмендә бүләк бирелә.

3. Жирлекнең Ревизия комиссиясе һәм сайлау комиссиясе әгъзаларына әлеге органнарның эшендә катнашу дәверендә законнар, жирлек Советы карарлары нигезендә акчалата компенсация түләнә.

65 Статья. Жирлек башлыгы, жирлек Советы депутатларының кагылгысызлыгы гарантияләре

1. Жирлек Советы депутатларының, шул исәптән жирлек башлыкларының, аларны жинаять яки административ жаваплылыкка тартканда, тоткарлаганда, кулга алуда, тентүдә, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт урыннары, аларның багажлары, шәхси һәм шәхси эш урыннары депутатларына карата оператив-эзләү чаралары үткәргәндә гарантияләре хезмәт транспорт чаралары, алар кулланган элемент чаралары, аларга караган документлар хатлары федераль законнар белән билгеләнә.

2. Федераль закон нигезендә жирлек Советы депутаты тавыш бирүдә белдерелгән фикер һәм жирлек башлыгы статусына туры килә торган башка гамәлләр өчен, шул исәптән аның вәкаләтләре срогы чыкканнан соң, жинаять яки административ жаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә жирлек Советы

депутаты тарафыннан гавами мыскыллау, яла ягу яки Федераль законда каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.

X. жирле үзидарэ органнарының һәм вазыйфаи затларның жаваплылыгы ЖИРЛЕ ҮЗИДАРЭ, АЛАРНЫҢ ЭШЧӘНЛЕГЕН КОНТРОЛЬДӘ ТОТУ ҺӘМ КҮЗӘТҮ

66 Статья. Жирлекнең жирле үзидарэ органнарының һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затларының жаваплылыгы

Жирле үзидарэ органнары һәм жирлекнең жирле үзидарэ вазыйфаи затлары федераль законнар нигезендә жирлек халкы, дәүләт, физик һәм юридик затлар алдында жаваплы.

67 Статья. Жирлекнең жирле үзидарэ органнарының һәм вазыйфаи затларының физик һәм юридик затлар алдында жаваплылыгы

Жирле үзидарэ органнарының һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затларының жаваплылыгы физик һәм юридик затлар алдында федераль законнар белән билгеләнгән тәртиптә башлана.

68 Статья. Жирлек Советы депутатларының халык алдында жаваплылыгы

1. Жирлек Советы депутатларының, шул исәптән жирлек башлыгының жаваплылыгы жирлек халкы алдында, хокукка каршы карарлар кабул итү яки суд тәртибендә расланган очракта, хокукка каршы гамәлләр кылу нәтижәсендә, халыкның ышанычын югалту нәтижәсендә килеп чыга.

2. Авыл халкының ышанычын югалткан жирлек Советы депутаты, шул исәптән жирлек башлыгы, әлеге Уставның 15 статьясында билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә жирлек халкы тарафыннан кире алынырга мөмкин.

69 Статья. Жирле үзидарэ органнарының һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затларының дәүләт алдындагы жаваплылыгы

Жирле үзидарэ органнарының һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затларының дәүләт алдында жаваплылыгы тиешле суд карары нигезендә Россия Федерациясе Конституциясе, федераль конституциячел законнар, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе (уставы), муниципаль берәмлек уставы бозылган очракта, шулай ук күрсәтелгән органнар һәм вазыйфаи затлар тарафыннан тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен тиешенчә гамәлгә ашырмаган очракта килеп чыга.

XI башлыгы. МУНИЦИПАЛЬ ХОКУКЫЙ АКТЛАР

70 Статья. Жирлекнең муниципаль хокукый актлары системасы

1. Жирлекнең муниципаль хокукый актлары системасына керә:

1) Жирлек Уставы;

2) жирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар;

3) жирлек Советының норматив һәм башка хокукый актлары;

4) жирлек башлыгының, жирлек башкарма комитетының, әлеге Уставта каралган башка органнарның һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затларының норматив һәм башка хокукый актлары.

2. Жирлек уставы һәм жирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән карарлар муниципаль хокукый актлар системасында югары юридик көч актлары булып тора, турыдан-туры гамәлдә була һәм жирлекнең бөтен территориясендә кулланыла.

Башка муниципаль хокукый актлар әлеге уставка һәм жирле референдумда кабул ителгән хокукый актларга каршы килмәскә тиеш.

3. Жирлек Уставына, әлеге Уставка, Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга һәм алар нигезендә кабул ителә торган Татарстан Республикасы законнарына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый актка каршы килү рөхсәт ителми.

4. Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлар тарафыннан кабул ителгән муниципаль хокукый актлар жирлекнең бөтен территориясендә мәжбүри үтәлергә тиеш.

5. Гражданның, оешма житәкчеләре, дәүләт хакимияте органнарының һәм жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары муниципаль хокукый актларны үтәмәгән өчен федераль законнар һәм административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә жавап бирәләр.

6. Жирлекнең муниципаль хокукый актлары Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль конституциячел законнарга, федераль законнарга һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актларына, шулай ук Татарстан Республикасы Конституциясенә, законнарга, Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларына каршы килергә тиеш түгел.

71 Статья. Гражданның турыдан-туры ихтыярын белдерү юлы белән кабул ителгән карарлар

1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә турыдан-туры жирлек гражданны тарафыннан хәл итү жирлек халкын жирле референдумда (гражданны жыенында) белдерелгән турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Әгәр жирлектә яшәүчеләргә турыдан-туры теләк белдерү юлы белән кабул ителгән карарны тормышка ашыру өчен өстәмә рәвештә муниципаль хокукый акт, жирле үзидарә органы яисә жирле үзидарәнең вазыйфаи заты (референдумда кабул ителгән карарның үз көченә кергән көненән 15 көн эчендә тиешле муниципаль хокукый актны эзерләү һәм (яисә) кабул итү вакытын билгеләргә тиеш.. Күрсәтелгән вакыт өч айдан артып китә алмый.

3. Гражданны турыдан-туры ихтыяр белән игълан итү юлы белән кабул ителгән карарны тормышка ашыру өчен кирәк булган муниципаль хокукый актны бастырып чыгару срогын бозу жирлек башлыгын кире алу, жирлек башкарма

комитеты житәкчесен эштән азат итү яки жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез булып тора.

72 Статья. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары тарафыннан кабул ителә торган муниципаль хокукый актларның төрләре

1. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары үзләренә йөкләнгән вәкаләтләренә үтәү йөзеннән түбәндәге муниципаль хокукый актларны чыгаралар:

1) жирлек Советы-жирлек Советы карарлары;
2) жирлек башлыгы-жирлек башлыгы карарлары һәм боерыклары, Башкарма комитет карарлары һәм боерыклары;

2. Жирлекнең башка вазыйфаи затлары әлеге уставларга, аларның статусын билгели торган башка муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән үз вәкаләтләре чикләрендә күрсәтмәләр һәм боерыклар чыгаралар.

73 Статья. Муниципаль хокукый актларны әзерләү

1. Муниципаль хокукый актлар проектларын жирлек башлыгы, жирлек Советы депутатлары, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, гражданның инициатив төркемнәре, шулай ук жирлекнең Ревизия комиссиясе алып бара ала.

2. Муниципаль хокукый актлар проектларын кертү тәртибе, аларга беркетелгән документларның исемлегенә һәм формасы норматив хокукый акт белән жирлек Советы Регламенты, жирлек башлыгы тарафыннан билгеләнә.

3. Яшел Үзән шәһәр прокуроры гамәлдәге норматив хокукый актларны камилләштерү зарурлыгын гамәлгә ашыру барышында үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру барышында жирлекнең жирле үзидарә органнарына закон чыгару инициативасы хокукына ия булган, үзгәрү, өстәмә ясау, муниципаль хокукый актларны кабул итү турында тәкъдимнәр кертәргә хокуклы.

4. Эшқуарлык һәм инвестиция эшчәнлеген гамәлгә ашыру мәсьәләләренә кагылышлы муниципаль норматив хокукый актлар проектлары «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә муниципаль норматив хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә жирле үзидарә органнары үткәрә торган Жайлау йогынтысын бәяләргә тиеш.

Муниципаль норматив хокукый актлар проектларының жайга салу йогынтысын бәяләү эшқуарлык һәм инвестиция эшчәнлегенә субъектлары өчен артык вазыйфалар, тыюлар һәм чикләүләр кертә торган яисә аларны кертүгә этәрә торган нигезләмәләренә, шулай ук эшқуарлык һәм инвестицияле эшчәнлек субъектларының һәм жирле бюджетларның нигезсез чыгымнары барлыкка килүгә ярдәм итә торган нигезләмәләренә ачыклау максатларында үткәрелә.

5. Эшқуарлык һәм инвестиция эшчәнлеген гамәлгә ашыру мәсьәләләренә кагылышлы муниципаль норматив хокукый актларга Экспертиза эшқуарлык һәм инвестиция эшчәнлеген гамәлгә ашыруны нигезсез кыенлаштыра торган нигезләмәләренә ачыклау максатларында үткәрелә.

6. Муниципаль норматив хокукый актларга экспертиза жирле үзидарэ органнары (жирле үзидарэ органнарының вазыйфаи затлары) тарафыннан тиешле жирле үзидарэ органнарында расланган планнар нигезендэ «Татарстан Республикасында жирле үзидарэ турында» 2004 елның 28 июлендэге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законаы нигезендэ муниципаль норматив хокукый актларда билгелэнгән тәртиптэ үткөрелә.

74 Статья. Жирлек советының хокукый актлары

1. Жирлек Советы федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, жирлек уставы белән аның компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча карарлар кабул итә, Жирлек территориясендә үтәү өчен мәжбүри булган кагыйдәләр, жирлек Советы Регламенты, жирлек башлыгын отставкага жибәрү турында карар, шулай ук жирлек Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре һәм аның федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, жирлек уставы белән аның компетенциясенә кертелгән башка мәсьәләләр буенча карарлар кабул итә.

2. Жирлек Советы карарлары, законнарда, әлеге Уставта билгелэнгән очрақлардан тыш, жирлек Советы депутатларының билгелэнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

3. Жирле салымнарны һәм жыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгаруны, жирлек бюджеты акчаларыннан чыгымнарны гамәлгә ашыруны күздә тоткан жирлек Советы карарлары жирлек Советы каравына бары тик жирлек башкарма комитеты житәкчесе инициативасы белән яисә аның бәяләмәсе булганда гына кертелергә мөмкин. Күрсәтелгән бәяләмә жирлек Советына карар проекты тәкъдим ителгәннән соң утыз көн эчендә жирлекнең башкарма комитетына тапшырыла.

4. Жирлек Советы карарларына жирлек башлыгы тарафыннан өч көн эчендә кул куела һәм уставта билгелэнгән тәртиптә халыкка житкерелә.

75 Статья. Жирлекнең муниципаль хокукый актларын юкка чыгару һәм аларның гамәлләрен туктату

Жирлекнең муниципаль хокукый актлары жирлекнең жирле үзидарэ органнары яисә тиешле муниципаль хокукый актны кабул иткән (чыгарган) жирле үзидарэ вазыйфаи затлары тарафыннан туктатылырга мөмкин, мондый органнар яисә тиешле вазыйфалар бетерелгән очракта яисә күрсәтелгән органнарның яки вазыйфаи затларның вәкаләтләре исемлеген үзгәрткәндә - жирле үзидарэ органнары яисә жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан вәкаләтләренә тиешле муниципаль хокукый актны кабул итү (бастырып чыгару), шулай ук суд, жирле үзидарэ органнары тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны жайга салучы өлешендә - Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенә вәкаләтле органы (вәкаләтле вәкиле) (Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Рәисе Ф.Х. Мөхәммәтшин һәм Татарстан Республикасы юстиция министры М. М. Корманов керде. статусы турында " Татарстан Республикасы Законаына 1 нче кушымта) тасвирлаудан гыйбарәт.

Норматив характерга ия булмаган муниципаль хокукый актның гамәлдә булуы Эшқуарлар хокукларын яклау буенча Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелгән эшқуарларның хокукларын яклау буенча Россия Федерациясе Президенты каршындагы Вәкаләтле Вәкилнең тиешле күрсәтмәсен алган очракта кичекмәстән аны жирле үзидарә органы яисә жирле үзидарәнең вазыйфай заты тарафыннан туктатып тора. Алынган күрсәтмәнең үтәләше турында жирле үзидарәнең башкарма-боеру органнары яисә жирле үзидарәнең вазыйфай затлары Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшқуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилгә - өч көн эчендә, ә жирле үзидарәнең вәкиллекле органнарына карар кабул ителгән көннән алып өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр итәргә тиешләр.

76 Статья. Жирлек башлығының хокукый актлары

Жирлек башлығы законнарда, әлеге Уставта, жирлек Советы карарларында билгеләнгән вәкаләтләре чикләрендә жирлек Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча карарлар һәм күрсәтмәләр, шулай ук жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре һәм жирлекнең жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр, шулай ук жирлекнең башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча күрсәтмәләр чыгара.

Жирлек башлығы «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар нигезендә әлеге устав белән аның компетенциясенә кертелгән башка мәсьәләләр буенча карарлар һәм күрсәтмәләр чыгара.

77 Статья. Муниципаль хокукый актларны бастырып чыгару (халыкка игълан итү) һәм үз көченә керү тәртибе

1. Жирлек Советы карарлары авыл жирлегә башлығы имзалаган көннән 10 көн узгач үз көченә керә.

Жирлек Советының салымнар һәм жыемнар турындагы хокукый актлары Россия Федерациясе Салым кодексы нигезендә үз көченә керә.

Жирлек уставын кабул итү яки әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында жирлек Советы карарлары Федераль закон, әлеге устав белән билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

2. Жирлек башлығының, Жирле үзидарәнең башка вазыйфай затларының хокукый актлары, актлар үзләре башкача билгеләнмәгәндә, үзләре кул куйган көннән үз көченә керә.

3. Кеше һәм гражданд хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы, муниципаль берәмлек гамәлгә куючы оешмаларның хокукый статусын, шулай ук жирле үзидарә органнары арасында төзелә торган килешүләргә билгели торган муниципаль норматив хокукый актлар рәсми басылып чыкканнан соң (халыкка игълан ителгәннән) үз көченә керә.

4. Һәр муниципаль хокукый актта аның реквизитлары: исеме, имзаланган датасы (жирлек Советы кабул иткән хокукый актлар өчен – шулай ук жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән хокукый актлар өчен), теркәү номеры, хокукый актка кул куйган вазыйфай зат исеме булырга тиеш.

5. Жирлек Советының жирлек бюджеты турында, аның үтәлеше турында хисап, жирле салымнар һәм жыемнар билгеләү турында, жирлек Советы Регламенты, жирлек башлыгы кабул иткән башка норматив хокукый актлар, муниципаль хокукый актлардан яисә федераль закон белән чикләнгән белешмәләре булган аерым нигезләмәләрдән тыш, ун көн эчендә рәсми рәвештә бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

6. Муниципаль сайлауларны, жирле референдумны, жирлек Советы депутатын чакыртып алу, чикләргә үзгәртү, жирлек башлыгын һәм аның урынбасарын сайлау, жирлек башкарма комитеты житәкчесе урынбасарын билгеләү һәм законнар нигезендә башка актлар билгеләү турында норматив булмаган хокукый актлар чыгарылырга тиеш.

7. Законнар яисә әлеге Устав нигезендә мәжбүри булмаган рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) булган норматив булмаган муниципаль хокукый актлар аларны бастырган органнар яисә жирлекнең жирле үзидарә вазыйфай затлары карары буенча бастырып чыгарылырга (игълан ителергә) мөмкин.

8. Бастырып чыгарганда (халыкка житкергәндә) муниципаль хокукый актының реквизитлары күрсәтелә.

9. Муниципаль хокукый актларны рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) аша башкарыла:

- авыл халкына, шул исәптән махсус басма рәвешендә хокукый акт текстының үзәкләштерелгән тәртиптә таратылуы (таратылуы) ;

- хокукый актының текстын торак пунктлар территориясендәге махсус мәгълүмат стендларында түбәндәге адреслар буенча урнаштыру: Түбән Ураспуги авылы, Үзәк урамы, 62а йорт (жирлек администрациясе бинасы), Түбән Ураспуги авылы, Үзәк урамы, 63а йорт (авыл мәдәният йорты бинасы).

- «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында " хокукый акт текстын урнаштыру (<http://pravo.tatarstan.ru>).

10. Муниципаль хокукый акты бастырып чыгарганда (халыкка житкергәндә) тиешле акты игълан итү датасы күрсәтелергә тиеш, алар актының тарату (тарату) башлану датасына һәм аны мәгълүмат стендында урнаштыру датасына туры килергә тиеш.

11. Жирле үзидарә органнарының, муниципаль предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең хокукый статусын билгели торган кеше һәм граждан хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагыла торган муниципаль норматив хокукый актлар жирлек башлыгы тарафыннан Татарстан Республикасы норматив хокукый актларының бердәм банкына законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда керту өчен Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгына жиберелә.

78 Статья. Жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен тоту

1. Жирлек территориясен төзеклэндерү кагыйдэләре-Россия Федерациясе законнары һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары, шулай ук Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары нигезендә жирлек территориясен төзеклэндерү һәм төзеклэндерү элементлары таләпләрен, жирлек территориясен төзеклэндерү буенча чаралар исемлеген, аларны үткәрү тәртибен һәм вакытлыча тәртибен билгели торган муниципаль хокукый акт.

2. Жирлек территориясен төзеклэндерү кагыйдэләре жирлек Советы тарафыннан раслана.

3. Жирлекне төзеклэндерү кагыйдэләре мәсьәләләрне жайга салырга мөмкин:

1) гомуми файдаланудагы территорияләрне карап тоту һәм мондый территорияләрдән файдалану тәртибе;

2) биналарның, корылмаларның тышкы кыяфәте һәм койма конструкцияләре;

3) төзеклэндерү элементларын проектлау, урнаштыру, тоту һәм торгызу, шул исәптән казу эшләре башкарылганнан соң;

4) биналарның, корылмаларның архитектур яктыртуын да кертеп, жирлек территориясен яктыртуны оештыру;

5) жирлек территориясен яшеллэндерүне оештыру, шул исәптән торақ пунктлар чикләрендә урнашкан газоннарны, чәчәк түтәлләрен һәм үлән үсемлекләре белән шөгылләнүче башка территорияләрне булдыру, карап тоту, торгызу һәм саклау тәртибе;

6) жирлек территориясендә мәгълүмат урнаштыру, шул исәптән урамнарның исемнәре һәм йортларның номерлары, билге куелган күрсәткечләр;

7) балалар һәм спорт мәйданчыкларын, хайваннар йөри торган урыннар, парковкалар (парковка урыннары), кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тоту;

8) жәяүлеләр коммуникацияләрен оештыру, шул исәптән тротуарлар, аллеялар, юллар, сукмаклар;

9) күрсәтелгән территория буенча инвалидларның һәм халыкның башка хәрәкәт итү төркемнәренең тоткарлыксыз йөрүен тәмин итү максатларында жирлек территорияләрен төзеклэндерү;

10) жирлек территориясен жыештыру, шул исәптән кышкы чорда;

11) буран суларын оештыру;

12) жир эшләрен башкару тәртибе;

13) күпфатирлы йортлардагы биналарның, корылмаларның, корылмаларның (милекчеләреннән һәм (яки) башка законлы хужаларыннан тыш, андый йортлар чикләре буенча төзелгән жир кишәрлекләре) якин-тирә территорияләрне карап тотуда катнашу, шул исәптән финанс, милекчеләр һәм (яки) башка законлы хужалар;

14) Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртип нигезендә тирә-юньдәге территорияләр чикләрен билгеләү;

15) жирлек территориясен бәйрәмчә бизәү;

16) жирлек территориясен төзеклэндерү чараларын гамәлгә ашыруда гражданнарның һәм оешмаларның катнашу тәртибе;

17) жирлек территориясен төзеклэндерү кагыйдэләрен үтәүне тикшереп тору.

ХII бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ

79 Статья. Муниципаль хезмәтне жайга салу

Муниципаль хезмәтнең муниципаль вазыйфаларына карата таләпләрне, муниципаль хезмәткәрнең статусын, муниципаль хезмәтнең узу шартларын һәм тәртибен кертәп, муниципаль хезмәтне хокукий жайга салу федераль закон белән, шулай ук аның нигезендә кабул ителә торган Татарстан Республикасы законы, әлеге устав һәм жирлекнең башка муниципаль хокукий актлары белән гамәлгә ашырыла.

80 Статья. Муниципаль хезмәт вазыйфалары

1. Муниципаль хезмәт вазыйфасы - жирле үзидарә органында, жирлекнең сайлау комиссиясе аппаратында, әлеге Устав нигезендә, жирле үзидарә органының, жирлекнең сайлау комиссиясенә яисә муниципаль вазыйфаны биләүче затның вәкаләтләрен үтәүне тәмин итү бурычларының билгеләнгән даирәсе нигезендә барлыкка килә торган вазыйфа.

2. Муниципаль хезмәт вазыйфалары жирлек башлыгы тәкъдиме белән Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры нигезендә Татарстан Республикасы законы белән раслана.

3. Жирле үзидарә органының, сайлау комиссиясе аппаратының штат расписаниесен төзегәндә һәм раслаганда Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестрында каралган муниципаль хезмәт вазыйфалары исемнәре кулланыла.

81 Статья. Муниципаль хезмәт

1. Жирлекнең муниципаль хезмәте-хезмәт килешүе (контракт) төзү юлы белән алыштырыла торган муниципаль хезмәт вазыйфаларында даими нигездә гамәлгә ашырыла торган гражданның һөнәри эшчәнлегә.

2. Муниципаль хезмәткәр өчен Эшкә алучы (эш бирүче) вазыйфасын жирлек башлыгы, жирле үзидарә органы житәкчесе, жирлекнең сайлау комиссиясе рәисе яисә яллаучы (эш бирүче) вәкиле вазыйфаларын башкарырга вәкаләтле яллаучы (эш бирүче) вәкиле башкара торган муниципаль берәмлек муниципаль хезмәткәр өчен Эшкә алучы (эш бирүче) вәкиле башкара.

3. Тиешле муниципаль хезмәт вазыйфаларына һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларына квалификация таләпләрен исәпкә алып жирлекнең муниципаль хезмәте һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары нисбәте Татарстан Республикасы законы белән билгеләнә.

4. Жирлекнең муниципаль хезмәте Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар, Россия Федерациясенә башка норматив хокукий актлары, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актлары, жирлекнең муниципаль хезмәте турында

жирлек Советы карары белән раслана торган әлеге Устав һәм нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла. Муниципаль хезмәткәрләргә «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләр белән хезмәт турында Россия Федерациясе законнарының гамәлдә булуы кагыла.

5. Жирлекнең муниципаль хезмәте белән идарә итү жирлек башкарма комитеты житәкчесе һәм (яки) жирлек башкарма комитетының вәкаләтле вазыйфай заты тарафыннан башкарыла.

6. Жирлекнең муниципаль хезмәтен финанслау жирлек бюджеты акчалары хисабына башкарыла.

82 Статья. Муниципаль хезмәткәр

1. Муниципаль хезмәткәр булып 18 яшькә житкән, әлеге устав белән билгеләнгән тәртиптә федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирлекнең муниципаль хезмәте вазыйфаларын жирлек бюджеты акчалары хисабына түләнгән торган акчалата тоту өчен башкаручы граждан тора.

2. Жирле үзидарә органнары, жирлек сайлау комиссиясе эшчәнлеген техник яктан тәмин итү вазыйфаларын башкаручы затлар муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләмиләр һәм муниципаль хезмәткәрләр булып тормыйлар.

83 Статья. Муниципаль хезмәткә керү

1. Муниципаль хезмәткә 18 яшькә житкән, Россия Федерациясе дәүләт телен белгән һәм «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен билгеләнгән квалификация таләпләренә туры килгән гражданның, әлеге статьяның 2 пунктында муниципаль хезмәт белән бәйлә чикләүләр буларак күрсәтелгән шартлар булмаган очракта керергә хокуклы.

Муниципаль хезмәткә кергәндә, шулай ук аны үткәндә женес, раса, милләт, килеп чыгышы, мөлкәти һәм вазыйфай торышына, яшәү урынына, дингә мөнәсәбәтенә, ышануларына, ижтимагый берләшмәләргә, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең һөнәри һәм эш сыйфаты белән бәйлә булмаган башка шартларга карап нинди дә булса турыдан-туры яки турыдан-туры чикләүләр яки өстенлекләр билгеләү рөхсәт ителми.

2. Гражданин муниципаль хезмәткә кабул ителә алмый һәм ул очракта муниципаль хезмәттә була алмый:

1) аны законлы көченә кергән сәләтсез яки чикләнгән суд карары белән тану;
2) законлы көченә кергән суд карары буенча муниципаль хезмәт вазыйфаларын үтәү мөмкинлеген кире кага торган жәзага хөкем итү;

3) дәүләт һәм башка федераль законнар белән саклана торган серне тәшкит итүче белешмәләргә кертүне рәсмиләштерү процедурасын узудан баш тарту, эгәр гражданин аны биләүне дөгъвалый торган муниципаль хезмәт вазыйфалары яисә муниципаль хезмәткәрләр били торган муниципаль хезмәт вазыйфалары буенча мондый мөгълүматлардан файдалануга бәйлә булса;

4) муниципаль хезмәткә керүгә яки аны узуга комачаулаучы һәм медицина оешмасы бәяләмәсе белән расланган авыруның булуы. Диспансерлаштыруны узу тәртибе, мондый авырулар исемлеге һәм медицина оешмасының бәяләмә формасы Россия Федерациясә Хөкүмәте вәкаләтле башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан билгеләнә;

5) Россия Федерациясә гражданлығын туктату, чит дәүләт гражданлығын туктату - Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә катнашучы, аның нигезендә чит ил гражданы муниципаль хезмәттә булырга, аларга чит дәүләт гражданлығын алырга яисә аларга яшәү өчен төр яисә Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә катнашмый торган чит дәүләт территориясендә Россия Федерациясә гражданының даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ алырга хокукы, шулар нигезендә чит дәүләт гражданлығы булган Россия Федерациясә гражданы, муниципаль хезмәттә булырга хокукы;

6) чит Дәүләт (чит дәүләтләр) гражданлығы булу, муниципаль хезмәткәр Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә катнашучы чит дәүләт гражданы булган очрактан тыш, чит ил гражданы, аның нигезендә чит ил гражданы муниципаль хезмәттә булырга хокукы;

7) муниципаль хезмәткә кергәндә ялган документлар яки белә торып ялган мәгълүматлар бирү;

8) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль законда, «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган белешмәләргә тапшырмау яки муниципаль хезмәткә кергәндә белә торып дәрәс яки тулы булмаган мәгълүматлар бирү.

9) жирлек Уставының 92 статьясында каралган мәгълүматларны тапшырмау;

10) чакырылыш комиссиясә бәяләмәсә нигезендә (контракт буенча хәрби хезмәт үткән граждандан тыш) аны чакырылыш буенча хәрби хезмәт үтмәгән дип тану - күрсәтелгән Бәяләмәне Россия Федерациясенәң тиешле субъектының чакырылыш комиссиясенә шикаять бирү өчен билгеләнгән срок чыкканнан соң 10 ел эчендә, ә Россия Федерациясенәң тиешле субъектының чакырылыш комиссиясә күрсәтелгән бәяләмә һәм (яки) карарына ярашлы рәвештә, чакырылыш буенча хәрби хезмәт үтмәгән дип тану күрсәтелгән бәяләмәгә гражданның шикаятенә карата судка шикаять бирелде, - күрсәтелгән Бәяләмәне чыгарганда һәм (яисә) Россия Федерациясенәң тиешле субъектының чакырылыш комиссиясә карарын кабул иткәндә гражданның әлегә бәяләмәгә шикайте буенча хокуклары бозылмаган дип танылган суд карарының законлы көченә кергән көненнән 10 ел дәвамында.

3. Муниципаль хезмәткә кергәндә граждан тәкъдим итә:

1) муниципаль хезмәткә керү һәм муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү турындагы үтенеч белән гариза;

2) Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән форма буенча үз кулы белән тутырылган һәм имзаланган анкета;

3) паспорт;

4) хезмәт кенәгәсә, хезмәт килешүе (контракт) беренче тапкыр төзелгән очрактан тыш;

5) Мәгариф турында документ;

6) Мәжбүри пенсия иминиятенең иминият таныклығы, хезмәт килешүе (контракт) беренче тапкыр төзелгән очрақлардан тыш;

7) Физик затны Россия Федерациясе территориясендә яшәу урыны буенча салым органында исәпкә кую турында таныклык;

8) хәрби исәпкә алу документлары - запастагы гражданнар һәм хәрби хезмәткә чакырылырга тиешле затлар өчен;

9) муниципаль хезмәткә керүгә комачаулый торган авыру булмау турында медицина оешмасы бәяләмәсе;

10) муниципаль хезмәткә алдагы елга керемнәр турында, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр;

11) федераль законнарда, Россия Федерациясе Президенты указларында һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте карарларында каралган башка документлар.

12) жирлек Уставының 92 статьясында каралган мәгълүматларны тапшырмау;

84 Статья. Муниципаль хезмәткәрнең хокуклары

1. Муниципаль хезмәткәр хокуклары:

1) муниципаль хезмәтнең биләгән вазыйфалары буенча аның хокукларын һәм бурычларын билгели торган документлар белән, вазыйфа йөкләмәләрен үтәүнең сыйфатын бәяләү критерийлары һәм хезмәт буенча алга бару шартлары белән таныштыру;

2) вазыйфа йөкләмәләрен үтәү өчен кирәкле оештыру-техник шартларны тәмин итү;

3) хезмәт өчен түләү һәм хезмәт законнары, Муниципаль хезмәт турындагы законнар һәм хезмәт килешүе (контракт) нигезендә башка түләүләр;

4) эш вакытының нормаль озынлыгын билгеләү, ял көннәре һәм эшләми торган бәйрәм көннәре бирү, шулай ук ел саен түләнгән торган ял;

5) билгеләнгән тәртиптә вазыйфа йөкләмәләрен үтәү өчен кирәкле мәгълүмат һәм материаллар алу, шулай ук жирлекнең сайлау комиссиясе, жирле үзидарә органы эшчәнлеген камилләштерү турында тәкъдимнәр кертү ;

6) үз инициативасы буенча муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфасын биләүгә конкурста катнашу;

7) муниципаль хокукый акт нигезендә жирле бюджет акчалары исәбеннән өстәмә һөнәри белем алу;

8) шәхси мәгълүматны саклау;

9) үзенең шәхси эшенең барлык материаллары, һөнәри эшчәнлек турындагы фикерләр һәм башка документлар белән таныштыру, шулай ук шәхси эшенең аның язма аңлатмаларын жәлеп итү;

10) берләшү, шул исәптән профессиональ союзлар төзү хокукын, аларның хокукларын, социаль-иқтисадый һәм профессиональ мәнфәгатьләрен яклау өчен;

11) хезмәт законнары нигезендә индивидуаль хезмәт бәхәсләрен карау, муниципаль хезмәттә үз хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау, шул исәптән аларны судка шикаять бирү;

12) Россия Федерациясе законнары нигезендә пенсия белән тәмин итү.

2. Муниципаль хезмәткәр, Башкарма комитетның контракт буенча житәкчесе вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәрдән тыш, мәнфәгатьләр конфликты

килеп чыкмаса һәм «Россия Федерациясендә муниципаль хезмэт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль законда башкасы каралмаган булса, яллаучы (эш бирүче) вәкиленә алдан язма хәбәрнамә белән бүтән түләүле эш башкарырга хокуклы.

85 Статья. Муниципаль хезмәткәрнең хезмэт тәртибенә таләпләр

1. Муниципаль хезмәткәр бурычлы:

1) вазыйфа йөкләмәләрен намус белән, югары профессиональ дәрәжәдә башкару;

2) Барлык физик һәм юридик затларга һәм оешмаларга тигез, гадел мөнәсәбәт тәмин итү, нинди дә булса Ижтимагый яки дини берләшмәләргә, һөнәри яки социаль төркемнәргә, гражданнырга һәм оешмаларга өстенлек бирмәү, мондый берләшмәләргә, төркемнәргә, оешмаларга һәм гражданнырга карата битарафлык булдырмау;

3) вазыйфа йөкләмәләрен намуслы башкаруга комачаулый торган нинди дә булса шәхси, мөлкәт (финанс) һәм башка мәнфәгатьләренә йогынтысы белән бәйлә гамәлләр кылмаска;

4) сәяси партияләр, башка ижтимагый һәм дини берләшмәләр һәм башка оешмалар карарларының профессиональ хезмәт эшчәнлегенә йогынты ясау мөмкинлегенә исәпкә алмаган нейтральлекне сакларга;

5) гражданныр белән эш итүдә корректлык күрсәтү;

6) Россия Федерациясә халыкларының әхлакый горәф-гадәтләренә һәм традицияләренә хөрмәт күрсәтү;

7) төрле этник һәм социаль төркемнәрнең, шулай ук конфессияләренә мәдәни һәм башка үзенчәлекләренә исәпкә алыгыз;

8) милләтара һәм конфессияара татулыкка ярдәм итү;

9) аның абруена яки муниципаль орган абруена зыян китерә алган конфликтлы ситуацияләргә юл куймаска.

2. Житәкчә булган муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәткәрләренә сәяси партияләр, башка ижтимагый һәм дини берләшмәләр эшчәнлегендә катнашырга мәжбүр итү очрақларына юл куймаска тиеш;

86 Статья. Муниципаль хезмәткәр вазыйфалары

1. Муниципаль хезмәткәр бурычлы:

1) Россия Федерациясә Конституциясен, федераль конституциячел законнарны, федераль законнарны, Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актларын, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законларын һәм башка норматив хокукый актларын, әлегә Уставны һәм башка муниципаль хокукый актларны үтәргә һәм аларның үтәлешен тәмин итәргә;

2) вазыйфа инструкциясә нигезендә вазыйфа йөкләмәләрен башкару;

3) кеше һәм граждан хокукларын, иреген һәм законлы мәнфәгатьләрен, нинди расага, милләтенә, теленә, дингә мөнәсәбәтенә һәм башка шартларга карамастан, шулай ук оешмаларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәгәндә үтәргә;

4) жирле үзидарә органында, жирлек сайлау комиссиясе аппаратында билгеләнгән эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен, вазыйфа инструкциясен, хезмәт мәгълүматы белән эшләү тәртибен үтәргә;

5) эш бурычларын тиешенчә башкару өчен кирәкле квалификация дәрәжәсен саклагыз;

6) дәүләт һәм федераль законнар белән саклана торган серне тәшкил итүче мәгълүматларны, шулай ук вазыйфай бурычларны үтәүгә бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләренә, шул исәптән гражданның шәхси тормышына һәм сәламәтлегенә кагылышлы яисә аларның намусына һәм абруена кагылуы белешмәләренә таратмаска;

7) дәүләт һәм муниципаль милекне, шул исәптән үзенә вазыйфа йөкләмәләрен үтәү өчен бирелгән мөлкәтне сакларга;

8) үзең һәм гаилә әгъзалары турында Россия Федерациясе законнарында каралган белешмәләренә билгеләнгән тәртиптә тапшырырга;

9) яллаучы (эш бирүче) вәкиленә Россия Федерациясе гражданлыгыннан чыккан көнне Россия Федерациясе гражданлыгыннан чыгу яки чит дәүләт гражданлыгын алу көнендә чит дәүләт гражданлыгын алу турында хәбәр итәргә;

10) 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә үтәргә, йөкләмәләренә үтәргә, тыюларны бозмаска

» Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында " һәм башка федераль законнар;

11) мәнфәгатьләр каршылыгына китерергә мөмкин булган вазыйфай бурычларны үтәгәндә шәхси кызыксыну турында яллаучы (эш бирүче) вәкиленә язма формада хәбәр итәргә һәм мондый конфликтны булдырмау буенча чаралар күрергә;

2. Муниципаль хезмәткәр үзенә күрсәтмәне үтәргә хокуксыз. Муниципаль хезмәткәр фикеренчә хокуксыз булган тиешле житәкче йөкләмәсен алганда, муниципаль хезмәткәр күрсәтмә биргән житәкчегә, федераль законнар һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары нигезләмәләрен, Россия Федерациясе субъекты законнарын һәм башка норматив хокукый актларын, муниципаль хокукый актларны үтәгәндә бозылырга мөмкин булган муниципаль хокукый актларны күрсәтеп, язмача нигезләмәне тапшырырга тиеш бу йөкләмә. Әлеге йөкләмә житәкчесе тарафыннан язмача расланган очракта, муниципаль хезмәткәр аны үтәүдән баш тартырга тиеш. Хокуксыз йөкләмә үтәлгән очракта, муниципаль хезмәткәр һәм бу йөкләмәне биргән житәкче Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплылыкка тартыла.

87 Статья. Керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында мәгълүмат бирү

1. Тиешле исемлеккә кертелгән муниципаль хезмәткәрләр, әлеге вазыйфаларны биләүче муниципаль хезмәткәрләр эшкә алуы вәкиленә (эш бирүчегә) үзләренә керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре

турында мәгълүмат, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр бирергә бурычлы. Күрсәтелгән белешмәләр Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләре тарафыннан керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр бирү өчен билгеләнгән тәртиптә, срокларда һәм форма буенча тапшырыла.

2. Үз чыгымнары, шулай ук ире (хатыны) һәм балигы булмаган балалары чыгымнары турында Россия Федерациясе субъектлары дәүләт граждан хезмәткәрләре тарафыннан керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр бирү өчен билгеләнгән тәртиптә һәм рәвешендә мәгълүмат бирергә тиешле вазыйфалар исемлегенә кертелгән муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәр үз чыгымнары, шулай ук үз хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының чыгымнары турында белешмәләр бирергә бурычлы.

3. Муниципаль хезмәткәр, аның ире (хатыны) һәм балигы булмаган балалары чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» Федераль законда, Россия Федерациясе Президентының норматив хокукый актларында, законнарда һәм башка Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукый актлары, муниципаль хокукый актлар белән.

4. Муниципаль хезмәткәрләргә үзләренә керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат бирмәү мәжбүри булган очракта, яисә андый мәгълүматлар тапшырылмаган яисә тулы булмаган белешмәләргә белә торып бирү муниципаль хезмәткәргә муниципаль хезмәттән азат итүгә китерә торган хокук бозу булып тора.

5. Муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан тапшырыла торган керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында гражданнар тарафыннан тапшырыла торган белешмәләргә дәрәслеген һәм тулылыгын, әлегә вазыйфаларны, гражданнар тарафыннан тапшырыла торган белешмәләргә дәрәслеген һәм тулылыгын, муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан тапшырыла торган белешмәләргә дәрәслеген һәм тулылыгын тикшерү муниципаль хезмәткәргә кергәндә Россия Федерациясенә норматив хокукый актлары нигезендә, муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яки жайга салу, аларның «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары белән билгеләнгән вазыйфаларын үтәү турындагы чикләүләргә һәм тыюларны, таләпләргә үтәү Татарстан Республикасы Президентының норматив хокукый актлары белән билгеләнә торган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

6. Башкарма комитет житәкчесе вазыйфасын биләүгә дөгъва итүче гражданнар һәм күрсәтелгән вазыйфаны биләүче зат үзләренең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук Россия Федерациясе субъекты законы белән билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президентына үзләренең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшыралар.

7. Контракт буенча жирле администрация башлыгы вазыйфасын биләүче зат тарафыннан бирелгән керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә жирле үзидарә органының рәсми сайтында урнаштырыла һәм (яки) массакуләм мәгълүмат чараларын муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә торган тәртиптә бастырып чыгару өчен бирелә.

8. Керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында әлеге статьяның 6 өлеше нигезендә тапшырыла торган белешмәләреннән дәрәсләген һәм тулылыгын тикшерү Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президенты карары буенча гамәлгә ашырыла.

9. Әлеге статьяның 8 өлеше нигезендә башкарылган тикшерү нәтижәсендә «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2012 елның 3 декабрдәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән контракт буенча башкарма комитет житәкчесе вазыйфасын биләүче затның үтәмәве фактларын, чикләүләрен, тыюларны, бурычларны үтәмәү очракларын ачыклаганда, дәүләт Вазыйфаларын биләүче затлар һәм башка затлар аларның керемнәренә", «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм кыйммәтле әйберләрен саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яки) файдалануны тыю турында» 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы федераль закон белән Татарстан Республикасы Президенты Башкарма комитетның контракт буенча житәкчесе вазыйфасын биләүче затның вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать итә яисә аны жирле үзидарә органына башка дисциплинар жәзага тартуға карата куллану, вәкаләтле тиешле карар кабул итәргә, яки судка.

88 Статья. Муниципаль белән бәйлә чикләүләр һәм тыюлар хезмәт

1. Граждан муниципаль хезмәткә кабул ителә алмый, ә муниципаль хезмәткәр бу очракта муниципаль хезмәттә була алмый:

1) аны законлы көченә кергән сәләтсез яки чикләнгән суд карары белән тану;
2) законлы көченә кергән суд карары буенча муниципаль хезмәт вазыйфаларын үтәү мөмкинлеген кире кага торган жәзага хөкем итү;

3) дәүләт һәм башка федераль законнар белән саклана торган серне тәшкит итүче белешмәләргә кертүне рәсмиләштерү процедурасын узудан баш тарту, әгәр гражданин аны биләүне дөгъвалый торган муниципаль хезмәт вазыйфалары яисә

муниципаль хезмәткәрләр били торган муниципаль хезмәт вазыйфалары буенча мондый мәгълүматлардан файдалануга бәйле булса;

4) муниципаль хезмәткә керүгә яки аны узуга комачаулаучы һәм медицина учреждениесе бәяләмәсе белән расланган авыруның булуы. Диспансерлаштыруны узуга тәртибе, мондый авырулар исемлегенә һәм медицина учреждениесе бәяләмәсе формасы Россия Федерациясенең Хөкүмәте вәкаләтле башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан билгеләнә;

5) муниципаль берәмлек башлыгы белән, әгәр муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү бу вазыйфага затка турыдан-туры буйсыну яки контрольлек белән бәйле булса яки муниципаль хезмәткәр белән турыдан-туры бәйле булса, жирле администрациянең житекли торган якын туганлык яисә туганлык (ата-аналар, ир белән хатын, бертуган, апалар, шулай ук бертуган апалар, эти-эниләр, ир белән хатынның балалары һәм балаларның ирләре) яисә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү аларның берсенә буйсыну яки контроль булу икенчесенә;

6) Россия Федерациясенең гражданлыгын туктату, чит дөүләт гражданлыгын туктату - Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә катнашучы, аның нигезендә чит ил гражданы муниципаль хезмәттә булырга, аларга чит дөүләт гражданлыгын алырга яисә аларга яшәү өчен төр яисә Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә катнашмый торган чит дөүләт территориясендә Россия Федерациясенең гражданының даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ алырга хокукы, шулар нигезендә чит дөүләт гражданлыгы булган Россия Федерациясенең гражданы, муниципаль хезмәттә булырга хокукы;

7) чит Дөүләт (чит дөүләтләр) гражданлыгы булу, муниципаль хезмәткәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә катнашучы чит дөүләт гражданы булган очрактан тыш, чит ил гражданы, аның нигезендә чит ил гражданы муниципаль хезмәттә булырга хокукы;

8) муниципаль хезмәткә кергәндә ялган документлар яки белә торып ялган мәгълүматлар бирү;

9) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда, «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка законнар белән каралган белешмәләргә тапшырмау яки муниципаль хезмәткә кергәндә белә торып дәрәс яки тулы булмаган мәгълүматлар бирү;

10) жирлек Уставының 92 статьясында каралган мәгълүматларны тапшырмау;

11) чакырылыш комиссиясенең бәяләмәсе нигезендә (хәрби хезмәтнең контракт буенча үткән граждандан гайре) аны чакырылыш буенча хәрби хезмәт үтмәгән дип тану - күрсәтелгән бәяләмәгә шикаять бирү өчен билгеләнгән срок чыкканнан соң 10 ел эчендә, ә гражданның әлегә бәяләмәгә шикайте буенча күрсәтелгән бәяләмә һәм (яисә) Татарстан Республикасы чакырылыш комиссиясенең әлегә бәяләмәгә шикайте буенча Карары һәм (яисә) судка шикаять бирелде, - күрсәтелгән Бәяләмәне һәм (яисә) Татарстан Республикасы чакырылыш комиссиясенең карарын чыгарганда гражданның әлегә бәяләмәгә шикайте буенча хокуклары бозылмаган дип танылган суд карары закон көченә кергән көннән 10 ел эчендә.

2. Муниципаль хезмәт үтү сәбәпле муниципаль хезмәткәргә тыела:

1) муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү очрагында:

а) Россия Федерациясе дәүләт вазыйфасына яисә Россия Федерациясе субъекты дәүләт вазыйфасына, шулай ук дәүләт хезмәте вазыйфасына билгеләп куелганда;

б) муниципаль вазыйфага сайлау яки билгеләп кую;

в) органда түләүле сайлау вазыйфасына сайлау

үзидарә органында, муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе аппаратында оештырылган башлангыч профсоюз оешмасының сайланулы органында, шул исәптән:

2) эшмәкәрлек эшчәнлегә белән шәхсән яисә ышанычлы затлар аша шөгыльләнәргә, коммерцияле оешма белән идарә итүдә яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга (сәяси партия белән идарә итүдә катнашудан тыш); башка ижтимагый оешманың съездында (конференциядә) яки гомуми жыелышында, торақ, торақ-төзелеш, гараж кооперативларында, бакчачылык, яшелчәчелек, дача кулланучылар кооперативларында, күчемсез милек милекчеләре ширкәтләрендә катнашырга; күрсәтелгән коммерциячел булмаган оешмалар белән (сәяси партиядән тыш) Идарәдә бердәй башкарма орган сыйфатында яисә аларның коллегияль идарә органнары составына муниципаль хокукый акт белән билгеләнгән тәртиптә эшкә алуы (эш бирүче) вәкиле рөхсәте белән керүдә катнашу), федераль законнарда каралган очрақлардан һәм оешма белән идарә итүдә катнашу Россия Федерациясе законнары нигезендә жирле орган исеменнән гамәлгә ашырылса үзидарә;

3) органда өченче як эшләре буенча адвокат яки вәкил булу

жирле үзидарә, муниципаль сайлау комиссиясе

муниципаль хезмәт вазыйфасын били торган оешмалар йә

вә алар гаурәт әгъзаларын күрсәтмәсләр һәм зинадан сакланырлар

федераль законнарда каралган;

4) вазыйфаи нигезләмәгә бәйлә рәвештә яисә вазыйфаи вазыйфа йөкләмәләрен үтәүгә бәйлә рәвештә физик һәм юридик затлардан бүләкләр (бүләкләр, акчалата бүләк, ссудалар, хезмәтләр күрсәтү, күңел ачу, ял итү өчен түләү, транспорт чыгымнары һәм башка бүләкләр) алырга. Беркетмәле чараларга, хезмәт командировкаларына һәм башка рәсми чараларга бәйлә рәвештә муниципаль хезмәткәрләр алган бүләкләр муниципаль милек дип таныла һәм актта муниципаль хезмәткәрләргә жирле үзидарә органына, ул муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгән муниципаль берәмлек сайлау комиссиясенә тапшырыла, Россия Федерациясе Граждан кодексында билгеләнгән очрақлардан тыш. Беркетмәле чарага, хезмәт командировкасына яисә башка рәсми чарага бәйлә рәвештә аларга бүләк тапшырган муниципаль хезмәткәр аны Россия Федерациясе норматив хокукый актлары белән билгеләнгән тәртиптә сатып алырга мөмкин;

5) физик һәм юридик затлар акчалары исәбеннән, башка муниципаль берәмлекләрнең сайлау комиссияләре, шулай ук чит дәүләтләрнең дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары, халыкара һәм чит ил коммерциячел булмаган оешмалары белән үзара нигездә гамәлгә ашырыла торган командировкалардан тыш командировкага китәргә;

б) вазыйфа йөкләмәләрен үтәүгә бәйлә булмаган максатларда, матди - техник, финанс һәм башка тәмин итү чараларын, башка муниципаль милекне кулланьрга;

7) муниципаль хезмэт белән бәйле булмаган максатларда, федераль законнар нигезендә конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән белешмәләргә яки вазыйфа йөкләмәләрен үтәүгә бәйле рәвештә үзенә билгеле булган хезмэт мәгълүматларын таратырга яки кулланырга;

8) жирле үзидарә органы, муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе һәм аларның житәкчеләре эшчәнлегенә карата, әгәр бу аның вазыйфаи бурычларына кермәсә, халык алдында, шул исәптән массакуләм мәгълүмат чараларында, бәяләүләргә юл кую;

9) муниципаль берәмлек башлыгының язма рөхсәтеннән башка, чит ил дәүләтләре, халыкара оешмалар, шулай ук сәяси партияләр, башка ижтимагый берләшмәләр һәм дини берләшмәләрдән тыш, бүләкләр, Мактаулы һәм махсус исемнәр кабул итәргә, Әгәр аның вазыйфаи бурычларына күрсәтелгән оешмалар һәм берләшмәләр белән хезмәттәшлек керә икән;

10) сайлау алды агитациясе, шулай ук референдум мәсьәләләре буенча агитация өчен вазыйфаи торышының өстенлекләрен кулланырга;

11) сәяси партияләр, дини һәм башка ижтимагый берләшмәләр мәнфәгатьләрендә үз вазыйфаи торышын кулланырга, шулай ук күрсәтелгән берләшмәләргә муниципаль хезмәткәр буларак ачыклык кертәргә;

12) жирле үзидарә органнарында, башка муниципаль органнарда сәяси партияләр, дини һәм башка ижтимагый берләшмәләр структураларын (һөнәр берлекләреннән, шулай ук ветераннар һәм башка ижтимагый үзешчәнлек органнарыннан тыш) төзәргә яки әлеге структураларны булдыруга булышлык итәргә;

13) хезмэт бәхәсен жайга салу максатларында вазыйфаи бурычларны үтәүне туктату;

14) идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның һәм Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган аларның структур бүлекчәләре составына керәргә, әгәр Россия Федерациясенә халыкара килешүе яки Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса;

89 Статья. Чикләүләргә һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яки жайга салу турындагы таләпләргә үтәмәгән өчен түләтүләр һәм коррупциягә каршы тору максатларында куелган бурычларны үтәмәү

1. Муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан чикләүләргә һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә жайга салу турындагы таләпләргә үтәмәгән өчен һәм «Россия Федерациясендә муниципаль хезмэт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы федераль закон, «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрдәге 273-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән бурычларны үтәмәгән өчен "Россия Федерациясендә муниципаль хезмэт турында" 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә түләтүләр, Татарстан Республикасы муниципаль хезмәте турында Кодексның 32 статьясында каралган.

2. Муниципаль хезмәткәр Татарстан Республикасы муниципаль хезмәте турында кодексның 17 һәм 18 статьяларында каралган хокук бозулар кылынган очракларда ышанычын югалту сәбәпле, муниципаль хезмәттән эштән азат ителергә тиеш.

3. Татарстан Республикасы муниципаль хезмәте турында кодексның 17, 18 һәм 32 статьяларында каралган түләүләр эшкә алучы вәкиле (эш бирүче) тарафыннан нигездә кулланыла:

1) коррупциячел һәм башка хокук бозуларны профилактикалау буенча тиешле муниципаль органның кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан үткәрелгән тикшерү нәтижәләре турында доклад (алга таба-хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе);

2) муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибенә карата таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын жайга салу буенча комиссия тәкъдимнәре, тикшерү нәтижәләре турындагы доклад комиссиягә жибәрелгән очракта;

3) муниципаль хезмәткәр аңлатмалары;

4) башка материаллар.

4. Хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте подразделениесе тарафыннан тикшерүне уздыру өчен язмача мәгълүматлар житәрлек:

1) хокук саклау органнары, бүтән дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфай затлары;

2) сәяси партияләрнең региональ яки жирле бүлекчәләре, шулай ук закон нигезендә теркәлгән сәяси партия булмаган региональ ижтимагый берләшмәләр;

3) тиешле муниципаль берәмлектә төзелгән Ижтимагый совет;

4) массакуләм мәгълүмат чаралары тарафыннан.

5. Аноним хәбәрләр хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан тикшерү үткәрү өчен нигез була алмый.

6. Тикшерүне үткәргәнче, хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе муниципаль хезмәткәрдән язма рәвештә аңлатуны таләп итәргә тиеш. Ике эш көне үткәннән соң муниципаль хезмәткәрләргә күрсәтелгән аңлатма бирелмәсә, тиешле акт төзелә. Муниципаль хезмәткәрләргә аңлатма бирмәү тикшерү үткәрү өчен киртә түгел.

7. Татарстан Республикасы муниципаль хезмәте турында кодексның 17 статьясындагы 5 яки 7 өлешендә каралган хокук бозу очрагында муниципаль хезмәткәргә тикшерү нәтижәләре турында доклад, муниципаль хезмәткәрнең язма аңлатмасы һәм башка материаллар хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибенә карата таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын жайга салу буенча эшкә алучы вәкиленә тәкъдимнәр эзерли торган комиссиягә тапшырыла (муниципаль хезмәткәргә карата дисциплинар жәза куллану буенча эш бирүчегә).

Муниципаль хезмәткәргә башка хокук бозу очрагында тикшерү нәтижәләре турында доклад, муниципаль хезмәткәрнең язма аңлатмасы һәм башка материаллар яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсенә тапшырыла.

8. Татарстан Республикасы муниципаль хезмәте турында кодексның 17, 18 һәм 32 статьяларында каралган түләүләрне кулланганда муниципаль хезмәткәрнең коррупциячел хокук бозу характеры, аның авырлыгы, ул башкарылган хәлләр, муниципаль хезмәткәrlәргә башка чикләүләрне һәм тыюларны үтәү, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә жайга салу турында таләпләр һәм аларга каршы тору максатларында билгеләнгән бурычларны үтәү исәпкә алына һәм шулай ук муниципаль хезмәткәрләрнең үз вазыйфаларын үтәвенә алдагы нәтижеләре.

9. Татарстан Республикасы муниципаль хезмәте турында кодексның 17, 18 һәм 32 статьяларында каралган түләүләр муниципаль хезмәткәрләрнең коррупциячел хокук бозу кылуы ачыкланган көннән бер айдан да соңга калмыйча, муниципаль хезмәткәрнең вакытлыча эшкә сәләтсезлеген, аның ялда булуын, башка очрақларның ихтирамлы сәбәпләр аркасында хезмәттә булмавын исәпкә алмыйча кулланыла, шулай ук хокук бозуларны профилактикалау һәм материалларны карау буенча кадрлар хезмәтенә тикшерү вакытын муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибенә карата таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын жайга салу буенча комиссия тикшерде. Шул ук вакытта түләттерү коррупциячел хокук бозу кылынганнан соң алты айдан да соңга калмыйча кулланылырга тиеш.

10. Муниципаль хезмәткәргә ул коррупциячел хокук бозу очрагында түләтүне куллану нигезе буларак куллану турында актта «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль законның 27.1 статьясындагы 1 яисә 2 өлешә күрсәтелә.

11. Нигезләмәләре бозылган хокук бозуларны һәм норматив хокукый актларны күрсәтеп, муниципаль хезмәткәргә түләтү турында актның күчәрмәсе яисә муниципаль хезмәткәргә мондый түләтү кулланудан баш тарту турында тиешле акт чыгарылганнан соң өч эш көне эчендә муниципаль хезмәткәргә тапшырыла. Әгәр муниципаль хезмәткәр күрсәтелгән расписка бирүдән баш тартса, тиешле акт төзелә.

12. Түләтү муниципаль хезмәткәrlәргә федераль закон нигезендә мөрәжәгать ителәргә мөмкин.

13. Әгәр түләтүне кулланганнан соң бер ел эчендә муниципаль хезмәткәр Татарстан Республикасы муниципаль хезмәте турында Кодексның 32 статьясындагы 1 өлешенә 1 яисә 2 пункттында каралган дисциплинар жәзага тартылмаса, ул түләттерелми дип санала.

14. Эшкә алучы вәкиле (эш бирүче) муниципаль хезмәткәрдән Татарстан Республикасы муниципаль хезмәте турында Кодексның 32 статьясындагы 1 өлешенә 1 яисә 2 пункттында каралган дисциплинар жәзаны үз инициативасы буенча дисциплинар жәза куллануның бер ел тәмамланганчыга кадәр, муниципаль хезмәткәрнең язма гаризасы буенча яисә аның турыдан-туры житәкчесә үтенечә буенча төшереп калдырырга хокуклы.

15. Муниципаль хезмәткәргә ышанычны югалту уңаеннан эштән азат итү рәвешендә түләтү турында белешмәләр жирле үзидарә органы тарафыннан кертелә, анда муниципаль хезмәткәр «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрәдәге 273-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясында каралган ышанычны югалту сәбәплә эштән азат ителгән затлар реестрына кертелә.

90 Статья. Муниципаль хезмәткәрне акчалата тоту

1. Муниципаль хезмәткәрне акчалата тоту муниципаль хезмәтнең вазыйфа окладынан (алга таба - вазыйфа оклады), шулай ук Татарстан Республикасы муниципаль хезмәте турындагы кодекс белән билгеләнә торган айлык һәм башка өстәмә түләүләрдән тора.

2. Вазыйфа окладының күләме, шулай ук айлык һәм башка өстәмә түләүләр күләме һәм аларны гамәлгә ашыру тәртибе Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә чыгарыла торган жирлек Советы карарлары белән билгеләнә.

3. Әгәр жирлеккә бюджет тәмин ителешен тигезләү максатларында федераль законнарда һәм тәртиптә дотацияләр бирелсә, муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт өчен түләү күләме Татарстан Республикасы Законында каралган иң чик нормативлар нигезендә билгеләнә.

91 Статья. Муниципаль хезмәткәр өчен гарантияләр

1. Муниципаль хезмәткәргә гарантия бирелә:

1) вазыйфа инструкциясе нигезендә аларга вазыйфа йөкләмәләрен үтәүне тәмин итә торган эш шартлары;

2) акчаны вакытында һәм тулы күләмдә алу хокукы тоту;

3) эш вакытының нормаль озынлыгын билгеләү, ял көннәре һәм эшсез бәйрәм көннәре бирү, шулай ук ел саен түләнә торган ял;

4) муниципаль хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына, шул исәптән муниципаль хезмәткәр пенсиягә чыкканнан соң, медицина хезмәте күрсәтү;

5) тиешле елларны эшләгән өчен һәм инвалидлыкка бәйле рәвештә пенсия белән тәмин итү, шулай ук вафат булган очракта муниципаль хезмәткәрнең гаилә әгъзаларын пенсия белән тәмин итү;

6) вазыйфа йөкләмәләрен үтәүгә бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәрнең сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә зыян китерелгән очракта мәжбүри дәүләт иминияте;

7) бу очракта мәжбүри дәүләт социаль иминияте муниципаль хезмәткәрләр үткән чорда яисә аны туктатканнан соң, ләкин вазыйфа йөкләмәләрен үтәүгә бәйле рәвештә килеп житкән авырулар яисә эшкә сәләтлелекне югалту;

8) муниципаль хезмәткәрне һәм аның гаилә әгъзаларын көчлөүдән, янаулардан, федераль законнарда билгеләнгән очракларда һәм шартларда вазыйфа йөкләмәләрен үтәүгә бәйле башка хокукка каршы гамәлләрдән яклау;

9) жирлек бюджеты акчалары исәбеннән, жирлектә муниципаль хезмәт турында законнарда, нигезләмәдә билгеләнгән очракларда өстәмә һөнәри белем алу;

92 Статья. «Интернет»мәгълүмати-телекоммуникация чөлтәрендә мәгълүмат урнаштыру турында мәгълүмат бирү

1. «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникация челтәрендәге сайтлар һәм (яки) сайтлар битләре адреслары турында мәгълүматлар, аларда муниципаль хезмәт вазыйфасын биләргә дөгъва итүче граждан, муниципаль хезмәткәр һәркем өчен мәгълүмат урнаштырган, шулай ук аларны ачыкларга мөмкинлек бирүче мәгълүматлар яллаучының вәкиленә тапшырыла:

1) муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә дөгъва итүче граждан-муниципаль хезмәткә кергәнче өч календарь ел эчендә хезмәткә кергәндә;

2) муниципаль хезмәткәр - күрсәтелгән мәгълүматны тапшыру елына кадәр календарь елында, муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи бурычларын үтәү кысаларында һәркем өчен мөмкин булган мәгълүматны урнаштыру очраklarыннан тыш.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән белешмәләр муниципаль хезмәткә кергәндә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә дөгъва итүче гражданны тарафыннан, ә муниципаль хезмәткәрләр хисап елыннан соң килүче елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча тапшырыла. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән белешмәләр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән форма буенча тапшырыла.

3. Яллаучы вәкиле карары буенча, аларга вәкаләтле муниципаль хезмәткәрләр «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникация челтәрендә муниципаль хезмәт вазифасына дөгъвачылар һәм муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан урнаштырылган мәгълүматларны эшкәртәләр, шулай ук әлеге статьяның 1 өлешендә каралган мәгълүматларның дөреслеген һәм тулылыгын тикшерәләр.

93 Статья. Муниципаль хезмәткәрне бүләкләү

1. Муниципаль хезмәткәрләргә үз вазыйфаларын намуслы һәм нәтижәле башкарган, кимчелексез хезмәт иткән, аерым мөһимлек һәм кыенлыклар йөкләмәләрен үтәгән өчен аңа түбәндәге төр бүләкләр кулланылырга мөмкин:

1) рәхмәт белдерү;

2) бер тапкыр акчалата стимул түләү;

3) кыйммәтле бүләк белән бүләкләү;

4) жирле үзидарә органнары тарафыннан билгеләнгән Мактау грамотасы яки башка төр бүләкләр белән бүләкләү;

5) законнар нигезендә дәүләт бүләкләре белән бүләкләү;

6) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль берәмлек уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән башка төр бүләкләүләр.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә каралган бүләкләрне куллану тәртибе һәм шартлары муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

94 Статья. Муниципаль хезмәткәрнең дисциплинар жаваплылыгы

1. Дисциплинар бозу кылганы - муниципаль хезмәткәрнең үз гаебе белән йөкләнгән хезмәт вазыйфаларын үтәмәве яки тиешенчә үтәмәве өчен Эшкә алучы вәкиле (эш бирүче) түбәндәге дисциплинар Жәзаларны кулланырга хокуклы:

- 1) искәрмә;
- 2) шелтә;
- 3) муниципаль хезмәттән тиешле нигезләр буенча эштән азат итү.

2. Дисциплинар бозуларга юл куйган муниципаль хезмәткәр, аның дисциплинар җаваплылыгы турындагы мәсьәләне хәл итүгә кадәр, вакытлыча (әмма бер айдан да артык түгел) булырга мөмкин. Муниципаль хезмәткәрне вазыйфай бурычларын үтәүдән читләштерү бу очракта муниципаль хокукый акт белән башкарыла.

3. Дисциплинар Җәзаларны куллану һәм бетерү тәртибе хезмәт законнары белән билгеләнә.

ХІІІ. ЖИРЛЕКНЕҢ ИКЪТИСАДИ НИГЕЗЕ

95 Статья. Жирлекнең икътисади нигезе

Жирлекнең икътисади нигезен муниципаль жирлектә булган мөлкәт, жирлек бюджеты акчалары, шулай ук жирлекнең мөлкәти хокуклары тәшкил итә.

96 Статья. Муниципаль милек

Жирлек милкендәге муниципаль милек исемлеге «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнә. Жирлекнең муниципаль мөлкәтенә ия булу, файдалану, боеру, муниципаль предприятие, учреждение, хужалык жәмгыятьләрен оештыру гамәлдәге законнар нигезендә гамәлгә ашырыла.

97 Статья. Муниципаль милекне хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары

1. Муниципаль милекне хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары жирлек Советы карарлары белән федераль законнар нигезендә билгеләнә.

2. Муниципаль милектән файдаланудан һәм хосусыйлаштырудан кергән табыш жирлек бюджетына керә.

98 Статья. Муниципаль предприятиеләр, учреждениеләр һәм хужалык жәмгыятьләре

1. Муниципаль берәмлек әлеге устав белән билгеләнгән үз вәкаләтләре чикләрендә муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне төзәргә, үзгәртеп корырга һәм бетерергә, хужалык жәмгыятьләрен, шул исәптән жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру өчен кирәк булган муниципальара жәмгыятьләрне булдыруда катнашырга хокуклы. Жирле үзидарәнең вәкаләтле органнары муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә карата Гамәлгә куючының функцияләрен һәм вәкаләтләрен башкара.

2. Жирле үзидарэ органнары жирлек исеменнэн муниципаль учреждениелэр йөкләмэләре буенча субсидиар жавап бирэ һәм федераль законда билгеләнгән тәртиптә аларның үтәлешен тәэмин итә.

99 Статья. Жирлекнең жирле үзидарэ органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләре

Жирлекнең жирле үзидарэ органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар, шулай ук физик затлар белән мөнәсәбәтләре федераль закон, Татарстан Республикасы законы белән башкача билгеләнмәгәндә шартнамә нигезендә төзелә.

XIV. ЖИРЛЕКНЕҢ ФИНАНС НИГЕЗЕ

100 Статья. Жирлек Бюджеты

1. Жирлекнең үз бюджеты бар.

2. Жирлек бюджеты жирлек Советының норматив хокукый акты рәвешендә эшләнә һәм раслана.

3. Жирлек бюджетында жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү буенча жирле үзидарэ органнары вәкаләтләрен тормышка ашыруга жибәрелә торган керемнәр һәм жирлекнең жирле үзидарэ органнары тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итү өчен бирелгән субвенцияләр, шулай ук күрсәтелгән керемнәр һәм субвенцияләр исәбеннән жирлек бюджетының тиешле чыгымнары аерым карала.

4. Жирлекнең жирле үзидарэ органнары федераль законнар белән билгеләнгән һәм алар нигезендә кабул ителә торган тәртиптә Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары белән Федераль дәүләт хакимияте органнарына һәм (яисә) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына жирлек бюджеты үтәлеше турында хисаплар тапшыралар.

101 Статья. Жирлектә бюджет процессы

1. Жирлек бюджеты формалаштыру, раслау, үтәлеше һәм аның үтәлеше жирлекнең жирле үзидарэ органнары тарафыннан мөстәкыйль башкарыла. Жирлек бюджетын формалаштыру, раслау һәм үтәү тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы, федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.

2. Жирлек бюджеты проекты, жирлек советының жирлек бюджетын раслау турындагы карары, аның үтәлеше турындагы еллык хисап, квартал саен жирлек бюджеты үтәлешенең барышы турында һәм жирле үзидарэ органнарының муниципаль хезмәткәрләре, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләре саны

турында, аларның хезмэт өчен түлэгүгә факттагы чыгымнарны күрсәтеп, рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

3. Жирле салымнар турында муниципаль хокукый актларга үзгәрешләр кертү хакында жирлек Советының муниципаль хокукый актылары, Россия Федерациясе бюджет системасының Чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган бюджет хокукый мөнәсәбәтләрән жайга сала торган бюджет хокукый актылары жирлек советына чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында карар проектын жирлек Советына керткән көнгә кадәр 10 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

4. Жирлек бюджеты проекты өч елга (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзелә һәм раслана.

5. Жирлекнең Чираттагы финанс елына һәм план-чыгым чорына бюджеты проекты жирлекнең чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәмин итү максатларында жирлекнең социаль - икътисади үсешен фаразлау нигезендә төзелә.

6. Жирлекнең Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджеты проекты Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлегә Устав нигезендә жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда төзелә.

7. Жирлек бюджеты проекты төзү Чираттагы финанс елына һәм план чорына нигезләнә:

1) Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләрне) билгели торган Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниясенә юлламасы нигезләмәләре;

2) Татарстан Республикасы Президентының Татарстан Республикасы Дәүләт Советына юлламасы;

3) жирлекнең бюджет сәясәтенең төп юнәлешләре һәм жирлекнең салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

4) жирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразы;

5) жирлекнең озак сроклы бюджет фаразы (бюджет прогнозы проекты, бюджет фаразына үзгәрешләр кертү турында) ;

б) жирлекнең муниципаль программалары (муниципаль программалар проектлары, күрсәтелгән программаларны үзгәртү проектлары).

8. Жирлекнең Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджеты турындагы карарында бюджетның төп характеристикалары, аларга бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты керә.

9. Жирлек бюджеты турында карарда Чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында керемнәрне бүлү нормативлары, әгәр алар Россия Федерациясе Бюджет законнары белән билгеләнмәгән булса, шулай ук жирлек бюджетының төркемнәр, төркемчәләре һәм статьялары, керемнәр төре буенча фаразлана торган керемнәр күләме булырга тиеш.

10. Жирлек бюджеты турында карар белән билгеләнә:

жирлек бюджеты керемнәренең Баш администраторлары Исемлеге;

жирлек бюджеты дефи-цитын финанслау чыганакларының Баш администраторлары Исемлеге;

Чираттагы финанс елы һәм план чоры буенча ведомство структурасында бюджет чыгымнары классификациясенә чыгымнар бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары һәм төрләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү;

гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә жибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренә гомуми күләме;

Чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган һәм (яисә) бюджетара трансфертлар күләме;

пландагы чорның беренче елына жирлек бюджетының шартлы рәвештә раслана торган (расланган) чыгымнарының гомуми күләме жирлек бюджеты чыгымнарының 2,5 проценттан да ким булмаган күләмдә, план чорының икенче елына жирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменә 5 проценттан да ким булмаган күләмдә;

Чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе Бюджет кодексының 96 статьясында билгеләнгән жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары;

план чорының Чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның югары чиге муниципаль гарантияләргә, шул исәптән бурычның югары чиген күрсәтеп;

жирлекнең Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән башка күрсәткечләре һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы тарафыннан жирлек Советының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән башка күрсәткечләр.

11. Жирлекнең Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджеты турында карар проекты расланган бюджетның план чоры параметрларын үзгәртү һәм аларга бюджет проектының план чорының икенче ел параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында бюджет проекты расланган план чоры бюджеты күрсәткечләрен төгәлләштерә һәм бюджет төзелә торган план чорының икенче ел күрсәткечләрен раслый.

Жирлекнең раслана торган бюджеты план чоры параметрларын төгәлләштерү күздә тотыла:

1) Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында карар проектына карау предметы булган күрсәткечләргә төгәлрәк Аңлатмаларны раслау;

2) жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасының расланган күрсәткечләрен арттыруны яки киметүне раслау йә аңа жирлек бюджетының өстәмә максатчан статьялары һәм (яисә) чыгымнары төрләре буенча бюджет ассигнованиеләрен кертү.

12. Жирлекнең Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджеты турында карар проекты белән бер үк вакытта жирлек Советына тапшырыла:

Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенә төп юнәлешләр;

агымдагы финанс елында жирлекнең социаль-икътисади үсешенә башлангыч йомгаклар һәм жирлекнең агымдагы финанс елында көтелгән социаль - икътисади үсеш нәтижәләре;

жирлекнең Чираттагы финанс елына һәм план чорына социаль-икътисади үсеш фаразы;

102 Статья. Муниципаль ихтыяжларны тээмин итү өчен сатып алулар

1. Муниципаль ихтыяжларны тээмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмэт күрсәтүләрне сатып алу Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тээмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмэт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль ихтыяжларны тээмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмэт күрсәтүләрне сатып алу жирлек бюджеты акчалары хисабына башкарыла.

103 Статья. Жирлек гражданның үзара салымы чаралары

1. Гражданның үзара салымы жирле әһәмияттәге конкрет мәсьәләләрне хәл итү өчен гамәлгә ашырыла торган бер тапкыр бирелә торган түләүләр аңлашыла. Гражданның үзара салым салу тәртибендә түләүләр күләме абсолют күләмдә жирлекнең барлык халкы (жирлек составына керүче торак пункт) өчен бертигез дәрәжәдә билгеләнә, муниципаль берәмлек (жирлек составына керүче торак пункт) гомуми саныннан 30 проценттан артмаса һәм түләүләр күләме киметелгә мөмкин булган аерым категория гражданның тыш.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән гражданның кертү һәм куллану мәсьәләләре жирле референдумда, ә 25.1 статьяның 1 өлешендәге 4 һәм 4.1 пунктларында каралган очракларда хәл ителә. «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон гражданның жыенында.

104 Статья. Муниципаль бурычлар (Муниципаль бурыч)

1. Жирлек жирлек бюджеты кытлыгын финанслау һәм бурыч йөкләмәләрен түләү максатларында федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә муниципаль эчке бурыч алуларны гамәлгә ашырырга хокукы.

2. Жирлек исеменнән муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукы Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге Устав нигезендә жирлекнең башкарма комитетына карый.

3. Агымдагы финанс елы башына жирлек бюджеты акчалары калдыклары агымдагы финанс елында жирлек бюджеты турындагы карар белән жирлек бюджеты кытлыгын финанслауның күрсәтелгән чыганагы сыйфатында каралган акчалар күләменнән артыграк күләмдә касса аермаларын каплауга жиберелгә мөмкин.

105 Статья. Бюджет отчетлары. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисап

1. Жирлекнең бюджет хисабы еллык хисап булып тора.

2. Жирлекнең бюджет хисаплылыгы жирлекнең финанс органы тарафыннан тиешле бюджет акчаларының баш администраторларының жыелма бюджет хисаплылыгы нигезендә төзелә һәм жирлекнең башкарма комитетына тапшырыла.

3. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап жирлек Советы карары белән расланьрга тиеш.

4. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап жирлек Советына тапшырылганчы тышкы тикшерү узарга тиеш, ул бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисаплылыгын тышкы тикшерүне һәм жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләүне үз эченә ала.

Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү жирлекнең Ревизия комиссиясе тарафыннан әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләрен үтәп башкарыла.

5. Жирлек башкарма комитеты жирлек бюджетының үтәлеше турында хисапны агымдагы финанс елының 1 апреленнән дә соңга калмыйча төзәргә тәкъдим итә. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапка Бәяләмәне эзерләү бюджет акчаларының баш администраторларының еллык бюджет хисаплылыгын тышкы тикшерү нигезендә 1 айдан да артмаган срокта үткәрелә.

6. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә жирлекнең Ревизия комиссиясе тарафыннан бер үк вакытта жирлек башкарма комитетына жиберелә.

7. Ел саен, агымдагы финанс елының 1 маеннан да соңга калмыйча, жирлек башкарма комитеты жирлек Советына, жирлек Советының хисап финанс елы өчен бюджеты үтәлеше турындагы карары проектын, жирлек бюджеты үтәлеше турында бүтән бюджет хисабын һәм Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документларны кертәп, жирлек советы үтәлеше турында еллык хисапны тапшыра.

8. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны карау нәтижәләре буенча жирлек Советы жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны раслау яки кире кагу турында Карар кабул итә.

9. Жирлек Советы тарафыннан жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап кире кагылган очракта, ул дәрәс булмаган яки тулы чагылдырылмаган мәгълүматларны бетерү һәм 1 айдан да артмаган вакытка кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

10. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы карар белән хисап финанс елы өчен жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисап раслана, жирлек бюджеты керемнәренен, чыгымнарының һәм кытлыкның гомуми суммасы күрсәтелә.

Жирлек Советы карарына аерым кушымталар белән хисап финанс елында жирлек бюджеты үтәлеше турындагы күрсәткечләр раслана:

- бюджетлар керемнәрен классификацияләү кодлары буенча жирлек бюджеты керемнәре;

- жирлек бюджетының керем төрләрә кодлары, керемнәр подвиды, бюджет керемнәренә караган дәүләт идарәсе секторы операцияләренәң классификациясе буенча керемнәрә;

- жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы буенча чыгымнар;

- бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча жирлек бюджеты чыгымнары;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары классификациясе кодлары буенча жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары;

- жирлек бюджеты кытлыгын бюджетлар кытлыгын финанслау чыганакаларының төркемчәләре, төркемчәләре, статьялары, төрләрә кодлары буенча финанслау чыганакалары; бюджетлар кытлыгын финанслау чыганакаларына караган дәүләт идарәсе секторы операцияләренәң классификациясе.

106 Статья. Жирлекнең жирле бюджеты үтәлеше.

1. Жирлекнең жирле бюджеты Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә үтәлә.

2. Жирлек бюджеты касса бердәмлеге һәм чыгымнар ведомствосы нигезендә үтәлә.

3. Жирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәтү, жирлек бюджеты акчаларын алучыларның шәхси счетларын ачу һәм алып бару Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

4. Жирлек бюджеты үтәлеше жирлекнең ирекле бюджет язмасы һәм жирлекнең касса планы нигезендә оештырыла.

107 Статья. Муниципаль финанс контроле.

1. Муниципаль финанс контроле Россия Федерациясе бюджет законнарын һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган башка норматив хокукый актларны үтәүне тәмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы һәм эчке, алдан һәм алдагы планнарға бүленә.

2. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә тышкы муниципаль финанс контроле Зеленодольск муниципаль районы Контроль-хисап палатасының контроль эшчәнлегә булып тора.

3. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендәге Эчке муниципаль финанс контроле Зеленодольск муниципаль районы Финанс-бюджет палатасының контроль эшчәнлегә булып тора.

4. Башлангыч контроль жирле бюджетны үтәү барышында бюджет бозуларын кисәтү һәм булдырмау максатларында гамәлгә ашырыла.

5. Алдагы контроль жирлек бюджетының үтәлеше нәтижәләре буенча, аларны үтәүнең законлылыгын, исәп-хисапның дәрәсләген билгеләү максатыннан башкарыла.

XV БАШЛЫГЫ. ЖИРЛЕК УСТАВЫН КАБУЛ ИТҮ. Кушымта

ЧЫН УСТАВКА ҮЗГӘРЕШЛӘР ҺӘМ ӨСТӘМӘЛӘР

108 Статья. Жирлек Уставы проекты эзерләү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе

1. Жирлек уставы проекты, жирлек советының әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары проекты жирлек башлыгы, жирлек Советы депутатлары, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, гражданның инициатив төркемнәре тарафыннан жирлек Советына кертелергә мөмкин.

2. Жирлек Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проекты эзерләү өчен жирлек Советы карары белән махсус комиссия төзелә ала. Әлеге комиссия эшендә катнашу өчен Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре, экспертлар чакырылырга мөмкин.

3. Жирлек уставы проекты, жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында жирлек Советы карары проекты жирлек уставын кабул итү, жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы мәсьәләне караган көнгә кадәр 30 көннән дә соңга калмыйча, жирлек Советы тарафыннан билгеләнгән күрсәтелгән Устав проекты, күрсәтелгән муниципаль хокукый акт проекты буенча тәкъдимнәренә исәпкә алу тәртибен бер үк вакытта бастырып чыгару (халыкка житкерү) белән рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерергә) тиеш шулай ук гражданның аны тикшерүдә катнашу тәртибе. Жирлек Советының жирлек уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары проекты буенча тәкъдимнәренә исәпкә алу тәртибен, шулай ук жирлек уставына жирлек уставын шул норматив хокукый актларга туры китерү максатларында Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен төгәл кабатлау рәвешендә үзгәрешләр кертелгән очракта гражданның аны тикшерүдә катнашу тәртибен рәсми бастырып чыгару (халыкка игълан итү) таләп ителми.

4. Жирлек уставы проекты, жирлек советының әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары буенча аларны жирлек Советы утырышында караганчы әлеге Уставның 22 статьясы нигезендә ачык тыңлаулар үткәрелә.

5. Жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы муниципаль хокукый акт белән жирлек Уставына яңа редакциядә бәян ителми. Бу очракта жирлекнең яңа Уставы кабул ителә, ә элекрәк гамәлдәге жирлек уставы һәм аңа өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый актлар жирлекнең яңа Уставы үз көченә кәргән көннән үз көчен югалткан дип таныла.

109 Статья. Жирлек уставын кабул итү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе

1. Жирлек Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карар проекты карау жирлек Советы Регламенты нигезендә кимендә ике укылышта гамәлгә ашырыла.

2. Жирлек Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карар проектын беренче укылышта кабул иткәннән соң әлеге уставның 73 статьясындагы 1 пункттында күрсәтелгән хокук чыгару инициативасы хокукының башка субъектларына жирлек башлыгы тарафыннан жибәрелә.

3. Авыл жирлегә Уставы, жирлек Советының Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән икесендә күпчелек тавыш белән кабул ителә. Жирлек башлыгы тавышы жирлек уставын кабул иткәндә, жирлек Советы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Карар кабул иткәндә жирлек Советы депутаты тавышы буларак исәпкә алына.

110 Статья. Жирлек Уставының үз көченә керү тәртибе, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карарлар

1. Жирлек уставы, жирлек советының әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары кабул ителгәннән соң жирлек башлыгы тарафыннан федераль законда билгеләнгән тәртиптә муниципаль берәмлекләр уставларын теркәү өлкәсендә башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органының территориаль органына жибәрелә.

2. Жирлек уставы, жирлек советының әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары дәүләт теркәвенә алынганнан соң рәсми басылып чыгарга (халыкка игълан ителергә) тиеш һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында рәсми бастырып чыгарылганнан соң үз көченә керә (<http://pravo.tatarstan.ru>), Зеленодол муниципаль районы сайты Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>) "Интернет»мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, шулай ук торак пунктлар территориясендәге махсус мәгълүмат стендларында хокукый акт текстын түбәндәге адреслар буенча урнаштыру: Түбән Ураспуги авылы, Үзәк урамы, 62а йорт (жирлек администрациясе бинасы), Түбән Ураспуги авылы, Үзәк урамы, 63а йорт (авыл мәдәният йорты бинасы).

Жирлек башлыгы теркәлгән жирлек уставын, муниципаль берәмлек уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы муниципаль хокукый актны муниципаль берәмлек уставларын теркәү өлкәсендә федераль башкарма хакимият органының территориаль органыннан кергән көннән жиде көн эчендә бастырып чыгарырга (халыкка житкерергә) бурычлы.

Жирлек Уставына кертелгән һәм жирле үзидарә органнары структурасын үзгәртә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр, жирле үзидарә органнары арасында вәкаләтләрне бүлешү (муниципаль берәмлек уставын федераль законнарга туры китерү очрактарыннан тыш, шулай ук вәкаләтләрне, вәкаләтләрне, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларын сайлау тәртибен үзгәртү очрактарыннан тыш) жирлек Советының муниципаль хокукый актларны кабул иткән вәкаләтләре срогы чыкканнан соң үз көченә керә күрсәтелгән үзгәрешләрне һәм өстәмәләрне жирлек уставына кертү турындагы акт.

3. Жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр муниципаль хокукый акт белән кертелә, ул рәсмиләштерелә ала:

1) җирлек Советы рәйсе һәм җирлек башлығы тарафыннан имзаланган карар белән йә җирлек башлығы, җирлек советы рәйсе вәкаләтләрен башкаручы;

2) җирлек Советы тарафыннан кабул ителгән һәм җирлек башлығы имзалаган аерым норматив хокукый акт белән. Бу очракта әлеге хокукый актка җирлек Советының аны кабул итү турындагы карары реквизитлары куела. Җирлек Советының бу карарына җирлек Уставына кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы күчмә нигезләмәләргә һәм (яки) нормаларны кертү рөхсәт ителми.